

Mss
2942

Infor

J. 87.

Mss
2942

Plasencia.

+

I

Tabula capitulorum qd dicitur P

- ¶ Primū caput sup officio admiranti qd cu suis pre
eminētis habetur fol. primo
- ¶ Secundū caput super electione triumpnariū pta
quolibet officio gubernationis hētur fol. 2.
- ¶ Tertiu caput sup descubierto y por descubrir. Al
tra lineā de polo ad polu hētur fol. 5.
- ¶ Quartū caput sup decimā admirati debitā de omni
nibus et ab omnibus habetur fol. 8.
- ¶ Quintū caput sup iurisdictione domus cōtractationis
hispalensis habetur fol. 100.
- ¶ Sextū caput sup octauā debitā admirati de omni
bus et ab omnibus habetur fol. 101.
- ¶ Septimū caput sup iudiciabus appellationū et sup
tota iurisdictione habetur fol. 102.
- ¶ Octauū caput super alcaldes ordinariis qd nō po
ssūt tollerari in indiis hētur fol. 129.
- ¶ Secundū caput petitionis hispalensis sup salariis
admirati et suis officialibus debitis hētur fol. 152.
- ¶ Quintū caput petitionis hispalensis qd admirans po
nat officialē pro suis redditibus hētur fol. 146.
- ¶ Tertiu caput petitionis qd opto 7 qd populi nō dis
tribnāt pecunias inter se hētur fol. 149.
- ¶ Octauū caput petitionis qd opto 7 sup visitatori
bus cū iurisdictione hētur fol. 149.

Informacion
y peticion del
Admirante de
las Indias sobre
los privilegios de
los Xqueles Colon.

Decimū caput petitionis. qz. cpto. 7. sup. almoxari
fazgo habetur fol. 161.

Undecimū caput petitionis. qz. cpto. 7. super resi
dentiam habetur fol. 174.

Trigesimū quintū caput petitionis. qz. cpto. 7. sup. co
cilis seu cabildos habetur fol. 176.

Trigesimū sextū caput petitionis. qz. cpto. 7. sup. re
gistracione nauium habetur fol. 176.

Finis tabule

...

...

...

...

...

...

...

Viso in priori parte nostre informationis qd almi
natis privilegia sut perpetuo illi adseruanda et cuncta
in eis contenta prout sonat adimplenda veniemus
nunc ad discussione iuridica eoru q ex vi dictoru pri
uilegioru in memoriali ab eode almirate petuntur & lo
quemur de eis secundu ordinem petitionu in dicto memori
ali contentarum.

¶ Quo ad primū caput pme petitionis quod habetur fol.
in memoriali almiras petit vt adseruetur sibi oēs premi
nētie & imunitates ac obuetioēs & stipēdia alms almiratib
Castelle competētia qz tā in capitulatioē q in oibus primi
legijs suis hoc sibi deberi apte cōstat nā eo modo & cum
eisdem qualitatibus cōmodis iuribus honoribus preeminē
tijs redditibus et prouētibz quibus almirati castelle cōces
sū fuit dictū officiu in suo districtu & almiratasco etiam
fuit cōcessū dicto almirati indiariū cū dicitur in suis pri
legijs (on las preminēcias / zc e segun q don alonso enriquez
lo tenia / zc Ex quibus verbis repetuntur substantie et
qualitates cōpetētes dignitati almiratis castelle Et oīaque
habuit dictus dōnus alfōsus per bar. in l. ff. de receptato
tex. et nō in d. a filio. §. pe. de alimen. et ciba. lega. et nō
in §. his aut. l. sacrilegij. ff. ad l. Julia. pecula. & in l. in
testamento de conditio. et demonst. et ideo ex aduerso
nil oppositum vel allegatū super hoc fuit qz nō solum
ex tenore dictoru priuilegioru oīa illa explicatur sed
apte canetur q cōpetūt illi. in l. q. ti. g. in. 2. p. titu.

quid agendum pro
ponit

Petit almirantis
preminēcias et cō
moda pnt debēt
almirati castelle

Electio. r. perso
narū cōpetit illi
pro quo libet offi
cio regiminis

Quo ad secūdu caput dicto prime petitionis qd habet
in memoriali fol. aperte constat etia patet qd cōpe
tit dicto almiranti noatio trū psonarū pro quolibet
officio gubernationis indiarū qz verba secūdi capituli capi
tulationis sūt aperta dū dicūt E q para el regimiento
de cada vna e qualquier dellas faga elecion de tres pro
nas para cada officio e que v. altezas tome y escogan
vno el q mas fuere su seruicio e asisseran mejor regi
das las tierras que nro señor le dexara hallar e ganar
a seruicio de vras altezas

Nō pōt intelligi
dicta electio de
officiis iustitie
ppter verbū re
gimientō

Et si forte ex aduerso dicūt qd ista vba intelligūtur
de officiis iustitie prout sunt alcaldes y alguaziles respō
demus qd verbū regimiento e gubernacion nō denotat
officia iusticie sed officia regiminis verū publicarū vt
constat in legibus ordinationū per totū titulu secū
dum. li. 7. et vbiqz tractatur materia horū offi
ciorū ponūtur ista officia tanqz differētia interse
scilicet officia administratiōis iustitie et officia gu
bernationis populi et ideo proprie significatiōi v
borum standum est maxime in contractibus vt
dicit additonator ad Imo. in. c. sedes aptica de ro
scriptis qui refert Alexandrū in pluribus cōsilijs pre
sertim cū non sine ministerio verba sint posita diffe
rentia et quelibet perse opari debeat vt in. c. si papa
de primi. in. 6. & in. c. in his. ex. ca. rī. cū alijs.

Et cōprobatū predicta ex eo qd postqz reges implicital
miranti cōceserūt officia iustitie sub titulo viceregis & gou
bernatoris ne aliquid deceset ad bonū regimē Indiarū
cōstituerūt dictū eligendi ^{modū} pro officiis regiminis et gu
bernationis vt patet in dicto secūdo capitulo capitulationis
vbi post dictam institutiōem viceregimā et gubernatiōism
qz implicite cōtinetur alij officiales iustitie p nouā dispo
sitiōem dixerūt qd vt melius Indie gubernaretur fieret
electio trū psonarū qd dē vba vt melius dicte Indie guber
naretur reddūt firmiore dictā dispositiōe qz respiciūt
reū & utilitatē rei & nō personā cui cōceditur et sic ē dis
positio realis et loquitur de ipā gubernatiōe nā si vellent
loqui de officiis iustitie nō dixissent vt melius Indie gu
bernaretur sed vt melius dicte officia viceregimatus et gu
bernationis administrari posset vel vt melius iudicia dis
cernatur valebat qd officiales ad executiōem iustitie vide
licet alcaldes et alguaziles ac notarij instituerent p
dictā electiōem quod nō dixerūt.

Et quia dicūt ut me
lius Indie guberna
tur

Et predictus sensus aperte ex alio capite etia cōprobat vide
licet ex quadam cedula data barchinone 1493 qd habet
in memoriali fol. in qua dicti reges dicūt qd licet in pacto
et capitulatione fuerit cōstitutū qd fieret noatio trū p
sonarū pro officiis gubernationis qd suspēdebat illā cōdi
tione pro tpe sibi beneplacito ita vt absqz tali noatiōe

Alie clausule res
criptorū osten
dunt dictā elec
tione fiendam

...
...
...

almirans provideat ad libitum suum & sic in quatuor dictu
rescriptu seu cedula tractat de observatiōe dicti privilegij
illud approbat et princeps utitur eo ut probat tex. in ta glo q
in hac solet comedari in p^{ri}. insti. ad textu^m p^{ri}. cōsequēs ex
predictis verbis etiā patet expresse loqui de officijs governa
tionis & nō iustitie cū dicit officios de gubernacion et hoc
maxie cōprobat in ex co q simul cū dicta cedula eadē die
pro officijs iustitie fuit illi datū aliud privilegium sepātū in q
aptis & his dicūt q officia iusticie provideat in sēpitemū
ad intū suum sub his verbis vos damos tal poder y facul
tad para que podades como nro visorrey e governador usar
por vos e por vros lugar tenentes e alcaldes e alguaziles
e otros oficiales q para ello pusierdes la jurisdicion civil y
criminal alta e baxa mixta imperio los quales dichos
oficios podades amover e quitar e poner otros en su lugar cada
e quando qsierdes e vierdes q cūple a nro servicio et ideo cū
sunt due dispositiōes eodē die emanate nō debemus sine evi
dentissima probatiōe aliqua illarū irritū iudicare cū de m
re potius sit iudicādū ut dispositio valeat q ut pereat
quoties de verb. obliq. cū alijs maxie in privilegijs p^{ri}cipū
sup re eū tāgete ubi favorabilior fit interpretatio nec
presumi p^o q eadē die circa idē sūt facte diverse cōcessiōes
p^{ri}mo potius debet intelligi q sūt facte de diversis rebus ut
plene traditur post tex. ibi in l. scriptura. C. de fide instru.

quia dederūt offi
cia iusticie a dē
die libera nō inte
lligitur hec cōcessio
de eisdē officijs

...
...
...

et in a. iudicari eodem. et
Et sic concluditur q cum his provideat de officijs iusticie
absolute et eodem tempore etiam provideat de officijs guber
nationis sub dicta conditiōe q fierent per electionē nō est du
bium qm fuerint loquuti de officijs districtis ita ut officia
iusticie provideat almirans absolute et officia gubernatiōis pro
videat per electionem triū personarum et ex differentiis
promissioibus et differenti modo providendi videtur promissū
circa diversa officia scilicet administratiōis iusticie et gu
bernationis populi ut probatur ex notatis in l. 2. de leg. 2.
et in l. plane. §. p^o. de lega. p^o. Sed ab hac disceptatiōe dirimit

Q^{uod} p^{ri}
Dati^o et
delegendis

Quoad tertium caput prime petitionis quod habetur in me
moriali fol. dicimus q almirans debet habere oīa que
petit pro se et suis successoribus suis in omnibus insulis et
terra firma que sunt ad occidentē cuiusdā linee de polo
ad polum in suis privilegijs designate ut patet ex tribus se
quentibus fundamentis primo quia reges catholici hoc sibi
expresse concesserunt. 2°. quia ipse almirans ex parte sua
implevit quicquid oportebat facere ad consequendum hoc oīa
supradicta dum ipse ea acquisivit et detexit. 3°. qz quicquid
per alios factum esse ex adverso dicitur hoc totum per
industriā dicti almirantis factum esse constat et ea ra
tione eidem almiranti competere comprobatur.

nos qdā instrūctio
catholicorū regū dā
bar chinovic. 29 may
1493. in qua habet sequē
caput. Itē in fuerem onesta
nobis regidores e iuridos
e otros oficiales para admi
nistracion del agēre o de
qualquier poblacion q sea
ya debaxer q l. dicho almi
rante visorrey e governa
dore tres personas pa cada
oficio como esta a setada
consus alteras y q delus
tomē sus alteras a una par
cada officio. Itē
...

Quoad primum fundamentū dicimus q gratie et cōcessiōes
dicto almiranti facte disponunt in omnibus insulis et
terra firma que sunt intra quandam lineam de polo ad

Competūt illi oīa q
sūt ultra quandam
lineā

6
polum. desionatam ex eo qd hoc sibi expresse fuit cōcessū
in quodam privilegio barcinome concessō ubi habentur
hec verba E es nūestra mrd e voluntad q ayades e tēga
des vos e despues de vuestros dias vuestros hisos e descen
dientes e sucesores vno enpos de otro el dicho officio de
nro almirante del dicho mar oceano que es nūestro que
comienca por vna rraya o linea q nos auemos hecho mar
car que pasa desde las yslas de los açores a las yslas del
cabo verde de setentrion en austro de polo a polo por una
linea que todo lo que es aliende de la dicha linea al ocide
te es nūestro e nos pertenece e assi vos hazemos e criamos
nro almirante e a vuestros hisos e sucesores vno enpos de
otro de todo ello para siempre jamas e assi mismo vos ha
zemos nūestro visorrey e governador e despues de vros
dias a vros hisos e descendientes e sucesores vno enpos
de otro de las dichas yslas e tierra firme descubiertas
e por descubrir en el dicho mar oceano a la parte de las yn
dias como dicho es

Privilegiū barci
nie confirmat et cō
cedit de nouo

Nec obest dicere q pars aduersa nititur calūmari dices
quod per huiusmodi cōcessione nil plus dicto almiranti cō
ceditur quam id quod in priori concessione illi cōcessū
fuerat ex eo qd vt ipsa pars aduersa dicit hoc secundū
privilegium est nuda confirmatio et nō cōtinet plus
quam confirmatū nā ad hoc respondemus qd in om
nitate hoc privilegium cōtinet in se plura nec est

7
inconueniens qd plures dispositiones continerentur in eodē
instrumento vt in l. eo quod a multis. C. si certū peti.
et in l. heredes palam. S. si ff. de testa. cum alijs.
Et patet quod dictum privilegium cōtineat plura cum
in eo habeantur tres partes principales ad diuersos ef
fectus apposite in quarum prima cōtinetur relatio eorū
que antea in primo privilegio et capitulatione cōcessa
fuerat et confirmatio et renouatio eorūdem et hoc
habetur a principio vsque ibi e es nūestra mrd e volun
tad et in secunda parte que incipit ab eadē clausula e es
nūestra mrd e voluntad. 2o vsq. ad illū locū e vos damos
la possessione conceditur de nouo quicquid poterāt dicti
catholici reges concedere intuitu concessione pape eisdē
regibus facte et in tertia parte que incipit ibi e vos damos
la possessione. 3o vsque ad finē continetur aperta et vte
rior voluntas principis concedendi et qualiter almirans
debet exercere predicta officia.

Nec potest dici qd hec secunda pars huius secundi privi
legij nō sit quedam noua cōcessio tā ex contextu qd ex vi
et vsu sermonis et scripture ponderādo illa verba E es
nūestra merced e voluntad. 2o que sūt verba denotātia
aim principis volentis concedere vltra ea qd predixerat
nam quando volunt aliquid addere et disponere vtū
tur illis verbis vt patet paulo infra in eodē privilegio
dum iterū dicūt E es nūestra mrd e voluntad qd si vos
entendierdes ser cumplidero a nūestro seruicio. 2o

Verba e es nūestra mer
ced e voluntad/ auget

Restrictio ne no-
tat cu dictione e
pero. mas. aut. vel.

et si voluit restringere sua dispositione apponit aliqua
dictione restrictiva ut est per. ut in eodem privilegio ad
excipiendum q. admirans no. expediret provisiones nomine suo
nec cu suo sigillo sed nomine et sigillo regio dixerunt per nos
nostra merced y voluntad que las cartas e provisiones
ze. Quapropter cu illa nova dispositio linee no habeat si-
gnu sine dictione restrictiva constat q. voluerunt augere pro-
viam gratia et sic intelligenda sut cu augmenta predicta verba
e. es. nostra merced e voluntad nra que inducta sut ad
augmentu no debent inducere diminutione. l. si cui servi.
in. princi. & in. l. legata inutiliter. ff. de leg. p. et de adme-
dis lega.

Copula. e. a. pliat
et adiungit

Item probatur q. dicta verba sunt posita ad augmentu qz
illa copula. e. copulat diversa et ampliat mandatu fm Bal.
in. l. falsus. 3. col. ver. preterea cum dicit. C. de fur. dicta
enim copula fm cum est ampliativa. l. r. Paulo post med. ver.
sed quid si testator. C. de verb. sig. & in. l. p. & is itaq. 2.
col. ver. eodem modo. C. de cadu. toll.

Dixerunt vos haze-
mos e criamos
et notat novi-
tate concessio nis

Item si in hac secunda. 4. parte predicti secundi privilegij
non contineretur dicta nova oratio non dixissent vos
hazemos e criamos nro almirate ze. quia iam erat crea-
tus quoad eapro quibus fuerat sibi concessum dictu pri-
mum privilegij sed solu expressissent verba confirman-
tia ea que antea concesserat ut fecerunt in priori p-
te istius secundi privilegij ut visum fuit et non loquuti
fuisent de presenti dicendo vos hazemose criamos prout
dixerunt.

Item potest q. sit nova dispositio ex novitate verboru
et sententiaru ac limitu in hac dicta secunda parte cu
tentur q. minime in dicto primo privilegio continetur nec
apparet antea de hoc tractatum fuerat et sic non pe-
negari q. hec dispositio om. ista faciens sit nova nam non
esse dicitur quod nuc. noviter est et nunq. antea fuerat
ut in. t. quid per novale. de verb. sig. cum alijs. ubi au-
Ex premisis ergo est dicendum q. dicta verba debent inter-
pretari ad ampliatione et non ad restrictione qz que in-
ducta sut ad augmentu non debent inducere diminitio-
ne nisi cum veru. in. princi. & l. legata inutiliter. ff. de leg.
p. et adimen. legatis. qua quide restrictione operaretur si
intelligeretur q. dabatur ei solum id quod detectu detectu
esset per eum aut per sua industria intra illos limites
cum ut dictum est antea in primo privilegio et in capi-
tulatione dicta concessa illi facta fuerat absq. huiusmodi
situatione et prefixione limitum et ubi long. invenerat
obtinuerat quicquid per eum fuisset inventu.

Novi limites de
notat nova gra-
tiam

Novi limites de
notat nova gra-
tiam

Linea restringi
set fm in telli-
geretur ad omnia

Item dico q. cum in hac extensione et situatione linee
fiat mentio heredum absq. expressione de cabuli industria
est apertum q. est nova concessio et diversa a superiori
in qua fuerat loquutus de industria et q. no refert se
ad eam prout ex adverso allegatur nam mentio here-
dum remouet industriam ex adverso allegata ex do-
ctrina bal. in. l. quisquis. C. de epis. et cleri. et per feli.
in. c. si de offi. deleg. pe. col. ver. quomodo autem et per

Mentio heredum
remouet indus-
triam

att. /

Priviligiū barcinone cognoscitur cōtinere nonā gratiaz ex alio rescripto hoc approbante

requisitū hanc illud ut dicitur in rescripto hanc

in hac parte dicitur in rescripto hanc

consequens si non se refert ad Induſtriam erit extensio et noua concessio vt dictum est
Et q̄ dicta distinctio trium partium in hoc privilegio contentarū sit vera non solum constat ex inspectione ipsius literę sed etiam ex aperta assercione ipsorū catholice rē regum qui in quodam patenti rescripto dato in medina del campo. 2. Junij. 1497. dicunt hec verba don fernando e doña ysabel por la gratia de dios. 2. por quanto al tiempo q̄ don xpoual colon nro almirante mayor del mar oceano fue a descubrir tierra a la dicha mar oceana por nro mandado se tomo con el cierto asiento e despues quando el primer viaje vino de descubrir e fallar segun q̄ por la gracia e ayuda de dios nro señor fallo las dichas yndias e tierra firme le confirmamos e aprobamos el dicho asiento e concierto con el por nro mandado tomado e de nueuo le dimos e mandamos dar ciertos prouillejos e mercedes segun que en el dicho asiento e cartas e prouillejos se contiene. 2. et in fine dicti rescripti dicit e por q̄ nra yntencion ni voluntad no fue ni es de perindicar en cosa alguna al dicho don xpoual colon nro almirante del mar oceano ni que se vaya ni pase contra los dichas asientos e prouillejos e mercedes q̄ le fizimos antes por los seruiçios q̄ nos a hecho le entendemos hazer mas mercedes por esta nuestra carta si necessario es confirmamos e aprobamos los dichos asientos e prouillejos e mercedes por nos al dicha almirante fechas e es nuestra mrd e mandamos que en todo e

por todo le sea seon guardadas e cumplidas segun q̄ en ellas se contiene defendemos firme mente que alguna ni algunas personas no sean osadas de yr contra ellos ni contra parte dellos en tiempo alguno ni por alguna manera solas penas en ellas contenidas
Ergo si hec verba proferunt ipsi reges quid egimus testibus nam hic apparet q̄ privilegia concessa post detractionem indiarū non solum sūt confirmaciones prioris privilegij sed q̄ sūt noua privilegia et non e gratie et q̄ habent mentem concedendi vberiores gratias et per consequēs cum hic exprimat q̄ dictum privilegium continet in se dicta tria mēbra non p̄t dici q̄ fuit confirmatio simplex eorū que fuerāt prius concessa cum confirmaciones de iure non qualificētur ex confirmato quando est noua concessio cū additante vt per tex in c. inter dilectos. S. ceterū. de fide instr. cū alijs
Nec obest dicere q̄ si ita est q̄ dicti reges volebāt in hoc serūdo privilegio conferre aliquam gratiam nō repetisset ea que in priori privilegio et capitulatione concesserāt respondeo q̄ hec explicatio et repetitio verborū prioris privilegij fit in priori parte istius privilegij q̄ vt diximus est confirmatio priorū et hec repetitio preteritorū fit propter dua primū vt ostendat maiorē fauorē erga dictum almiranteon vt patet ex verbis eiusdem dispositionis laudatibus et comendantibus eū et tendētibz ad eius remunerationē ex quibus constat fauorabilis intentio principū et hoc faciebāt et concedebāt ad amplio rem et pleniorē remunerationē almirantis

paratū tūtoq̄ p̄m et in dñis vult q̄o nra

et q̄ p̄p̄do m̄ let q̄ p̄p̄do m̄ plus operari quam cōfirmatū

Repetio prioris gratie fit p̄pter maiorē fauorem

et p̄p̄do m̄ et p̄p̄do m̄ et p̄p̄do m̄ et p̄p̄do m̄

Repetit p[ro]p[ri]a
gratia ut firmiter
nona op[er]etur

confirmanda ea que antea dederunt et concedenda vel deinde
vando ea que antea tam aperte non concesserunt
Secundo fit dicta explicatio prioris privilegii ut dicitur in
mat et declarat illa que antea in eo concesserunt firmius
ventur ista que in hac nona seu secunda dispositione expli
cantur quod fieri de iure constat quia docuit fuerit expressa
ea que in priori concessione continebantur iuxta doctrinam
Iuno qui voluit requiri in secunda dispositione hanc expres
sione prioris dispositionis ut in c. veniens de prescrip
tionibus mentionem ubi per abbate et felinum late hoc idem plu
rimis fundamentis approbantem
Nec etiam obest dicere q[uod] in hac secunda parte istius secun
di privilegii non habetur nona concessio ex eo q[uod] ubi loquitur
de dicto officio viceregis et gubernatoris dicit de las dichas
yslas y tierra firme q[uod] verba ut ex adverso allegatur re
ferunt se ad priorem concessione et q[uod] ideo dicta clausula que
dicit quod sit viceregis et gubernator de lo descubierta y
por descubrir ultra dictam lineam debet intelligi et referri
a lo que por el o por su yndustria se descubriesse nam ad
hoc multipliciter respondemus
Primo enim dicit q[uod] series orationis et verborum ac sensus
verus et sanus ipsius litere dictam interpretationem ex ad
verso allegatam non admittunt ad omnes probatione pro
pono q[uod] dictum officium almirantis india[n]u[m] extenditur et
exercetur tam in mari quam in terra et portibus maris
et viciis tanquam aqua salsa prout probatum fuit in primo

No obest q[uod] 2. gra
tia videtur se re
fere ad priore

Repetit p[ro]p[ri]a
gratia ut firmiter
nona op[er]etur

Almirantatus ex
tenditur a todo e
llo et alia officia
referuntur ad al
mirantatu

capitulo istius informationis et patet etiam ex eo q[uod] dicti reges
vocant semper eum almirante de las yndias et almirante del
mar oceano et sub dicto nomine (indias) comprehendunt in insu
le et terra firma ut constat ex eod[em] usu loquendi n[ost]ra et etia
ipsorum regum qui omnes illas terras vocat indias et quia
almirans maris oceani et india[n]u[m] sine insularu[m] et terre fir
me non solum constat ex predictis sed etiam alius et ex
pressus patet in primo capitulo capitulationis & in p[ri]mo privi
legio ubi dicit q[uod] faciunt eum almirante de las yslas e tierra
firme et hoc idem faciunt in hac secundo privilegio de quo
nunc agimus in dicta eius secunda parte seu dispositione
ibi E es nuestra merced e voluntad etc. ubi simpliciter et
universaliter comprehendit maria & omnes insulas et o[mn]e
terra firme ultra dictam lineam contentas de eis o[mn]ibus con
stituunt eum almirantem absolute quod patet ex eo q[uod] asse
rit princeps se d[omi]n[u]m o[mn]ium illorum cum dicit todo lo que es
ahende de la dicha linea al occidente es nuestro et qui totu[m]
dicit nihil excludit ut in c. solite de maiori et obedi. cu[m]
alijs et immediate subdit e assi vos hazemas e oriamos
n[ost]ro almirante de todo ello ex quibus verbis patet q[uod] sic et
eodem modo faciunt eum almirantem sicut ipsi sunt domi
ni omnium nam dicta verba e assi de todo ello faciunt om
ni modam similitudinem cum precedentibus ex vi illius dicti
onis e assi que inducit o[mn]imodam similitudine ut in c. olim
de verb. signifi. et bene probat Anto. de But. Cons. 19. 3. col. vers.
Item verba et aperte ostenduntur ex predicto signo vni

capitulo istius informationis
et patet etiam ex eo q[uod] dicti reges
vocant semper eum almirante de las yndias
et almirante del mar oceano et sub dicto
nomine (indias) comprehendunt in insula
et terra firma ut constat ex eod[em] usu
loquendi n[ost]ra et etia ipsorum regum
qui omnes illas terras vocat indias et
quia almirans maris oceani et india[n]u[m]
sine insularu[m] et terre firme non solum
constat ex predictis sed etiam alius et
expressus patet in primo capitulo
capitulationis & in p[ri]mo privilegio
ubi dicit q[uod] faciunt eum almirante
de las yslas e tierra firme et hoc idem
faciunt in hac secundo privilegio de quo
nunc agimus in dicta eius secunda parte
seu dispositione ibi E es nuestra merced
e voluntad etc. ubi simpliciter et
universaliter comprehendit maria &
omnes insulas et o[mn]e terra firme
ultra dictam lineam contentas de eis
o[mn]ibus constituunt eum almirantem
absolute quod patet ex eo q[uod] asse
rit princeps se d[omi]n[u]m o[mn]ium illorum
cum dicit todo lo que es ahende de la
dicha linea al occidente es nuestro et
qui totu[m] dicit nihil excludit ut in c.
solite de maiori et obedi. cu[m] alijs et
immediate subdit e assi vos hazemas
e oriamos n[ost]ro almirante de todo
ello ex quibus verbis patet q[uod] sic et
eodem modo faciunt eum almirantem
sicut ipsi sunt domini omnium nam
dicta verba e assi de todo ello faciunt
omni modam similitudinem cum
precedentibus ex vi illius dicti
onis e assi que inducit o[mn]imodam
similitudine ut in c. olim de verb.
signifi. et bene probat Anto. de But.
Cons. 19. 3. col. vers. Item verba et
aperte ostenduntur ex predicto signo vni

E assi de todo e
llo sit uerba q[uod]
faciunt o[mn]imodam
similitudinem

uersali de todo ello. vt nō. in. l. p. ff. de lega. q. et satis cōmo
 de in proposito per eundem Anto. de But. in. d. cons. vbi do
 cet q. dicta verba vniuersalia de todo ello comprehendūt
 oīa que ante dicta sūt et sic in casu nro comprehendūt
 tam mare quam insulas et terrā firmā et quicquid est
 vltra dictam lineam quorū omniū se dominas dixerant
 dicendo todo lo que es aliende de la dicha linea al ocide
 te es nuestro e nos pertenece et per consequens quibus
 fecerunt illum admirantē vt dictum est.

Vicerreginatus ex
 tēditur ad totum
 admiratātū dicit
 e assimesmo

Cum ergo ex precedentibus cōstet q. dictū officiu almi
 rantis competit dicto admiranti tam in toto mari oceano
 q. in omnibus insulis et terra firma que sūt vltra predictā
 lineam dicimus q. illud idem oportet confiteri de officio
 viceregis et gubernatoris quoad insulas et terrā firmam
 sub dicto titulo et officio admirantis comprehensā quod
 patet ex verbis que sequūtur in hac noua dispositione.
 Nam postquam explicuerūt dicti reges in quibus locis et
 terminis debebat esse admirans immediate quoad dispo
 sitionē officiorū viceregis et gubernatoris disponūt per si
 militudinē eiusdem officij dicendo e assi mismo vos faze
 mos nro visorrey e gouernador sed qz nō debet tals dispo
 sitio comprehendere maria cū pertineant ad officium
 admirantis ideo subsequutus est princeps per apertiores seu
 magis specificā expressionē terminorū dicendo e assi mis
 mo. id est eodem modo sicut oīa sūt nostra & sicut con
 cessum fuit tibi per nos officium admirantis sic et eodem

o. ab. ob. d. 2
 p. d. u. n. t. i. o. l.
 d. a. m. i. n. d. i. u. r. a.
 m. a. r. i. t. i. m. i. e.

modo seu assi mismo vos fazemos nro visorrey e gouernador
 e despues de vros dias a vros hijos e descendientes e suces
 sores vno enpos de otro de las dichas yslas e tierra firme des
 cubiertas e por descubrir en el dicho mar oceano a la parte
 de las yndias como dicho es. Id est constituimus te vicere
 gem et gubernatorem in omnibus dictis insulis et terra fir
 ma quas sub predicto titulo admirantis generaliter cōprehe
 dimus dum diximus todo lo que es aliende de la dicha linea
 al occidente est es nuestro et sic etiam como dicho es q.
 est nostrū sic constituimus te viceregem et gubernato
 rem in oībus dictis insulis et terra firma que sūt in toto
 illo mari oceano quod vt dictū est diuiditur per dictā
 lineam de polo ad polum et sic in eo quod constituunt illi
 limites habent intentionē suam fundatā intra eos id est
 intra dictam lineam vt est tex. m. c. fi. de off. archi. ibi
 cum monasteriū infra metas archidiaconatus sit sitū
 et habetur in. c. si diligenti. de prescript. et in. c. de xeno
 dochijs. de religio. domi. et per Jaso in tractatu feud. 27. col. 1.
 et per consequens erit admirans vicerey et gouernator
 in omnibus que sunt vltra predictam lineā et dicta relatio
 officij viceregis et gubernatoris de lo descubierto y por des
 cubrir fiet ad dictos limites officij admiratōis et ad insu
 las et terrā firmā in eis conclusā sub illis verbis todo lo
 q. es aliende de la dicha linea al occidente es nro / 2o vt
 dictum est.

2o. Res. vniuersalis
 dicitur nra
 obui

Constitutio limi
 tū fundat in
 tionē admirantis

Item cum dicta verba descubierto y por descubrir cōtinē
 tur cum precedentibus verbis que dicūt todo lo q.
 es aliende de la dicha linea al occidente es nro / 2o bñ sit

2o. Res. vniuersalis
 Est nra
 si descubierto
 y por descubrir

in eadem dispositione de necessitate hec continuatio
repetit omnimodam similitudinem officij viceregis et guber-
natoris cum officio admirantis quod ut visum fuit extendi-
tur a todo lo que es aliende de la dicha linea al occidente q̄
quidem qualitas censetur repetita per dictam omnimodam
similitudinem quā fecit de vno officio ad aliud dum dixit e-
así mismo et patet quia non solum dicit e así sed ultra &
maiolem similitudinem ostendens dicit e así mismo quod est
geminata similitudo & hec geminatio in privilegijs operatur
ut per Anto. de butr. in d. consilio. 19. & nō per Ludo. roma.
in repeti. in l. si vero. §. de viro. ff. solu. mat. 31. fall. &
Corse. in tracta. de verbis geminatis quod & probatur
etiam ex contextura et contiguitate et continuatione
scripture que in proposito inuāt ut l. pretor ait. §. eritq̄
differentia. ff. de vi bonorū raptorū et per bar. que non
permittunt fieri dictam relationem ad clausulas multo an-
te positas in alia dispositione presertim qz illud verbum
e así mismo repetit illam dictionem e así quam dudum an-
tea posuerat dum loquutus fuit de officio admirantis ex
vi illius copule e et illius signi similitudinis mismo qz
vult dicere et sic ac eodem modo sicut antea diximus qz
constituebamus te admirantem sic eodem modo constitu-
imus te viceregem et gubernatorem et nō alio modo.

Nulla est ratio q̄
admirantis ex
tō datur plus q̄
viceregis

Nec dici potest q̄ predictus sensus non sit verus aut q̄ est
aliqua differentia in dictis officijs ita ut vnū debeat ex-
ercere in vna prouincia vel terra et aliud in alia cū

nulla subsit ratio differentie quare crescat continuatio et idē
titus dispositiois de vno ad aliud qz nulla p̄t imaginari ratio
cur in istis terris debeat esse ammirans et non vicerey vel o-
cōuerso cum equalibus meritis laborabat pro vtroq̄ officio et
cum etiā constet q̄ ipsi reges nihil plus voluerūt dare ipsi
admiranti in vna terra quam in alia ut possit dicere hoc habet
admirans in ista terra et hoc solū in illa sed vbi est ammirans
ibi est et vicerey et e contra qz vna et eadem dispositio vni-
formiter est intelligenda in omnibus eius capitulis. ut in l.
cum qui edes. ff. de vsucapio. et in c. cum in tua. de decimis
et al. qui liberis. ff. de vulg. et pupi. Et promissio facta in vno
casu extenditur ad alium in quem dispositiois verisimiliter
promissio si de illo cogitasset per tex. nō. in l. titius. §. lu-
cius. ff. de liberis et posth. et areti. in l. si mater. de vulg.
§. p̄ glo. et nō. in l. tale pactum. §. fi. ff. de pactis facit
l. generaliter. §. cum autem. C. de m̄ditu. et substi. sub
condi. fact.

Item si hoc identitas nō subsequeretur tam pro vno officio q̄
pro alio non dixissent e así mismo sed dicerent y en quā-
to al officio de virrey /zō. aut empero aut mas queremos
que en lo tocante al officio de virrey /zō. qz dicta dictiones
licet sint continue ponuntur ad significandū distinctio-
nem cum restrictione ab eis que antea generaliter posita fu-
erūt est manifestum ex cōi vsu loquendi quā propter cum
iste dictiones restrictione hic non sint apposite sed potius
illa dicitio así mismo que facit omnimodam similitudinem
ut probatum est necessario est concedendum qz dispositio

in q̄ dicitur q̄
admirantis
in vna terra
quam in alia

Eadem dispositio vni-
formiter est intelli-
genda

Vbi nō est identitas
orōis ponuntur ver-
ba differentia

officiorū viceregis et gubernatoris referunt ad officium admirantis et ad eas insulas et terrā firmā q̄ sub eo in illa generalitate fuerant comprehense.

Relatio fit ad p̄xi-
miorē dispositionē
et nō ad antepositā

Secundo dicimus q̄ cum oīs relatio fieri debeat ad p̄xi-
miorē dispositionē ut in l. p̄ de postulando non possunt ex aduerso
hanc relationē facere ad clausulā multa antepositā in alia
dispositione prout est illa prior dispositio et prior pars isti
ius privilegij vbi confirmabatur primū privilegij in gra-
nata concessum q̄ illa dispositio erat confirmatoria et
perfecta de per se et ista vbi dicit e es nra mrd e volūtat
est oratio etiam perfecta per se et habet specialē promi-
sionē et in tali casu nō fit relatio ad antecedentia s̄m fr̄a.
c. n. con. 63. col. ii. circa mediū vbi plene ista declarantur
et in col. 15. circa prim. et dicta specialis promissio vt supra
demonstrauimus verificatur in eo q̄ post dictam confir-
mationē primū privilegij assignat novos limites per dictam
lineam et faciūt nouā gratiā et per consequēs id quod seq̄r
est noua concessio et institutio dum dicit e es nra merced
e volūtat et addunt vos hazemos e criamos / etc vbi creat
cū noua limitatiōe et designatiōe terminorū per dictā li-
neam designatorū et sic ad quod positū est in designati-
one facta in ista noua concessione est fienda dicta relatio
videlicet a las islas y tierra firme que inclūduntur sub
illa generalitate q̄ dixit todo lo que es aliende de la dicha
linea al occidente es nro e asy vos hazemos nra almirante
/ etc e asy mesmo vos hazemos nro visorrey e gonaerna-
dor de las dichas yslas e tierra firme descubiertas y por

et dicitur quod ibi
et dicitur quod ibi
et dicitur quod ibi

et dicitur quod ibi
et dicitur quod ibi
et dicitur quod ibi

descubrir. Id est de las dichas contenidas in illa generalita-
te nā relatio debet fieri ad ea que principaliter ponuntur in
eadem oratione. ut bar. in l. fi. s. titia. ff. de liberatio. legi. Nā
ea que continetur in dicta generalitate verborū q̄ dicunt todo
lo que es aliende de la dicha linea / etc sunt principalia
in hac secunda parte privilegij et debet iure fieri ad ea
dicta relatio tanquā ad p̄ximiora q̄ dicta insule et ter-
re firme sunt expresse in dictis verbis todo lo que es alien-
de / etc ex eo q̄ vbi aliquid requiritur simpliciter exp̄ssū
sufficit colligatur ex mente et identitate rationis vt probat
tex iuncta glo. ibi in l. pretor. in prim. ff. de op̄is no. nun. et
l. p̄ de postulando Imo probatur ex tex in c. cum olim de cē-
si. in fi. et est cōs doctrina ibidem abbatis antonij et reliquo-
rū q̄ illud est exp̄ssum quod comprehenditur in instru-
mento etiam si indirecte colligatur quāto magis q̄ hic in
casu nostro iste insule et terra firma insunt in hac dispo-
sitione et limitatione non indirecte aut persuasive vel ar-
gumentatine sed de necessitate sensus et sentētie cū in toto
de necessitate contineantur partes quo casu procul dubio
dicuntur de tenore instrumenti et expresse in eo vt dicit
fel. et moder. in c. translato. de consti. ver. primus casus et idē fel. ibi in 2. col.
et facit quod dicit Anto. de Butr. in probe. decreta. s. col. in p̄ri. ver. sed gene-
raliter
ver. nota glosā que accumulabat verba ibi potest legi oculo
mentis absq̄ cortice et sic legit qui ex precedentibus / etc
nā quis dicitur legere quod percipit ex precedentibus et
sequentibus s̄m proportionē brarū et sic illa que nō sūt
scripta et inferuntur in consequentiam ad quod etiam

Exp̄ssū dicit
quod ex litteraco
ligi potest

et dicitur quod ibi
et dicitur quod ibi
et dicitur quod ibi

et idē fel. ibi in 2. col.
in p̄ri. ver. sed gene-
raliter

facit quod dicit ange. l. p. ver et facit ad questionē ff. de his que testamē. debentur qd illud quod virtualiter continetur in instrumento debet intelligi scriptū in eo & si eis dicitur dicte insule et terre firma in illis verbis todo lo que es aliende de la dicha linea al occidente & in his verificatur illa dictio dichas et eius relatio qz no refert cu omnimodis qualitatibus vt probatur ex doctrina bar. m. l. si cui. §. p. ff. de lega. p. & sic in eo qd dicit dichas is las sufficit qd sint dicte subditis verbis todo lo que es aliende de la dicha linea sine eo qd hoc noie insularū et terre firme sint noiate eo qd expressius et magis in specie sit noiate noie insularū et terre firme ex quo illa relatio dichas non operatur adeo exactam et expressam rationē nec est trahenda extra dispositionē et clausulā et orationem in qua est posita vt est supra tactū.

Expresio de las cosas de las islas y tierra firme

In aliis rescriptis reges faciunt relationē ab specie ad genus et contra

comprobatu dictus modus faciendi relationē a specie ad genus et e conuerso per consuetudinē quam super hoc dicti reges habebant faciendi huius modi relationis promissioe ab vno ad aliud in his rebus indiarū propter diuersitate terminorū in quibus eas accipiebāt dicendo indias mare oceannū insulas et terrā firmā descubierta y por descubrir & et propter hoc etiā varijs titulis sūt vsi cum dicto almirante et sic in proposita relatione nā in quadā patenti data bingis. 23. aprilis. 1497. que habetur fol. 100. dicit para la poblacion de las yslas e tierra firme &c et infra dicit para la habitacion y proueymiento de las dichas yndias e para el nauegar a ellas et in confirmationē capitulationis dicit

In aliis rescriptis reges faciunt relationē ab specie ad genus et contra

atando el seruicio que nos a ves hecho / &c especialmēte en descubrir y traer a nro poderpo nro señorio a las dichas yslas y tierra firme et paulo inferius dicit por que esperamos con ayuda de dios q los pobladores yndias de las dichas yndias se da conuertiran et in alio rescripto dato en metina del campo 12. iunij. 1497. fol. 82. dicit. Por quanto en la capitulation y assiento que por nro mandado se hizo a tomo con vos don xpoual colon nro almirante del mar oceano en la parte de las yndias se contiene que vos ayais de aver cierta parte de lo que se oviere e truxere de las dichas yndias et infra dicit con tanto que vos no pidais ni lleueis cosa alguna de lo que fasta aqui se a traydo de las dichas yslas por rrazon del diezmo vy del ochavo q vos el dicho almirante a ves de aver de las cosas muebles de las dichas yslas. Et in quodā rescripto dato barcmonie

rescripto de las yndias y tierra firme

personaliter dixit por descubrir

ixit in mar oceano

Quinto verificantur predicta ex eo qd hic in hac secunda parte istius privilegij in dicta relatione ad denotandū differenciā ab eis que dicta fuerāt in priori parte privilegij dicit dichas yslas descubiertas y por descubrir denotando q in eo q loquebatur impersonaliter non volebat intelligere de las que por vos o por vra yndustria se descubrieren vt in priori dispositione positū fuerat. Ino ad pleniorē expressiōē addidit in dicto mari oceano diciendo las dichas islas descubiertas y por descubrir en el dicho mar oceano designādo et extendēdo hanc concessiōē per totū oceanū quod quidē oceanū vt ibi dicit como dicho es extenditur a dicta linea ad occidentem sine alio limite vel restrictiōe et sic sine limite vel restrictiōe personarū per quas dicte insule

dato barcmonie 28. Maij. 1497. fol. 159. dicit por quanto en el poder q mandamos dar edimos a vos don xpoual colon nro almirante de las yndias e tierra firme q se a descubierta en el mar oceano ala parte de las yndias en ro visor rey e gobernador de las dichas yslas y tierra firme. Et in alia patenti fol. 100. data merine. 2. iunij. 1497. dicit por quanto al tiempo q don xpoual colon nro almirante mayor del mar oceano fue a descubrir en la dicha mar oceano por vna parte de la parte del dicho assiento e despues qn el primer buel e buel de descubrir e fallar seon q por la gra e ayuda de dios nro señor fulto las dichas yndias y tierra firme &c.

et terra firma discooperirentur faciebatur dicta concessione non habenda respectum ad personas discooperientium sed ad rem discooperitam.

Descubierto y por descubrir effpositu in fauorabili dispo sitione

Preterea cum hoc sit noua designatio limitu et noua dispositio nullo modo quoad dictu officiu vice regis et gubernatoris debet nunc fieri dicta relatio a lo q por el o por su yndustria se descubriere sed solu a lo descubierta y q esta por descubrir ultra predictam linea absolute qz dicta verba descubierta y por descubrir continetur in hac secunda parte istius privilegij que vt diximus est noua dispositio et vberior explicatio et ad istum effectum et concessione ponuntur oia que dictasunt ab illo principio E es nuestra mercede e voluntad usq ad fine huius secunde partis istius privilegij et oia verba huc contenta reducuntur et diriguntur in bono fine principalis concessionis per glo et doct in l. fi. C. de in ius vocand. et sic sunt accipienda in fauore et pinguiore concessione vt habeat effectum vltra ea que erant prius concessa per rationes et fundamenta supra dicta quapropter ad contenta in eadem secunda parte debet fieri relatio et non ad ea q sunt posita in alia oratione et dispositioe contra iuris regulas et contra principale intentione huius dispositionis in qua posita sunt hec maxime cum secundu hac eandem intentione et intra hanc dispositione possunt verificari et intelligi et habent perfectum sensum.

Sexto dico quod dicta relatio qua nos facimus intra predictos limites est etiam conformis ipsi litere et intentioni concedentis quod patet ex eo q ipsa litera facit dictam

Marginal notes on the left side of page 27, including references to 'Relatio fit de eis de terris sed aliter qualificatis' and other legal commentary.

relatione referenda se ad mare oceanu quod in hac eadem clausula et dispositione describerat dum dixit q tengades el dicho officio de nuestra almirante del dicho mar oceano que es nuestra que comienca por vna raya q et tang ad rom et terminu aperte specificatu in hac dispositioe prout erat hoc mare dictam relatione insularu et terre firme dicendo de las dichas yslas y tierra firme descubiertas y por descubrir en el dicho mar oceano quia alie insule et terra firma de quibus in alia priori dispositione fecerat mentione et ad quas volunt ex aduerso dictam relatione no fuerunt circumscripse a dictis regibus per dictum mare oceanu sed dixerunt de las otras yslas e tierra firme que por vos o por vuestra yndustria se hallaren e descubrieren de aqui adelante en la dicha parte de las yndias sine hoc quod exprimerent oceanu de quo in hac secunda dispositione fuerat bis facta mentio videlicet ad designandum officium almirantatus et ad designandu dicta officia vice reginatus et gubernationis.

Nec obest dicere q dicta relatio sine dictu verbu las dichas refert dictas insulas que in priori dispositione expresserant qz nos non negamus q non loquatur hec dispositio de eisdem terris nam sicut tunc dabant terras Indiaru etiam voluerunt dare nunc illas met sed dicimus q dant illas alio modo qualificatas sine per alia verba magis clara et lata nam licet per dictam relatione voluerint referre ipsa rom id est ipsas terras no tamen voluerunt referre eas cu eisdem qualitatibus

Relatio fit de eis de terris sed aliter qualificatis

na ut supra diximus hoc verbum dichas non refert cum eisdem
 qualitatibus et quod hoc fuerit dictorum regum mens inspecta
 litem negari non potest propter aliam et aliam designati
 onem limitum in hac secunda parte contentorum per quos
 apertius in hac concessione comprehenduntur dicte terre
 quod probatur et comprehenditur ex dispositione ac dis
 tinctione que nunc fit in designatione situs earum et in
 modo et tempore inveniendi eas nam in priori concessione
 dicti reges volebant quod pertineret dicto ammiranti dum
 modo discooperirentur per eum ~~per eum~~ vel per suam
 industriam et nunc in hac nona concessione et exte
 sione licet dant las dichas tierras tanquam remouet hunc
 modum et qualitatem dicendo absolute descubiertas y por
 descubrir in dicto mari oceano intra dictam lineam denotado
 quod nullum habent respectum an per eum per eius industriam
 sint discooperite cum dicta verba descubierta y por desco
 brir non coartent ad personam et sint realia ut in l. fi. ff.
 de seruitu. lega. quia in effectu sunt prolata non habendo re
 spectum ad personam sed ad rem et factum per quemcumque
 esset adimplendum ac si diceret damus tibi ^{dictas} las yslas y ti
 erra firme quomodo cumque discooperiantur dummodo sint
 sint intra predictos limites id est in dicto mari oceano
 ultra predictam lineam contento ita ut solum haberet
 respectus ad situm id est quod essent eadem terre quas vole
 bant dare sed non volebant quod haberetur respectus ad
 tempus nec ad personam discooperientis quia iam nihil in hoc

no ab ipso
 no ab ipso
 no ab ipso

referat cum omnia essent adiudicanda dicto ammiranti propter
 prius factum quod fecerat aperiendo illud obstaculum ignorantie
 quod de dictis terris habebatur antequam ipse eas detegeret
 Et dictum sensum alibi magis approbant illa vltima verba
 Como dicho es quasi velint dicere como dicho es quasi como
 est todo nuestro lo que esta a lo occidente de la linea assi
 seays dello almirante assi misma dezimas que seays virrey
 e gouernador en las dichas yslas ora sean descubiertas
 o descubiertas por descubrir dentro del dicho mar oceano a lo ci
 dente de la dicha linea sin que se tenga respeto al tiem
 po ni a la persona que lo descubriere nam ut diximus cum
 iste insule et terra firme in hac secunda concessione ex
 presso nunc explicentur cum alijs qualitatibus licet sint
 eadem terre cum superioribus et fiat eorum relatiue
 cesario tamen sunt accipiende alio modo qualitate
 prout eas ipsa littera qualificat et per consequens ipsa
 donatio que de eis fit habebit easdem qualitates ut vi
 su est ut ipsi reges in tertia parte exequuntur isti
 us privilegij apertissimis verbis declarant et disponunt
 dum dicunt e para en la tierra de las dichas yslas e ti
 erra firme que son descubiertas e se descubrieren de aqui
 a delante en la dicha mar oceana en la dicha parte de
 las yndias por que los pobladores de todo ello sean mejor
 gouernados vos damos tal poder e facultad para que
 podades como nuestro visorrey e gouernador usar por
 vos e por vuestros lugar tenientes etc e determinar los

Illud como dicho
 es ostendit relatio
 ne fieri ad lineam
 etc

Verba sequentia
 in eodem primi le
 gio comprobant dictam
 relationem

etc

Si Relatio nra no
esset de mēte prii
pis no addidisset
tot qualitates

pleitos et consuetudines dictas y alas et iermafirme acue
ciere ex quibus privilegij verbis est notandū illud qd
dicit de nra adelante ubi non est presentio tēporis et
illud de toda ello qd en todo ello volebant qd exerceret
dicta officia quanto magis quod si illud verbū dictas debet re
ferre cū qualitatibus superius expressis et si id est fuerit
ipsorū regū unius melius explicassent cū ponēdo solū
dictas quam addendo alias qualitates per quas exprime
batur aliud ab eo quod ex aduerso pretendūt dictos reges
voluisse concedere cum oporteat supplere vt ipsi volūt
supplere dicendo descubiertas y por descubrir id est des
cubiertas por vos et por descubrir por vos o por vnestra
yndustra et sic nullā utilitatē vel effectū attulis
set ista secūda dispositio nisi prestare causā exponēdi
illud quod in ea cōtinebatur quapropter cū ista omnia
incongrue allegentur potius est dicendū qsi dictū ver
bū dictas refert cū qualitatibus qm tali casu fiat di
cta relatio ad ea ubi sūt expresse eadem qualitates quas
exprimit ipsa oratio ubi est positū illud dictas q sūt ma
re oceanū et descubierta y por descubrir sub illis verbis
todo ello vt visū fuit.

Si Relatio fit cū qua
litatibus est ad proxi
miora et si refert
re nil nocet

Et sic est concludendū q si relatio fit ad proximiora vt in
ra expostulat q tūc refert oēs terras q continētur in eadē
oratioē sub illis verbis todo lo que es aliende dela dicha li
nea es nra etc et si relatio fit de re et no qualitatibus
quod tunc licet fiat ad superiora referuntur in sule

et terre firme sed cum qualitatibus expressis ubi est di
cta relatio et prout fuit mens contrahentū vt infra
probabitur.

Cum ergo ex precedentibus constet q tota hec secūda pars
huius secundū privilegij est quedam noua dispositio et q
licet se referat ad aliam dispositionē et sine intra se habeat
integritū et perfectum sensū nihilominus in ea dicti reges
de nouo faciūt et creant dicta officia cum maiori ex
tensione certū est q pro aliquibus nominis terris faciunt
et creant ac institunt dicta officia pro quibus antea in
priori privilegio tam aperte et cum eisdem qualitatibus
non fuerāt creata que quidem terre non possunt esse nisi
ille quas explicant in priori parte privilegij et quas dicit
includi intra dictam lineam dum dixerūt todo lo q esta
aliende dela dicha linea al occidente descubierta y por des
cubierta nam alias hec clausula in tota hec secūda pars
istius privilegij esset posita sine effectū cum omnibus suis
terminis et explicationibus quod fieri non debet cū verba
sint ponēda cum ministerio et no inamiter vt m.c. si pa
pa de privilegij. m.b. et m.c. in his. ex. eo. ti. et in clem.
exim. §. cum autem. et ibi Card. de verb. signi. et sum
intelligenda cum effectū. l. p. §. hec autem verba. ff. qd
quisq. iuris et esset superuacanea illa assignatio lineę
et verborū expressio quod dicit non debet qz verba re
scriptorū cum effectū debent intelligi et relatiō ex
de clericis no residen. l. pe. §. docere. ff. ne quis cum
qui minus voca. et per consequens in eis nec syllaba de

Non accessio non
est nisi de terris
inea cōtēntis

Et si supflua hec
secūda pars

Ida no manijter
fca mija po
neda sunt. f.

bet esse superflua si fieri potest. l. prima ff. quod metus causa quanto ^{magis magis} tota illa clausula.

Detecta et detege da concesserunt que sub concesserunt

Nec dici potest qd dicti reges absque maxima causa et delibe ratione assignauerunt dictos limites et concesserunt omnia qd dicta sunt dicto ammiranti nam eorum mens et voluntas fuit prestare illi omnia ea que ipsis summus pontifex concesserat videlicet todo lo descubierta y por descubrir ultra predictam lineam et qd hoc totum quicquid erit voluerunt dicti reges edicare respectu cum dicto ammirante vt pari modo in dictis officiis ammirantis et viceregis ac gubernatoris gauderet et frueretur dicta concessione pontificis sicut ipsi veluti reges et domini omnium gaudebant et potiebantur ea.

Ideo posuerunt lineam et aliam qd papa posuerat

Et qd hic sensus et assertio sit vera patet prima ex eo qd dicti reges in hac nostra concessione posuerunt et explicauerunt dictam lineam et limites qui sibi positi fuerant a pontifice Secundo qd dixerunt absolute de las yslas y tierra firme descubierta y por descubrir vt ipse dixerat in dicta sua concessione. Tertio qd ex eo qd iam pontifex omnia sibi concesserat dixerunt todo es nuestro y nos pertenece e assi de todo ello nos fazemos e criamos etc. vt s. dixi quarto qd hoc dixerunt et fecerunt immediate qd fuit sibi delata dicta concessio pontificis scilicet post .13. dies a tempore ipsius concessionis et sic ex ea censentur fecisse vt ex no. per bal. in l. si vxor de conditi. insertis dum loquitur in muliere habente causam recentiore in his que habet. Quinto etiam

Alia non sicut

constat ex inspectione verborum favorabilium que in dicto privilegio continentur presertim dum immediate post quam constituant predictam ^{limites et} lineam dicunt e vos damos la posesi on e casti posesion que verba frustra ^{essent dicta} si per ea dicti reges non ostenderet dictam plenorem voluntatem concedendi transferendi in ammirante quicquid iuris habebant sine eo qd opus esset alio facto per eum adimplendo vt no. in l. 2. de acq. posse. et in l. predia. eo. ti. Et qd dicta regum voluntas facere in hoc privilegio dictam plenorem et uberiore gratiam de lo descubierta y por descubrir multis etiam rationibus et argumentis constare poterit.

Plurimis rationibus concesserunt descubierta y por descubrir

Primo qd si concesserunt priora privilegia antequam haberent aliquam obligationem ad ammirantem et antequam recepissent ab eo aliquod seruitium multo melius debebant aliquid plus concedere postquam iam habebant magnam obligationem et vigentem causam ob obligationem antedictam ex seruitio recepto que in iure nimium operatur vt in l. si verono remunerandi. ff. mandati. et per Ludou. in l. si vero. §. de viro. in repeti. in. fallen. nam gratis morum principum est non solum adimplere promissa verum uberius ea exhibere.

P. ppter seruitia recepta

Secundo quia non solum hoc agebant intuitu eorum qd per ammirantem iam acta fuerant sed etiam propter spem quam habebat qd ipse deberet prosequi dicta seruitia vt ipsi in eodem privilegio testantur et vt in veritate factum fuit dum eis amplius et amplius inseruiuit que etiam habent

2. ppter spem seruitiorum recipiendorum

in iure consideratione quia deducuntur in contractum ut
 non in l. fi. C. de pactis. cum alijs presertim conpendet ex
 precedenti causa ut hic in nro casu ut per hal. in l. spem. C.
 de donatio. que quidem spes fuit sortita suum effectum et de
 ducta in actum cum postea ipse in dicta discooperentione et
 populatione indiarum multum insudauerit. nam prosequens
 sua detectione multas alias insulas et terra firmam adi
 uit et adhecit ut ipsi met. reges testantur in quadam episto
 la qua illi miserunt data secubie 16 augusti. 1497. fol. 176
 ubi dicit don xpoual colon vira admirante mayor de las
 yslas de las yndias in plurimis rescriptis paula infra in §.
 20. clausularum contentis. *Textus in 12. et 13. m. 1.*
 Tertio quia propter dicta non debebat aliminas esse minoris
 qualitatis quam alij qui inserviunt ipsis regibus qui licet per
 cipiant hodie aliquas gratias suas recipiunt alias nonas ma
 xime si sua seruitia hoc exigunt et quilibet sumat exem
 plum in seipso an sit contentus cum stipendio quod sibi
 prima promissum fuit et an videatur sibi quod debet alias
 gratias recipere quamis nil plus agat quam id ad quod vo
 catus fuerat cum tamen ammirans multo plus prestiterit
 quam promissit. *Textus in 12. et 13. m. 1.*
 Quarta quia licet alij potuissent eis iam inservire cog
 noscebant dicti reges quod totum emanabat a suo principio
 et yndustria et iam indicabant dictum ammirantem oia illa de
 texisse ut patet ex verbis cuiusdam eorum rescripti dati in
 medina del campo. 2. Junij. 1497. fol. 107. cum dicit per

Industria cum mal
 no. d. m. b. d. n. i. p. s. d. s.
 v. d. n. r. h. r. o. q. y. o. t.

Omnes cupiunt
 uas gratias

quia omnia emanat
 a suo seruitio

quanto alio tempore que don xpoual colon. &c. et postea
 dicitur segun q. por la gratia e ayuda de ayuda de dies nro
 señor fallo las dichas yndias e tierra firme nra constabat
 ipsis regibus quod cum semel eas terras tetigit et discooperuit
 partem vere et realiter discooperuit totum in 2. funda
 mento dicitur quia propter si in eis q. ipse discooperuerat
 suo labore merebatur dictam gratiam prioris privilegij aliqd
 plus merebatur etiam propter suam yndustriam licet ois ple
 bus non circumisset quia iam non requirebatur nisi executio eorum
 que in prima navigatione ipse fecerat cum quicquid ultramunc
 fit est prosecutio eorum que ipse inceperat quod tam probatur
 ex eod. etiam ipsi reges hoc voluerunt dum dixerunt per vos o
 par vna yndustria cognoscendo quod aliorum labor fundabatur in
 sua yndustria. *Textus in 12. et 13. m. 1.*
 Quinto quia corroboratur predicta a sufficienti divisione
 nam si illos qui nunc nil aliud faciunt quam progredi per eas
 terras quas primo ammirans inuenit quos discooperitores
 ex aduerso vocat dignos gratis reges indicat esse conferre
 eis quod ammiranti competebat et equare eos illi et si non remunere
 visent eos nec ammirante erat velle cum labore et yndustria ammirantis
 inditari et acquirere illas terras et nullam retribuere recom
 pensam alicui presentim illi diuis causa eas terras obtinere
 rat cum certum sit quod sine eo non eas acquisiuisset
 Sexto quia iam oia erant ipsorum regum ratione sue prime detectionis
 et alij nil faciebant quoad hoc ut tribueret ipsis regibus aliqua
 proprietate sed solum reducere ad culturam eaque per ipsum
 ammirantem fuerat inuenta et iuri regie ad iudicium et ideo

quod modo amq. f.
 i. r. s. d. n. q. q. n. e.

Textus in 12. et 13. m. 1.

quia solvere aliis
 esset defraudare
 sua mercede

quia omnia reges
 adquisuerunt propter
 eius factum

si sua causa oia fuerint facta sua in omnibus erit dignus
ut haberet suam retributione

7. quia ob eius cau
sa papa concessit

Septimo quia in iudicio senitij no solu predicti reges ha
buerunt integru ius ad dictas terras veru obtinuerunt noua
co cessione oim detetaru et detegendoru a sumo pontifice
et ideo in oibus eis expostulabat ratio q fuiset gratifica
tione prout fuit per eosdem limites et cu eisdem qualitatibz
respectiue vt visum fuit

8. quia voluerunt
apertius conceder

Octauo quia in hoc dicto. privilegio ia sciebat reges qd et quo
poterat dare et volebat et merito velle debebat id quod sub
obscuris verbis antea concesserat dare nunc per aperta verba
et per certas limites quibus oia quosum erant limitabatur vt
amauerent dubia que patuisent oriri prout in effectu factu
fuit Nam et si dicendo lo que por vos o por vra industria

quia sapissime cofe
ssi sunt se concessi
se detetaru et dete
gendoru

se describere fuerunt in effectu oia concessa nunc apertio
ribus verbis exprimitur dum dicunt de lo descubierta y
por descubrir al occidente de la linea que passu de polo a
polo
Et sic quoad hunc articulo concludimus q in hoc secundo
privilegio fuit facta dicto admiranti noua co cessione et q
merito et cum iustis causis fieri debuit in omnibus insu
lis et terra firma post dicta linea prout dictu e

quia sapissime cofe
ssi sunt se concessi
se detetaru et dete
gendoru

Imo no solum hoc constat ex dictis rationibus et verbis pri
uilegioru et ex nra asserione et fundamentis desuper
deductis sed etia ex tacita et expresa asserioe iporu
regu qui post qua concesserunt hac noua gratia nung aliqd
verbu dixerunt per quod videantur sensisse id quod ex

aduerso allegatur sed patius in plurimis rescriptis promiscue
asserunt dictam admiratem indistincte, admiranthe viceragem
et gubernatorem tam ipsius maris oceani qua oim insularu
et terre firme quam de lo descubierta y por descubrir qua de
ipsis indijs absque aliquo discrimine vtendo omnibus dictis ter
minis cum eo et quolibet illoru quandoq de perse et committedo
illi omnia que ad gubernatione oim fieri debebat qz sciebat
oia indistincte et sine ulla exceptione illi concessisse et qia
no oportebat nec volebant restringere sua verba alo q por
el o por su industria se descubriesse vt patet in sequentibus
exemplis seu rescriptis.

Primo en vna carta hecha en barcelona .a. 28. de maio. de 1493.
a. fol. 157. dize nos auemos mandado a don xpoual colon nro
almirante del mar oceano e nro visorrey e gouernador de
las yslas y tierra firme del dicho mar oceano a la parte de
las yndias que con ciertas naos e caranelas e otras fustas co
mo nuestro capitan vaya a las dichas yndias e tierra firme
que son en la dicha parte de las yndias descubiertas e por des
cubrir por ende mandamos qz que tengan por nuestro
capitan general de las dhas naos e fustas e caranelas al
dho don xpoual colon nro almirante e visorrey e gouer
nador del dicho mar oceano

2. en otra ^{fecha} en barcelona a 28. de mayo de 1493. fol. 163. Dize
por quanto segun el asiento q nos mandamos hazer con vos don
xpoual colon nro almirante del mar oceano e nro visorrey
et gouernador de las yslas e tierra firme del dicho mar
oceano que son a la parte de las yndias entre otras se co

- tiene que para los officios de gobernacion q̄ oviere de aver en las d̄as yslas e tierra firme vos ayais de nombrar tres personas para cada officio e que nos nombremos e proveamos al vno dellas del tal officio.
- 3.º En la carta del malorazga fecha en burgos a 23. de abril de mil y 497. fol. 166. dize por quãta vos don xpoual colon nro almirante e visorrey e gobernador del mar oceano nos suplicastes e y mas adelante dize acatando los muchos buenas e leales e grandes e continuos servicios q̄ vos el don xpoual colon nro almirante nos abedes fecho e hazedes de cada dia especialmente en descubrir e traer a nro poder e señorio las yslas e tierra firme que descubristes en el dicho mar oceano.
- 4.º En otra carta dada en medina. a 22. de junio de 1497. fol. 135. Dize nos auemos mandado a don xpoual colon nro almirante de las yndias que buelua a la ysla española e a las otras yslas e tierra firme q̄ es en las dichas yslas a entender en la poblacion dellas.
- 5.º En otra carta fecha en medina. a 22. de junio de 1497. fol. 129. Dize nos auemos mandado a don xpoual colon nro almirante del mar oceano q̄ buelua a la ysla española e a las otras yslas e tierra firme q̄ son en las dichas yndias e entienda en la conuersion e poblacion dellas e mas baxo dize y nbiad los mal hechores e para que puedan yr con el d̄go almirante a la d̄ga yndias e serbir en ellas por todo el dicho tiempo en la qual dicho almirante les mandare
- 6.º En otra cedula fecha en burgos. a 23. de abril de 1497. a fol. 143. dize nro tesorero de la hacienda e cosas a nos pertenescientes de las yslas y tierra firme descubiertas e puestas

- so nro señorio en el mar oceano en la parte de las yndias e y mas baxo dize pagad por cedula firmadas de don xpoual colon nro almirante visorrey e gobernador de las d̄as yndias.
- 7.º En otra patente hecha en burgos. a 23. de abril de 1497. fol. 100. dizen sepades que para la poblacion de las yslas y tierra firme descubiertas e puestas so nro señorio a la parte de las yndias en el mar oceano sera menester comprar algunas cosas e y mas abaxo dizen lo qual a do comprar la persona que por nos e por don xpoual colon nro almirante del mar oceano del mar tiene o diere cargo dello.
- 8.º En otra carta dada en burgos. a 6. de mayo. 1497. fol. 123. dize para la poblacion de las yslas y tierra firme descubiertas e puestas so nro señorio e por descubrir en el mar oceano en la parte de las yndias sera menester traer a vender dellas e y mas baxo dize tres veces o mas nro carta firmada de don xpoual colon almirante de las d̄as yndias o quien su poder oviere.
- 9.º En otra carta dada en burgos a 23. de abril de 1497. fol. 121. dize todos los mantenimientos e otras cosas q̄ por nro mandado e de don xpoual colon nro almirante del mar oceano en la parte de las yndias se cargaren para llevar a ellas e otro si de lo que se truxere de las dichas yndias y mas baxo dize por fe de nuestros oficiales e del dicho almirante.
- 10.º En una instrucion fecha en medina a 20. de junio de 1497. fol. 101. dizen En este primer viaje e entanto que nos mandamos proveer a yan de yr a estar a las dichas yndias numero de 330. personas y dize adelante pero si a vos el dicho almirante pareciere que es bien y provecho de la negociacion de mi

dar el dicho numero de personas quitando de los vnos que lo podades hazer y en otro capitulo siguiente dize que tena para mantenimiento de vos el dicho almirante e de vros hermanos e otros oficiales e personas principales que con vos an de yr e estar en las dichas yndias y en todos los siguientes capitulos da orden de poblar hablando siempre de las dichas yndias y fol. 103. dize que para la otra poblacion que se a de hazer en la ysla española de manera que como miembro de las yndias la singulariza do a de aver algo en la isla singular.

ii. En una patente fecha en medina del campo a 30 de mayo de 1497. a fol. 87. dize por quanto al tiempo que don xpoual colon nro almirante del mar oceano fue a descubrir las yslas e tierra firme q por gra de dios nro señor el fallo e se le descubrieron en el dicho mar oceano a la parte de las yndias se asento con el que o viesse e llenasse para si cierta parte de aquello que se fallase e agora por su parte nos es suplicado q porq mejor e mas cumplidamente lo suso dicho se guardase e cumpliesse q a nra ma pluguiese mandar q toda la negociacion e cosas q se o viesen de fazer e prouexer en estas nros reynos tocantes ala dicha negociacion de las dichas yndias que se o viesen de fazer y fiziesen por vna persona o personas nuestras con poder nro en ello entendiesen e por o por quien su poder o viesse constantemente por que assi se podria mejor saber lo q resultaba de los gastos e pro e utilidad de la dicha negociacion para q se le pudiesen el acudir con aquella parte q por los dichos asien le pertenescen e de qnos le fizimos merced o sobre ello promisesemos como la nuestra merced fuesse e nos tovimos

lo por bien e por esta nuestra carta mandamos a las personas que por nuestro mandado tienen o tuvieren cargo de enteder en lo suso dicho de aqui adelante q lo fagan e negocien inuntamente con la persona o personas quel dicho almirante o quien su poder oviere pusiere e nombrare para ello e no en otra manera

12. En otra cedula dada en medina a. 22. de junio de 1497. dize fol.

139. para la poblacion de las yslas e tierra firme descubiertas en el mar oceano e para llevar mantenimiento a las personas q allá estan o oviere de estar para descubrir otras tierras y zo. y mas baxo dize por ende nos encargamos e mandamos q quando el nro almirante de las yndias no fallare las naves q oviere menester o fallare las no quisieren yr con el.

13. En otra cedula fecha en barcelona a. 28. de mayo de 1493. fol.

159. dize a vos don xpoual colon nro almirante de las yndias y tierra firme q se a descubierta e se a de descubrir en el mar oceano a la parte de las yndias e nro vi sorrey e gouernador de las ^{dichas} yslas e tierra firme.

14. En una carta menfaserá fecha en segovia a. 16. de agosto de 1494. fol. 176. dizen don xpoual colon nro almirante mayor de las yslas de las yndias vimos vras letras e memoriales q nos embiastes con torres y ave mos auido mucho plazer de saber todo lo que q por ella nos escribistis y damos muchas gratias a nro señor por todo ello por que con su ayuda este negocio nro sera causa q nuestra santa fe catholica sea mucho mas acrecentada e vna de las principales cosas por q esto nos a plazido tanto es por ser yubentada principiada e auida por vna mano traba so

e yndustria e paresce nos q̄ todo lo que al principio nos dexistes que se podria alcanzar por la mayor parte todo a salido cierto como si lo oviere des visto antes que nos lo dixesdes esperanca. tenemos en dios q̄ en lo q̄ queda por saber assi se continuara de q̄ por ello vos quedamos en mucho cargo para vos fazer mercedes de manera q̄ vos seays muy bien contento / 20. y mas adelante dize querriamos q̄ nos escreviesdes assi en q̄ sepanmos quantas yslas hasta aqui se an hallado y alas q̄ aveys puesto nombres q̄ nombre tienen cada vna por q̄ abn que nombrays algunas en vras cartas no son todas y alas otras los nombres q̄ les llama los yndios e quanto ay de vna a otra / 21. y mas adelante dize fol. 178. y quanto ala poblacion q̄ fezistes en aquello no ay quien pueda dar regla cierta ni enendar casa alguna des de aca por q̄ alla estariamos presentes y tomariamos vro consejo y parescer en ello quanto mas en absentia por esto vos lo remetimos.

.15. En otra carta dada en medina del campo a. 17. de junio de 1497. fol. 107. dize por quanto al tiempo q̄ don xpoual colon nro almirante mayor del mar oceano fue a descubrir tierra a la dicha mar oceana por nro mandado se tomo con el cierto asiento e despues quando el primer vialse vino de descubrir e hallar segun q̄ por la gra e ayuda de dios nro señor hallo las dichas yndias e tierra firme.

.16. En dos privilegios hechos en burgos a. 23. de abril de 1497. dizen e nos acatando los usos dicho e los muchos e buenos e leales e grandes e continuos servicios que vos el dicho

don xpoual colon nro almirante e visorrey e gobernador de las yslas e tierra firme descubiertas e por descubrir en el mar oceano en la parte de las yndias nos anedes fecho y esperamos q̄ vos fareis.

.17. En otra instrucion a. 29. hojas dizen don xpoual colon nro almirante visorrey e gobernador del mar oceano las cosas que nos paresce q̄ con ayuda de dios nro señor se deve e an de fazer e cumplir para la poblacion de las yslas e tierra firme descubiertas e puestas a nro señorio e de las q̄ estan por descubrir a la parte de las yndias en el mar oceano e de la gente que por nro mandado alla esta e a de yr e estar de aqui adelante / 22. fol. 111. En otra instrucion de mayo de 1497. fol. 112. hojas salud e gracia se pades que para la poblacion de las yslas y tierra firme descubiertas e puestas a nro señorio e por descubrir en el mar oceano en la parte de las yndias sera menester traer / 23. et paulo inferius dicit mostrado vos carta de don xpoual colon nro almirante de las dichas yndias o de la persona q̄ tomere para ello su poder.

.19. En otra carta fecha en segovia a. 16. de agosto de 1494. a hojas. 155. dizen a qualesquier personas de qualquier estado o condicion que soys que por ^{nro mandado} finistes y estays y estubierdes de aqui adelante en las yslas por nro mandado descubiertas e por descubrir en el mar oceano en la parte de las yndias e a cada vno e qualquier de vos salud e gracia bien sabeis como don xpoual colon nro almirante de las dichas yndias del dicho mar oceano es nro visorrey e gobernador de ellas por virtud de nras cartas de poderes que para ello le mandamos dar e dimos / 24. fol. 113.

ingr... A
m...

... que...

20. En otra patente hecha en barcolona a 8. de mayo de 1493. las cosas dizen por quanto en el poder que mandamos dar a vos don xpoual colon nro almirante de las yndias e tierra firme q se a descubierto e sea de descubrir en el mar oceano a la parte de las yndias e nro visorrey e gouernador de las dichas yslas e tierra firme se contiene etc.

Affertiones regu faciut fidem

Ex quibus quidem clausulis et rescriptis constat aperte de mente principis volentis concedere absq aliqua restrictione des insulas et terra firma et oia detecta et detegenda absolute intra dictam lineam undelicet et faciunt indubitata et necessaria fide vnde licet in dicta concessioe eset aliquod dubiu quod non est sumit vires a prefata asseritione et declarat ioe manifestatioe voluntatis ipsius principis per glo. in c. super eo. ex de off. deleg. et ibi no p. in c. cum dilecta de rescript. et ideo cu simus in apertis verbis et aperta voluntate dictaru et ipsi confiteantur illud quod nos asserimus et quod ipsa iura comprobant et cu litera in tot locis sit clara non opus est coniecturis nec alioru declarationibus et distartis interpretationibus na verba habentia precisa et deterninata significatione no possunt interpretari vt dicit bal. in l. ea que. C. comina. vel episto. pet. de aucta. in consi. 33. incip. per statutum na interpre tatio debet fieri in dubijs et non quando sensus est clarus l. si quis et ibi bar. C. de libe. prete. cum in certis non sit lo cus coniecturis vt in l. cotinuis. S. cum ita. ff. de verbo. oblig. et in l. ille aut ille. ff. de lega. 3. et dispositio vel co uentio clara vt est ea q facta fuit dicto almirantis simul cu dictis declaratioibus iporum regu no patitur aliquam

In c. sup. questionu.

interpretatione per tex. et ibi cotur doct. in l. que quid astringende. ff. de verbo. obliga. Imo et si aliquod eset dubiu an fuerit dictoru regu mens vt dictus almirans haberet oia detecta et detegenda vltra dictam lineam eset interpretadu citra concedente B. in i. in. c. cum dilecti. de dona. bal. in l. nec auus. de emancip. li ber. paul. de cast. in l. beneficiu. et ibi per jaso. ff. de cost. priu. et bal. in l. auus. ff. de pactis. presertim si tractetur de iure concedentis qz tunc privilegium non debet nec pt interpretari contra privilegiatu. l. si ruffinus per bal. C. de testa. milit. et optime per anto. in d. con. 19. 28. 3. col. qua to magis q hic eset talis interpretatio contra mentem princi pis qui sepe et sepius vt visu fuit aliter hoc voluit intelli gi dum vocat et asserit et confitetur illu esse almirante et vice regem et gubernatorem absolute de las yslas yslas y ti erra firme y de lo descubierto y por descubrir. y de las yndias y del mar oceano y de todo ello et sic ipse princeps qui contraxit et concessit remouet dictum dubiu quod ex aduerso opponetu tur quod quidem dubium nullus poterit melius interpretari quam ipse princeps qui contraxit na rescriptu accipit vires ex intelle tu scribetis. ff. de regu. iur. l. nerasius. et fm iuno. in c. cum ecclesiastice. de exceptio. S. in. c. dilecto. S. in. c. olim tibi. de vbi signi. et concessiones in dubijs recipiunt intellectu B. in contie nem concedentis ita quod non trahantur ad iniquitate vel gramamen alterius. ff. de vulg. substi. l. ex facto. Et sic est concludendum q dicti limites et linea de pola ad po laris operatur et sut positi in hoc privilegio ad excluden

In dubijs declarā dū est q concedēte

Princeps hic remo uet sep dubiu nū q limitando

id est in alio

Deniq linea opat ut no sit dubium

dum omne prefixione temporis et persone taliter proce-
id tam insule quam tene^{firmas} quod fuerit situ intra ipsos limi-
tes et lineam hoc totum cedat gubernationi dicti admiran-
tis tanquam actoris totus & ob cuius causa et industriam
dicti reges dudum antea obtinuerat eandem concessioneq
eosdem limites vt dictum est

Omnia illi co-
petit quia omnia
detergit

Hactenus probauimus qualiter dicta iura & officia competunt
admiranti tam in omnibus insulis quam in tota terra firma discoo-
pertis vel discooperendis vltra quandam lineam de polo ad polu
sed quia ex aduerso nituntur interpretari quod hec verba descri-
bier to y per descubrire sunt intelligenda solum de insulis et ter-
ra firma per dictum Admirantem vel persnam industriam de-
tectis & detegendis & non de alijs volumus nunc probare q da-
to casu q hec interpretatio haberet locum q tamen non habet
in nihilominus competunt eodem admiranti omnia que petit in
omnibus ^{insulis} et terra firma vltra eandem lineam quia vere et cu
effectu omnes fuerunt per eundem admirantem detecte et
inuenite et per consequens compleuit id quod ex parte sua ex
vi contractus complere tenebatur vt constat ex iuribus et
rationibus que sequuntur.

Insule et terra fir-
ma Est admirantis
districtus

Primo enim dicimus esse aduertendum q districtus seu
territorium in quibus dicta officia et redditus admiranti
conceduntur exprimitur et comprehenditur duobus modis
genericis seu collectiuis q sunt yndias et mare oceanum
et etiam alijs duobus specificis q sunt yslas y tierra firme
vt patet ex capitulatione et p. privilegio facto granate
in quibus dicti catholici reges concedunt eidem admiranti
omnia que petit tam in iudijs quam in mari oceano. qua

Demum dicitur
quod in casu
nostrum

in insulis et terra firma per eu vel per eius industriam discoo-
operendis et qz ipse oia discooperuit notum est q in oibus eis
competunt sibi oia supradicta.

Et quoad probatione q ipse admirans discooperuit oes insu-
las constat tam ex notorietate facti quam ex probationibus
testiu in hac causa productorum et etiam qz eo iure et ra-
tione semper ipse fuit in possessione omnium illarum et ab oibus
percepit et percipit sua portione reddituum et pari modo co-
stat q ipsemet admirans primus oim discooperuit dictam
terram firmam et appulit ad eam vbi vocatur parua anteq
alter xpianus vel discoopertor haberet notitia dicte terre
firmas. Imo non solum primus ea reperit et inuenit indica-
uit et ostendit et suscepit possessione ipsius note regio veru
etiam in subsequenti navigatione et continuatione prece-
dentis navigationis iteru appulit ad eandem terra firmam
vbi dicitur beragua & ibi iteru et secundo suscepit alia possesi-
one eiusdem terre ^{firmas} vt infra probabitur.

Admirans discoopuit
insulas et terra fir-
mam

ing omnibus aino 12
fuit in pidiu in
omni alio illi

Et predicta sunt adeo vera q ipsa pars aduersa in suis articu-
lis dixit et posuit illud tamquam verum et manifestu vt pa-
tet in secundo articulo seu interrogatorio sue probationis et
sic probat nostram intentione qz vt plures volunt vide-
quis confiteri contenta in articulis a se productis. B. Archi-
diac. quod ait == q == quem sequitur Anto. de but. in
c. quod ait fessis et hoc preceptum habebit locu in casu nro vbi
in c. de iure iur. in b. nam interrogando aliquis ponit vt
dicitur glo in c. fessis p. m. v. non dicitur qz de fessis in c.
quod ait == q == quem sequitur Anto. de but. in c. fide
confessis et hoc presertim habebit locu in casu nro vbi fusa

fiscalis fatetur al-
mirante discoopu-
isse terra firmam

indolub q tunc dicit
vnde p. m. v. non dicitur

us affirmative et deliberative fuit loquutus facies arti-
culu negatiu et hoc accipiens ab eo dicendo Ite si saben qd
dicho almirante no descubrio en la tierra q dizen firmosal
no en la parte q llaman paria et licet in alijs articulis po-
stea datis oppositu articulatus ^{fuerit} nocere admiranti no pote-
rit quia qui semel articulatus fuit vno modo postea no po-
test renouare tales articulos et contrarios ponere preser-
tim ex intervallo vt est cois doctrina in d. c. fi. de iure
in m. b. imo et si in dubiu verti posset an videatur quis
confiteri suos articulos et an possit facere alios contrarios
hoc nihil refert admiranti cum dicte probationes testiu
in hac causa productoru faciant indubitata fide.

Augustinus dicitur
in libro de ciuitate
dei

Si omnia discoopuit
in omnibus competit
illi dicta officia

la m...
q...
m...

Obiciunt qd debebat
descubrir y ganar

Cum ergo ex dictis constet qd dictus almirans discooperu-
it dictas insulas et terra firmam antequam aliter alius acco-
sisset ad eam certu est qd impleuit conditione ex parte sua
sua et qd erit vicerex et gubernator tam in ea qua in insu-
lis et qd per consequens sine aliquo limite vel exceptioe
est vocandus et habendus almirans et vicerex et guberna-
tor insularu et terre firme et in omnibus vniuersim de-
bet exercere predicta sua officia et suos redditus ac iura
percipere.
Nec vobest si ex aduerso obijciatur qd vna no in omnibus in-
sulis nec in tota terra firma competit admiranti ea q petit
sed solum in eis quas ipse almirans descubria y gano copu-
latiue et a qd tenoretur a descubrir y ganar ex eo
quod per primu privilegiu factum granate reges dixerunt
q concedebat illi dicta officia in insulis quas descubriesse

egansse et quideam non solum tenebatur a descubrir sed
etiam a ganar copulatiue prout dicta verba sonat. Na ad
hoc multipliciter responderetur.
Primo dicimus qd isti duo termini descubrir y ganar no sunt acci-
piendi in nro casu copulatiue qz copula no semper habet of-
ficiu copulandi sed aliquando auget aliquando exponit
aliquando disiungit aliquando ampliat et habet alios effe-
ctus secundu subiectam materiam vt dicit felix in c. inter cete-
ras de rescriptis et bene per alduan in l. sepe. de ven. q. in
glo. in ver. coniuicta et ideo licet inter alia officia habeat
officiu copulandi no ex eo probatur qd dictum officiu seu
effectum exercet in presenti casu.
Item dicimus qd hic in casu nro dicti termini descubrir y ganar
nullo modo possunt sumi copulatiue sed disiunctiue qz qn v-
nu aliud ordine precedit sumitur disiunctiue vt in l. sepe.
ff. de ver. sig. ubi tex. ponit exemplu in prin. legis. ver. nam
cum dicitur scilicet cum alterum non coniuictum est faci-
endum cum alio sed vnu aliud ordine anterioritatis prece-
dit vt hic in casu nro si ponamus dictas duas terminos
tanqua differentes et q non sit idem descubrir y ganar prout
in veritate est vnu et idem vt infra dicitur. Nam si ponu-
tur vt differentes termini notum est q illud verbu descu-
brir q precedit anterioritate temporis a ganar et factus
in se perfectus et no sumetur copulatiue.
Et confirmatur predicta qz si intelligeretur q illud descu-
brir des ordinatur a ganar des ita vt no haberet in se
perfectiorem vltimatam frustra esset positu el descubrir
sed solum esset ponendum el ganar si illud necessario re-

Copula e. habet
magis officiu
copulandi

que coniuicti non
sunt copulate
no sumatur

pebunt aliquo
q...
u totali...

Frustra ponebat des-
cubrir si debebat
ganar

quirebatur cum constet q non poterat acquiri seu debellari sine cog inuenirentur et sic frustra esset dictu de his q describri desed sed solum deberent dicere de his q ganariles

plurimities quadoq resoluitur in singularitate

Item facit q pluralitas quandoq resoluitur in singularitate ut in c. cum iam dudum de preben. s. in. c. ut privilegia de primi legus. et in c. significavit de appe. s. in. l. demonstratio falsa. in fi. ff. de conditio. et demonst. qui quidem casus congruit casui nro a sufficienti diuisio qz cum acquirendi modis sint plurimi ut infra dicetur vel intelligitur contractum et actu hic inter partes de acquisitione per inuentione ut in veritate fuit factum et habemus intentu aut intelligitur prout altera pars vult videlicet de alia acquisitione preter inuentione quod a partibus non fuit tractatum in veritate et tunc intelligitur illa copula ut resoluitur in singularitates per supradicta iura.

non est in uno copulatore

Copula quandoq adiacet et verificatur in vno copulatore

Et facit etiam tex. in l. ea tamen adiectio ff. de lega. 3. iuncta l. precedenti et sequenti ubi probatur qz etsi copula adiacet in dispositione ubi ponitur tamen nihilominus verificatur dispositio copulativa in vno copulatore et non requiritur qz vtrumqz concurrat ut si maritus legauit uxori empta et parata pro ea non requiritur concursus omnium sed cedent legato empta tantum aut parata tantum gratia eius ergo idem in donationibus et concessionibus et a fortiori cum in eis fiat plenissima interpretatio superlatiue et in testamento plenior comparatiue ut dicit tex. in c. cu dilecti de donati.

Relatiu cu copula no restringit

Et etiam facit quod tenet sancimus in l. si is qui ducet in s. vtram ff. de rebus dubijs dicendo qz relatiuum

cum conuentione non restringit sed ampliat et ita est in proposito ponderando illud relatiuum hispanicu que quod quidem relatiuum ponitur ante conuentione dicendo que describri desed se que ganariles ut dicta copula referatur bis ad dictum relatiuum.

ganariles in adiecto describitur

Item copula. e. ponitur consequuntine quando de necessario sequitur vltimu copulatum a primo posito in oratione copulata ut est in presenti casu.

Copula qngz ponitur consequuntine

Item probatur quod dicta dictio. e. no sumatur hic copulatiue ra ex eode privilegio ubi adhibetur conuentione. e. qz ex precedentibus in eade concessione etia ex subsequenti bus que quidem probatio est satis efficax per s. mo. in. c. innotuit de arbi. nam verba scriptoru dubia in vno rescripto possunt per aliud declarari. bal. in. l. vtru in prin. ff. de peti. herod. et facit tex. in l. si seruus pluriu. s. fi. ff. de lega. p. et in l. heredes palam. s. sed si motam ibi dum dicit vel ex vicinis scripturis vel ex consuetudine patrisfamilias vel regionis. ff. de testamen. et qz ex verbis eiusdem rescripti seu capitulationis constet qz dicta dictio. e. sit sumenda in hoc casu presenti disiunctiue patet qz in primo capitulo diete capitulationis dicit qz te hazen almirante en todas aqz llas islas e tierras firmes que por su mano o industria se descubriran o ganaran en las dichas mares oceanas et sic apte sumitur hic disiunctiue per illa alternatiua conuentione o que latine vel sine seu disiunctiue ut habet. in. l. 24. ff. de s. partita.

Ex precedentibus verbis constat no posse sumi copulatiue

Episcopus in hoc rescripto non est copulatiue

Et licet velint respondere qz hoc est dictu in hoc capitulo in quatum agit de officio almirantis sed tamen qz hic non

Non est maior ratio de officio almirantis qua de iure rege

igitur de officio vice regis respondemus qd non est maior
 ratio in vno officio quam in alio qz nihil plus voluissent
 dare ipsi almiranti in vna terra quam in alia qz sicut pa
 ri modo debet laborare pro vno officio sicut pro alio sic
 equaliter acquirerebat vnu sicut aliud et equaliter fuerunt
 sibi concessa et hec verisimilitudo innat vt supra probatu
 fuit quanta magis qd hic non est opus dicere qd verisimiliter
 voluissent dicti reges qd intelligeretur in vno capitulo sicut
 in alio cum expresse hoc voluerunt et dixerunt na dispositio
 ne in secundo capitulo contenta ubi loquitur de vice regis
 officio non habetur dicta copula e refert se ad dictu pri
 mu capitulu dicendo vna alteras hazen al dicho don xpo
 balsa visorrey e gouernador general en todas las dichas yslas
 e tierra firme que como dicho es el descubriere e ganare
 en las dichas mares et sic ratione dictoru verboru de las
 dichas yslas e como dicho es erit recurrendu ad capitulu
 procedens ad quod se refert vt ibi videntur qualiter se seruit
 illam inuentione et acquisitione scilicet qd fuerit disiuncti
 ue vt in eadem primo capitulo continetur cum dicitur se
 descubrieran o ganaran.

Item illud idem probatur ex 4. capitulo sequenti in eade
 capitulatione vbi dum loquitur de indicatua reru indica
 rum que in hispania fieri debet dicit otro si q si a causa de
 las mercaderias que el traera de las dichas yslas e tierras q
 asi como dicho es se ganaren o descubrieren / zc ecce ergo
 vbi loquitur per dictione o que notat disinnctione vt di
 etum est et per consequens in privilegio barchinome
 concessa ostendit qd non erat sumendum copulatiue

...
 ...

...
 ...

e. est in ead. p. h.

Ex sequentibus verbis
 constat no posse sumi
 copulatiue

e. est in Srejt.

...
 ...

illud describere y ganare ita vt vtrunq. requireretur Na
 dum in ea confirmat superius concessa loquuntur p illam
 dictione disinnctiuo. et nullam mentione faciunt del ga
 nar dum dicunt por la presente vos confirmamos a vos ea
 las dichos vras yslas e descendientes a sucesores vno e mpos
 de otro para gozar y para siempro sanas las dichas oficios
 de almirante del dicho mar oceano e de visorrey e gouer
 nador de las dichas yslas e tierra firme qd vreis fallado e
 descubierto e de las otras yslas e tierra firme qd por o por vna
 yndustria se fallaren e descubrieren de aqui adelante en
 la dicha parte de las yndias e es vna mte e voluntad / zc

Item probatur qd dicta copula e est sumenda disiunctiue hic
 in casu nro ex con. usu loquendi secundu quem intelligitur
 contractus vt in a. ex literis desponsa. et ibi glo. et vis do
 Etrina. s. no. in l. quatuor in stipulationibus ff. de verb.
 obligat. et verificatur in casu nro dictus casus usus loquendi
 qz quando copula ponitur inter dua verba significatiua
 varios effectus et qd vnus potest fieri et habere effectum
 absq. alio non semper accipitur copulatiue vt si dixerim
 mus yo os do el despojo de las que prendierdes e matar des
 cortum est qd tribuit vtrunq. simul et quodlibet de per
 se videlicet vnu sine alio et sic spoliabit captos et etiam
 mortuos es non solummodo illos qui simul fuerint capti et
 mortui et eodem modo dicimus pagares los rramos q
 cortardes e quebrardes qz ille tunc soluet rramos a se
 absisfos licet nullos rrampat et o diuerso soluet rramos
 a seruptos licet nullu absindat qz sufficit qd faciat vnu

...
 ...

Comunis usus loque
 dit ostedit qd non
 sumitur copulatiue

...
 ...

Almiras erat bene
meritus por descn
brir opor ganar

e duobus ad hoc ut verificetur dispositio obligationis qz
nullu illoru debet manere sine solutione et sic in casu mo
ubi licet esset veru q enel descubrix non consistat el ga
nar sibi loquimus qz cognoscebat ipsi contrahentes q alter
utrum pro tunc sufficiebat sine altera t. ganar sin des
cubrix et descubrix sin ganar per modu debellatiois et pro
quocunq illorum ipse almirans merebatur habere dictam
reuneratione videlicet si descubriesse o ganasse voluerunt
dicti contrahentes q sufficere alterutru istaru et ideo com
plexi sunt utrunq modum loquendi na absq dubio licet no fecis
set nisi vnu ex illis duobus benemeritus erat illius concessiois
qz no solum eumda cum sua persona sed dirigenda ipsos nau
tas vel prestande illis suam industria et artificium et periti
am in re tam difficil et tam ignota et tanti valoris merebatur
illam retributione et simili modo licet aliqui alij iuisent ad
aliqua insulam vel terra et postea illam ipse adduxisset ad obe
dientiam regni etiam merebatur illam eandem gratiam qz
promeretur illi non solum ratione dicta subiectiois actualis
sed ratione sue prioris inuentiois in diaru sino qua illa ter
ram alij non inuenisset cum quolibet sequens repositio fun
datur in illa priori facta ab almirante et consequitur eam.

No posuissent indus
tria si tenebatur
ipse ganar

Et probatur etiam q fuerit loquuti per disiunctione ex eo
qz in dicta capitulatione et privilegijs habetur illa dictio in
industria cum disiunctioe dicendo o por su industria se descu
briran o ganaran quem modum dicendi no seruauissent nec
illa verba dixissent si ipsemet almirans per propriam psona
tenebatur a descubrix y ganar copulatiue aut tenebat

ad debellandum vel acquirendum alio modo qua per inue
tionem vel per industriam sed quia dicti reges solum indige
bant ab eo el descubrix o ganar disiunctiue et sine respectu
personaru ideo addiderunt o por su industria se descubriran o
ganaran per disiunctione ex qua quidem disiunctiua etiam
constat q si sufficiebat q per eius industriam discooperiret
vel acquirerentur disiunctiue q etiam debebat sufficere in eis
que ipse almirans sua persona esset acturus videlicet q descu
brisse o ganasse cum non sit maior ratio in vno qua in alio
qz si concedebant illi disiunctiue lo que otros descubriesse
o ganassen per su industria eque bene poterat et debebant
dare id quod ipse etiam descubriesse o ganasse per eandem
disiunctionem maxime q vbicumq ponitur alternatiua
est propter differentiam casus vel terminoru et sic dicen
do lo q vos ganades o por vna industria se ganare de necesi
tate intelligitur q debet differre ea q ipse vna de ganar ab
eis q per suam industriam alij ganassen et non intelligit
dicta industria de eis que ipse per se vel manibus suis agere
debebat sed de ipsis q per alios erit explicanda et ideo illa al
ternatiua opatur hic ut el ganar sufficiat q fiat per aliu
quem tertium ita ut ipse almirans non teneatur al ganar.

Si disiunctiue pmi
tuebant fieri ab ali
isq sua industria
ergo et p se ipsu

hanc psonam de
vniuersa psona de

non vult di cogit
tamen aliquos q
sunt in eis

Preterea qz dicti reges cognoscebat q quocunq illoru s. des
cubrix o ganar sufficiebat eum de almirantem compleuisse per
se vel per alios ad obtinenda dictam mercedem sibi proposita
et qz cognoscebat q non minus erat benemeritus si alij ga
nassen per suam industriam sicut si ipse propria persona
interuenisset ideo per dictam disiunctiua dictioe tanta
varietate terminorum in dicta prima opta capitulatione

Varios terminos
posuerunt qz illi
omnia erat adin
dicanda p qz
dicitur tab mto
ab idem air

dicendo lo quo per su mano o yndustria se hallara o gana
 ra vt sufficeret vnu ex illis ad hoc qd haberet in pro coplo
 to ex parte sua qd probatur de iure qz quando uq in eadem
 oratione plura ponuntur quoru alterutru sufficit no requi
 ritur omniu concursus ad implementum dispositiois vt
 in materia exceptionu et probationu et allegationu per no.
 m. l. diuus. ff. de re iudi. d. m. l. circa. ff. de proba. et inc. licet
 causam. co. ti. cum alijs. ad quod facit tex. in ca. glo. l. iudicaf
 se. ff. de ver. signy. cuius verba sut iudicasse rem est detulis
 se arguisse. conuicisse. vbi dicit glo. qd si aliquid illoru inter
 ueniat sufficit vt quis consequatur premiũ prout est in
 mo casu propter dictam varietate terminoru.

Mf.
 necesse est dicitur
 et aliter dicitur
 in materia de iure
 et in materia de iure

Sibi copetit quod
 ab alijs acquiritur

Rursus ex dicta dictione industria constat qd ipse no tene
 batur ad vtrumqz scilicet ad descubriv y ganar qz ex presse
 per illa conceditur ei lo qd et ros per su yndustria ganare et sic
 quicquid alij acquirunt per sua yndustria cedit ei et venit in
 complementum istius conditionis seu capitulationis adeo vt
 ipse per se non teneatur ad vtrumqz vt ex aduerso allegabat
 et confirmatur predicta ratio ex quadã impossibilitate que
 sequeretur si ipse per se et non per alios teneretur aligana
 et de iure quando cum dicta copula ponitur inter quocũquo
 do impossibilia vel incompatibilia sumitur disiuctiue vt
 est tex. et ibi bar. in l. titatio fundus. ff. de usufructu legato
 et sicut post bar. in l. is qui duo centa. ff. de rebus dub.
 et mo. in clem. in plerisq. de electi. que quide impossibilitas
 seu incompatibilitas sumitur et cognoscitur ex materia sub
 iecta prout aperte cognoscitur et cõprehenditur in hoc vro
 co tractu qz no erat eius qualitatis quod esset committendum
 dicto admiranti vt vtrumqz faceret scilicet discoperire tot

Impossibilitas faat
 qd copula sumat
 dis iunctiue

Impossibilitas qz
 ostendit mate
 ria subiecta

terras et eas acquirere si tamen hanc dictione ganardes volut
 accipere improprie et extra suũ significatum pro eo quod vo
 lunt qd quod ganar sit subijcere et debellare vna intelli
 garetur quonã pacto hoc poterat nec debebat dicti reges
 iungere ipsi admiranti qui non erat nisi vnus particula
 ris homo cuius industria adinueniendum dictas terras ipi
 reges indigebat sed non eous viribus cum nulle essem quod
 aperte cognoscitur ex conventionne et portione qua illi assigna
 nerunt videlicet decimã partem fructuum et administra
 tionẽ officioru que quidem pars erat parua si ille debebat des
 cubriv y ganar debellando terras per vnu et y conseques
 nulla etiam erat ratio qd dicti reges haberent totũ dominiũ
 et nonẽ partes reddituum cum nũc videamus qd de iã iunie
 tis et acquisitis alij non tribuunt ipis regibus nisi quintam
 partem et in plurimis locis solum decimã cũ tamẽ ipsi nil
 plus laboraret y parte sua que dictus admirans laborauit y sua quãta.
 Et corroborantur predicta a quadã sufficienti diuisione
 qz aut intendebant dicti reges esse rem difficillimã debel
 lare dictos indos et per bellũ eas acquirere aut intelligebat
 rem esse facillimã si enim iudicabant rem esse difficilem
 satis intelligitur no. comissa dicto admiranti cum. b. h. h. h.
 h. h. et tribus paruis nauigijs quos illi tunc dederunt si antẽ
 intelligebant rem illam facillimã non videtur actũ inter par
 tes de ea per quã ipse melius potuisset agere sed solu fuit actũ
 de re per tione et inuentione que res difficillimã erat quoad
 ipsos reges et nunquã facta neq. ab vllõ audita et tamẽ ipi
 admiranti erat agibilis et possibilis et sic pro re ipsis regibus diffi
 cillima et ipsi admiranti possibili debebat facere dictã rem in
 uentione quam illi fecerunt et non pro re facillima prout

Difficultas sen faa
 litas acgrendi fa
 cit qd sumatur dis
 iunctiue

erat dicta debellatio si tamen facillima eam ipsi iudicabat
 quanto magis qd erat contra omnem rationem iudicari illam
 facillima pro dicto admirante cum 68 hominibus cum etiam
 ad pacificum impresum dictarum insularum et terre firme et
 earum peragracione no sufficeret tam pauca navigia et pau
 cissimi homines quapropter non est dicendum nisi qd dicta co
 pulam posuerunt disiunctive et sic est accipienda et qd solu
 dicta hec inuentio erat quam ipsi reges exigebat ab adm
 irante cum tota difficultas quoad ipsos reges consisteret
 in inuentione & non in adquisitioe quod patet qz dicta tex
 re in qua fuerit inuenta sed post qua fuerit inuenta ibi co
 nferunt occupate et ad cultu et subiectione regu redacte.

Reges no dederunt
 uel no dedissent
 necessaria para
 el ganar

Et si dicunt ex aduerso qd erat intelligendum qd ipsi reges da
 reret illi milites ad conquirendu respondeo qd ex periculis da
 cet qd hoc no fuit tunc factum cum eo qz no dederunt illi nisi
 dicta tria pauca navigia cum 68 hominibus ut dictu est qua
 to magis qd licet tunc in prima navigatione dedissent illi multas
 gentes et magna classem quod non dederunt poterat illi dare dictu
 auxilium semel vel pro una mensa de inuentis per eum et oia
 pro alijs quas ipse sua industria et periculo et labore inuenisset
 et sic remaneret frustratus et ipsi reges ditati et locupletati
 sudore alterius absque retributione qz poterat dicti reges postea
 per alios capitaneos a se missos debellare dictas terras et ipse al
 mirans non haberet recompensa sui seruitij que interpretatio
 contra iuris regulas est ut videmus in societate ut in l. si non
 fuerit ff. pro socio ubi ex capitali vniuers et industria alterius
 pro medietate censetur lucrum diuidendum ut est cois interp
 tatio et notatur ibi et in l. p. et in l. qd alud. Instum. de socia.

et iste sut tam videntes presumpcioes de iure quod faciunt
 indubitata probacione. ut in l. p. ff. de iura. et in l. p. de presump.
 ubi dicitur qd ex preparatiuibus cognoscitur effectus medita
 tus vnde glo. in l. sepe. de ver. signi. in ver. ex re dicitur vel facto
 imposito intelligitur an coniuicta habeat in pro dis iuncta ubi
 videatur tex.

Et sic concluditur quoad hunc punctum de dicta copula qd ex
 rationibus supra dictis et ex materia subiecta est affirmadu
 qd dicta copula fuit hic posita inter quodammodo impossibilia et
 qd ideo non sumitur hic copulatiue ballardes e ganardes sed
 disiunctive aut qd illud verbum ganardes sumitur pro ganar qd
 fit solum per inuentione ut in sequentibus dicitur

Et si opponatur qd licet non teneretur admirans nisi ad vnu ex dictis
 duobus terminis scilicet ad detegendum qd nihilo minus ipse no
 impleuit ex quo ut dicitur ex aduerso no apprehendit et occupa
 uit dictas terras prout secundu eos occupare tenebatur per tex
 in l. si harsatoran. C. de fideiusa. et que ibi doct. dicit qd in l. p.
 in prin. et in l. z. Seneratus. ff. de acquiren. pos. ubi non dicitur
 inuentu quod non est occupatu respondetur qd hoc argumta
 tum non habet locu in casu nro primo qz iura que requirunt appre
 hensionem in inuentione differunt nimium a nro casu cu si minus
 in terminis multum differentibus et extraneis qz admirans no
 promisit inuenire sed detegere quod minus est via verbu des
 cubriores non importat id quod dicitur ex aduerso sed ta
 tum ostendere et detegere id quod occultum erat publicum
 reddere ut dicit albericus in suo dictionario per tex. in l. etsi
 excepta. C. de malefi. et satis hoc congruit nostro proposito
 de hoc solum agebatur et in hunc sensu etiam ipsi reges in

obtinere qd teneba
 tur ad apprehensio
 ne inuentoru

Admirans promisit
 detegere et non
 inuenire

Ganar firmat ipsi reges por bus car

Intelligunt dictum verbum describitur dum in privilegio barcinonie concessio dicitur. por el arrisco en que vos posisto en yr a catar e descubrir las dichas yslas y en el que agora vos por nes on yr a buscar e descubrir / etc in quibus verbis expostione ponitur el descubrir del catar y del buscar et sic no faciunt hic mentione de dicto verbo ganar et per consequens non tenebatur admirans ad apprehensionem sed tantum ad repertionem et indicationem et vere eas detexit dum primo eas ostendit et demonstravit et dedit notitiam illarum et causam et industriam inveniendi et navigandi alijs quod solus agere tenebatur dum dicitur in primo capitulo capitulationis las yslas y tierra firme que por su mano o industria se descubriera o ganara ubi o ganaram sumitur disjunctive et impersonaliter ut possit explicari a quocumque alio.

ad hoc quod dicitur in d. l. si bar satoram na tunc intentio erat ut ille puniretur et fieret executio in psona et ideo requiritur apprehensio cum ergo factio in terra cum admirante principaliter facta fuit ut ille terre per eum detegerentur nil aliud requiritur quam detectio.

inventio requirit apprehensionem in manifestis

Secundo respondetur quod ideo in dictis iuribus requiritur corporalis et realis apprehensio ad perfectionem invectionis quia ille erat principalis effectus contractus et dispositionis legis in quibus ista verba ponuntur et illa erat mens et intentio contrahentium alioquin nullum haberet effectum illa dispositio et contractus cum fuerit conventus in illo Barsatoris iudicium iste vero hanc stipulationem de iudicio sistendo accessit obligatio hispanie tanquam fideiusoris et ideo ponitur in tit. de fideiusoribus et ita tenetur illi exhibere ad sistendum in iudicio et sic intelligit glo. illum tex. et doct. sumant dictam legem sub his verbis promittens latrone exhibere in iudicio si non exhibet punitur unde patet quod illud invenire intelligitur secundum materiam super qua disponitur et tractatur et ita in proposito facit soncimus ista differentiam in d. l. si verius prope fi. ubi respondendo ad tex. in d. l. si bar

satoram dicit quod multum consideranda est mens Statutum nam si Statutum dicit quod si aliquis detexerit crimen habeat aliquam mercedem sufficit quod quis detegat iudicialiter quod de predicto delicto possit constare per testes nec requiritur apprehensio quia intentio fuit ut manifestetur quod erat occultum sicut hic seans quando iudici constabat de delicto et erat cognitum de eo ut in d. l. si barsatoram na tunc intentio erat ut ille puniretur et fieret executio in psona et ideo requiritur apprehensio cum ergo factio in terra cum admirante principaliter facta fuit ut ille terre per eum detegerentur nil aliud requiritur quam detectio.

Tertio dicimus quod licet essemus in his terminis de proprietate sermonis verbum invenire non requirit apprehensionem presertim in his que non sunt occupata nam illa fiunt primo videntis et non capientis ut sunt verba glo. bar. et aliorum in d. l. item la villa. In d. l. de ver. divisi. dum loquitur de thesauro et soci. ubi s. et sic cum in quibusdam casibus ex mente requiratur apprehensio et in quibusdam non ut supra declaratum est sat erit ostendisse quod in casu nostro solum requirebatur detectio quia ex illa detectione vel invectione dicto iudice fuerunt facte primi detegentis et inveniendis et quia ad nil aliud tenebatur ipse admirans ut aperte constat ex materia subiecta et ex his que gesta sunt inter contrahentes et eorumdem contrahentium qualitate ut infra dicitur.

Inventio non requirit apprehensionem in non occupatis

Quod si dicatur quod hic modus acquisitionis ex invectione non habuit hic locum eo quod dicto insule et terra firma erat occupata ab indis habitatoribus et incolis earum qui de iure gentium dum erant illarum hoc non obstat quia hoc dominium de quo hic agitur quod est univiale et iurisdictionale

Jurisdictio in doru non erat occupata quia erat christi et eius heredu

nec poterat esse nec erat apud illos ut dicit hostiensis
 in summa de homicidio. §. qua pena. ver. et si opponas quod
 juris dictio non potest esse penes infideles et in c. quod su
 per his de voto. et argumento text. cum glo. in c. si de rebus.
 23. q. 7. et oldra. Consi. 7. ubi dicit q. cum infideles
 sint filij ancille et sic servi nam partus sequitur ventre.
 ff. de statu bo. l. et servorum. sunt reprobari ad huc. ex de
 iudeis. c. et si malec. et per consequens non sunt capaces juris
 dictionis domini vel honoris. ff. de iudic. l. cum proter
 de arbitr. l. parvi. §. sed si servum. et de acquir. reru.
 domi. l. liber homo. que quidem translatio domini in xpi
 nos fuit significata in apostolis qui totius ecclesie nomine
 luce. 22. dixerunt se habere duos gladios scilicet spūalem
 et tūalem nam per adventum xpi fuit ablatū infidelibus
 dictum tūale dominiū transfertur enim regnū de gēte
 in gentem propter iniusticias suas. 23. q. 7. d. c. si de re
 bus et ideo angustinus. c. quicumq. 23. q. 7. dicit q. de iure
 divina oīa que sub celis sunt iustis a deo concessa sunt de alijs
 vero regibus et principibus infidelibus regnantibus dicitur
 Osee 3. o. spū regnaverūt et non ex me principes steterūt et
 non cognovi per quas autoritates patet eorū dominiū a deo nō
 esse et veram iurisdictionē non habere cum vera potestas a dno
 sit ad Rom. 13. quod patet etiam matthei vlti. c. dum dicit
 data est vñbi oīs potestas in celo et in terra vbi glo. hoc decla
 rans dicit q. xpo homin. data fuit hec p̄tas vniuersalis et iōa.
 19. dicitur. dicit vñbi oīs iudicium facere q. filius hominis
 est et ibi tam glo. quam doc. vbi vbi concludunt q. xpo hōi
 post resurrectionē fuit data omnis terre potestas et iuris

in rebus
 occidit

ab in
 nō dicit
 p̄tas
 et omni

dictio ad quod est text. iōan. 5. vbi dicitur neq. enim pater
 iudicat quenquam sed omne iudicium dedit filio ut omnes ho
 norent filium. et iō. 13. Sciens Iesus quod oīa dedisset sibi p̄
 in manus. 20. et apostolus ad hebreos. 2. Oīa subiecisti sub pe
 dibus eius in hoc enim q. ei subiecit oīa nihil omisit illi non
 subiectum et ad hebreos p̄ transumptiue ex psalmo. 8. consti
 tuidisti eum super opera manuum tuarū vbi glo. ecce potestas
 xpi ostenditur ut enim in opere domini nihil excipitur ita nec
 a xpi potestate ad roma. 4. ait non enim per legem promissio
 contigit abrahe aut semini eius illum heredem fore mundi sed
 per iusticiam fidei super quo glo. inter linealis dicit et in xpo
 qui ex eo natus possidet oīa. et lyra ait non enim solum facta
 est abrahe et semini eius promissio de terra iudee sed etia de
 toto mundo quod pater impletum in xpo descendente ad abra
 ham secundum carnē qui dicit matthei vltimo data ē vñbi
 omnis potestas in celo et in terra. et glo. ordinaria ait ibi xpus
 est dominus mundi secundum p̄tatem per quem fit benedi
 ctio filijs abrahe cui pater dedit gentes et terminos terre. et
 iō. 5. ait Iesus pater venit bona glorifica filium tuum ut et
 filius tuus glorificet te sicut dedisti ei potestatem omnis ar
 mis. et malachie p̄. a solis ortu vsque ad occasū magnū est
 nomen meum in gentibus et in omni loco sacrificatur et offer
 tur nomini meo ablacio munda constitues eos principes super
 omnem terram et excessit ab ortu vsque ad occasū et a mari
 vsque ad mare et a flumine vsque ad finem orbis terrarū
 et illum filium quem constituit heredem vniuersorū
 et nos sumus dei filij et xpi fratres ac heredes iōan. p̄.

et dedit eis potestatem filios dei fieri ijs qui credunt in no-
 mine eius quapropter sicut fratres successimus in eiusdem
 xpi patrimonio et ideo apostolus 2. ad Corinth. 6. iuradi-
 xit deus pater ego suscipiam vos et ero vobis loco patris et
 vos eritis mihi vice filiorum ac filiarum dicit dominus omni-
 potens et ad romanos 8. ait quod sumus filij dei quod si filij
 dei igitur et heredes heredes quidem dei coheredes autem
 xpi et Joannis 8. dixit Jesus amen amen dico vobis quod omnis
 qui facit peccatum servus est peccati servus autem non manet
 in domo in eternum filius manet in eternum si ergo vos filius
 liberos reddiderit vere liberti estis ergo sequitur quasi liberi
 et illi servi qui illi non debent manere in domo sed vos tamen
 filij et coheredes cum xpo et ita concludit bertrandus in
 tractatu de origine utriusque iurisdictionis quod pater xpi tantum
 habita fuit et habet in omnis iuris dictio cum ergo apud
 xpm tantum et reges eius vicarios in temporalibus sit hec in-
 visio et universale dominium ut plinius dixi in alia infor-
 matione super hoc articulo notum est quod non erat apud in-
 dos et quod eius exercitum et territorium in quo exerceri de-
 bebatur actualiter vacabat et non possidebatur ab alio quia non
 fuerat acquisitum apprehensione aut traditione aut alio
 medio acquisitionis hoc est per inventionem et sic tanquam
 vacans ex inventione fuit acquisitum prout hodie tenet et
 possidet corona regia horum regnorum et sic illa inuentio fuit
 apprehensio in effectu et si ultra non fuisset processum ad
 apprehensionem ut factum fuit ut in sequentibus ap-
 parebit

Preterea et secunda principaliter quoad dicta obiecti-
 onem factam de ditione e licet confiteri voluissimus quod su-
 mitur hic copulative et quod almirans tenebatur ad utrumque
 scilicet a descubriendo y ganando dico quod almirans fecit utrumque
 quod non solum descubrio sed etiam gano y adquisio per inuentio-
 nem ut in precedentiibus diximus sed ut clarius constet quod
 gano y adquisio etiam alio et alio modo acquisitionis pre-
 pono quod multi sunt acquirendi modi qui tamen reducuntur
 ad duo genera quorum primum est adquisio per vim hoc
 est per bellum & secundum est adquisio sine violentia
 & in hoc secundo genere cadunt plures species acquirendi
 inter quas habentur adquisio per detectionem & invectionem
 ac per pacificum ingressum et apprehensionem ac possessionem
 absque contradictione quo presupposito dico quod si probaverimus
 prout probabimus quod prefatus almirans adquisiuit dictas indias
 per aliquem dictorum modorum erit manifestum quod dicta ditione ga-
 nando fuit sortita summum effectum quantum magis quod per eos eos
 simul dictus almirans effectuavit dictam indiarum acquisi-
 tionem et quod implevit dictum contractum conditionem ad metem
 & voluntatem contrahentium quod sufficit ad ostensionem iure
 iusticie ut constat ex 5. 20. rescriptorum et exsequentibus
 probationibus
 Primo namque gano las diabas yndias quibus detexit ut est patet
 orbem notorium et sufficienter per plurimos testes proba-
 tum adeo ut ipse fiscalis in 2. articulo sui interrogatorij
 super decima del almozarifazgo dicit formaliter hec ver-
 ba las yndias del mar oceano descubiertas por don xpoual
 colon almirante que fue dellas et ita ex vi istius prioris de-
 tectionis dicti reges prosequuti sunt ad omnes alios actus
 domini dictarum indiarum ut probatum fuit in 5. viginti

Almirans descu-
 brio y gano per
 inuentionem

Plurimi sunt acq-
 uerendi modi

inuenit per

gano quia dete-
 xit

signis omnes
 et nulli suff-
 2000

rescriptorum desuper appposito quod etiam patet ex eo qd dicti reges in hoc casu sumebant et intelligebat q las gano in eo q eas detexit qz in principio privilegij barcinome concessi dicunt remades los oficios de almirante virrey e governador del dicho mar oceano e yslas e tierra firme q asfi ad eis descubierta y hallada e descubriendes y halladas de aqui adelante ubi el hallar ponit in eolacoin quo antea ponebat el ganax na in priori privilegio dice bant descubriendes o ganaxdes et hic dicunt descubristes e hallastes et hunc modum dicendi repetit ter in preseti privilegio et confirmatione.

Secundo gano las dichas yndias qz inquisiuit eas ad effectum inueniendi prout de facto inuenit eas et co ipso quo inuenit adquisiuit suprenit dominium illarum prout bona vacata sicut in superioribus probatum fuit quapropter ipse pater rex in bulla seu concessioe qua dictis catholicis regibus fecit ex relatione ab ipsis regibus emanata expresse asseruit qd almirans fuit misisus solu ad inquiriendum insulas et terram firmam et qd adquisiuit et inuenit eas et hoc est approbatum per ipsos reges qui impetraverunt dictas literas et acceptaverunt eas et ficans est pensus eis in hac lite et fundatus suum contra dictum almirantem et sic faciunt fidei comtra cum ut in c. imputari de fide instrum. et l. si uteris. C. de test. et no. per inno. et alios in c. cum olim de censibus et per doct. in l. cum precium. C. de liberali causa. et in l. mercalem. C. de condi. ob. et p. rem causa.

Tertio gano las dichas yndias qz impresus est dictas yndias ut probat test. et pro utraq. parte producti et litere et promissiones quas dicti reges faciunt et no constat q in dicta prima navigatione fuerit facta aliqua resistencia vel contradi-

ganax qz inuenit

ganax qz inuenit

ganax qz inuenit

ganax qz inuenit

no tios sed potius q pacifice receperunt nos hispanos ut constat ex dicta bulla pontificis et intrando quantacumq. parte agris seu terre aut acquirendi acquiritur eius dominium dum non est resistencia prout no fuit nec alterius possessio que iam non erat ut probatum fuit dum diximus q habebantur dicte indice pro bonis vacantibus et quorum gnalem jurisdictione nullus possidebat.

Quarto dictus almirans gano las dichas yndias in eo qd apprehendit ipsas insulas et terram firmam nisi ipsi indii erant tam belles et tam bone voluntatis q cu facili labore et sine violentia paruerunt ipsi almiranti noie et constat ex dicta bulla pontificis referentis qd fecerat in hispaniola quada turrim et etiam ex plurimis eptis et promissionibus nostrorum regum in quibus ostendunt qd oia ad nutum gubernabant et disponebant in dictis yndiis q dictus almirans fecit populos in eis et ipsi reges dabant ordinem gubernandi ut patet in dicto. In 2o. rescripto in presertim in eo qd suscipiebat tributum ab ipsis indii ut ipsi reges testantur in quada instructione dicto almiranti qd ista sola qd dicitur Item nos parece q los yndias con quien esta concertado q axan de pagar el tributo ordenado se les ponga una senal qd por q el q no fuere senalado se sepa q no pago y se le de alguna pena humana.

Quinto dico q gano las dichas yndias qz suscepit ad tempem possessionem ut rex asserit et testas deponunt et instrumenta ostendunt reges namq. in quodam rescripto dato barcinome 24. maij. 1493. dicunt a vos don xpoual colon nro almirante 2o. nos ad vos acordado de mandam q se haga cierta armada de algunos nabios e fustas para embiar a las dichas yndias asfi para señorear e poseer las dichas yslas e tierra

ganax qz inuenit

ganax qz inuenit

firmode q̄ en nra nombre esta tomada possession como p̄m
 descubrir otras. 2o. Item quintus testis almirantis super 4.
 interrogatorio prime probationis dicit q̄ fuit suscepta dicta
 possessio in parva que est terra firma et idem affirmat octa-
 vus & decimus septimus testis super eodem interrogatorio
 et decimus quartus testis tertie probationis super 6. inter-
 rogatorio et 5. testis super 6. in tertio tertie probationis et
 duodecimus et decimus sextus testis super tertio interroga-
 torio quarte probationis qui omnes incident aliter hec di-
 xerunt cum nullus articulus fuisset formatus super hac re
 tanqua non necessaria cu sufficeret dictoru regu assertio
 et ipa actualis et continua possessio eo maxime q̄ dictus al-
 mirans non indigebat actuali possessione ex eo q̄ dicti reges
 in privilegio concesso barabinome dixerunt e vos damasla
 possession e casti possession de las dichas oficios de almirante
 virrey e governador para siempre las yslas et sic no erat opus
 alio facto per eum adimplenda ut no p̄l. 2. C. de acq. pos-
 et mult. proclia eo. ti. precipue in istis incorporalibus super
 prestatione patientie traditur eoru quasi possessio q̄ quide
 patientia in istis verbis prestatur et in collatione pote-
 statis ut per bald. in c. p̄ de consuetudine p̄diti feudi.
 vers. tamen considera ubi satis comodoliquitur in hac
 proposito. ^{parat}
 Sexto predicta esse vera per ipsoru principu assensu et ap-
 probatione q̄ hactenus q̄ hactenus ipsi reges qui contra-
 xerunt cum almirante et melius quam aliter sciebant
 ad quid tenebatur simile dubiu nunquam posuerunt nec
 usquam per eosdem reges nec per suu procuratore fiscale
 reperitur allegat unu adversus dictum almirante q̄ de

virrey almirante
 de las yslas
 de las yslas
 de las yslas

virrey almirante
 de las yslas
 de las yslas
 de las yslas

beret descubrir y ganar aut q̄ non debbat habere aliquid
 ubi utraq̄ dispositio per eum non fuisset adimpleta aut q̄
 non adimplerit sed semper habuerunt eum pro vice rege
 et gubernatore sine discussione vel probatioe neq̄isset
 vel complevisset utraq̄ conditione ut patet in insulis in
 quibus exerceo dicta officia et hoc idem probatur per
 scripturas et rescripta et epistolas in quibus postquam
 almirans invenit dictas indias dicti reges vocat eu almi-
 rantem et viceregem et gubernatore oim insularu et ter-
 re firme sine vlla limitatione vel distinctione et vbi s̄nt
 cum eo sicut cum officiali suo in dictis indias et dederunt
 illi alia privilegia et confirmatioes in quibus nulla mentio
 ne faciunt de ganar sed absolute loquuntur de descubier-
 to y por descubrir et promiscue et sine vlla descrimine
 tanq̄ illi cui oia competebat vocat eu vno noie et quadoq̄
 alio ut patet in clausulis. 2o. rescriptoru q̄ superius fuerunt
 recitate quapropter oio est confitendu q̄ ganolas dichas indi-
 as qz ipsimet reges qui contraxerunt et cu quibus oia hec acta
 s̄nt habuerunt pro completo ex parte almirantis quoad ea
 q̄ cum eo contraxerunt et dicunt et fatentur q̄ ipse implent
 y q̄ ganolas yslas y tierra firme presertim cum hec dicat
 in confirmatione capitulationis sub his verbis e nos aca-
 tando lo suso dicho e los muchos e buenos e leales e grandes
 e continuos servicios q̄ vos el dicho don xpoual colon nra al-
 mirante e virrey e governador de las yslas e tierra firme
 descubiertas e por descubrir en el mar oceano en la parte
 de las yndias nos a vedes hecho y esperamos q̄ nos hanes
 especialmente en descubrir e traer a nra poder e seiporio

de las yslas
 de las yslas
 de las yslas
 de las yslas

de las dichas yslas e tierra firme et hoc idē ad verbum
 confitentur in confirmatione privilegiorū que quidē
 assertio et confessio habet pleniorē effectum et validi
 orum operatione et habetur pro veritate et indicatur
 veritas qz est facta cum maiori deliberatione et in in
 strumento in quo examinatur et deliberate et plene tra
 ctatur de his que gesserat almirās et de remuneratiōe
 et confirmatiōe eorū vt est tex. in l. diui fratres. ff. de
 iure patr.

Gano quia dede
 rūt illi id quod
 promiserunt si
 ganasse

Septimo et ultimo comprobantur predicta ex eo qd dicta
 tholici reges in p. privilegio dixerūt hec verba es mēstra
 merced e voluntad q vos el dicho xpōnal colon despues q
 ayas descubiertos y ganado las dichas yslas y tierra firme en
 la dicha mar oceana o qualquier dellas que seades mēstro
 almirante delas dichas yslas y tierra firme q assi descubrier
 des e ganades e seades mēstro almirante e visorrey e gober
 nador en ellas e vos podades dende en adelante llamar e
 intitular don xpōnal colon e assi vuestros hijos. et paulo m
 fra. dicunt e mandamos que siendo por vos descubiertas e
 ganadas las dichas yslas e tierra firme en la dicha mar oce
 ana vos ayas y tengan por vō almirante visorrey. scilicet q quidē verba
 in effectu continent qd dum dēnum almirans vocetur don
 et consequatur officia almirantis et viceregis et gubernato
 ris cum implerit ex parte sua scilicet quando obiere des
 cubierto o ganado las yslas y tierra firme et cū sint ex pte
 conditionalia non indigent meliori probatione ad cognoscē
 dum vtrum fuerit adimpleta ex parte dicti almirantis quā
 assertio promittentis cū complemento promissionis ex

parte sua prout factum fuit ex parte regia nā post q ipse
 almirans detexit et apprehendit dictas indias dicti reges ex
 l. contractus quam predixerūt oia promissa dicto almiranti
 dederūt vrendo suo contractu et sic vocauerūt eum almi
 rantem viceregem et gubernatorem. & don. & vti sunt cum
 eo sicut cum tali officiali & vicerege et gubernatore in omni
 bus sine limite vel restrictione dicendo q intuitu q comple
 uerat ex parte sua confirmat illi dicta officia in omnibus
 insulis & terra firma quas descubrio y hallo & sic ab effectu
 dicte confirmationis & completionis contractus ex parte re
 gia non est dubiū q almirans adimpleuit etiam ex parte
 sua dictam conditionē quā illi assignauerat. p. q descubrio
 e ganō nā si oia et non fuissent adimpleta ad mentem p
 tū non confirmassent predicta ratione dicte conditio
 nis nec insisterent in secundo privilegio prout inserūt quod
 ab omnibus subditis de cetero haberetur & teneretur pro
 tali vicerege. scilicet que quidem insisio est etiam aperta confes
 sio q compleuerat almirās ex parte sua quicquid a gere per
 dictam conditionē tenebatur ad consequendū & sic conclu
 ditur q non potest dici q reges intelligebat de alio modo acq
 vendidum dixerūt ganar nisi de illo que almirans exequi
 tus est & quidem almirans ex parte sua adimpleuit id quod
 adimplere tenebatur ad consequendū dictam mercedē
 sibi propositā & promissam non obstantibus q ex adverso
 allegabantur nam ipse almirans nō tenebatur adimplere
 secundū mentem et intellectum legentium sua privile
 gia sed secundum mentem contrahentium et secundū
 q ipsi volebant complementū promissorū et convento
 rum sibi exhiberi prout almirans ad eorū mentem ex

roy omngentel
 dupzabon 205. id
 illud est

Justius gano per dictos modos quā per bellū

libuit prout patet ex superioribus argumentis.

Cum ergo dictos modos acquirendi scilicet per detectionē inventionē et pacificū ingressum et apprehensionē ac possessionē et secundū principū assensū et beneplacitū adimpleverit admirans illam detectionē gaur & omnes dicti modi sit meliores et iustiores modi acquirendi quam ille qui est p bini ac per bellum non est dicendū q reges fuerint loquuti de bello aut de violenta acquisitione ut ex adverso volebant intelligi sed de aliquo alio ex supradictis secundū quē magis licite et sine damno indorū acquirendū poterat fieri dicta acquisitio et adimpleri illud verbū gaur qz dispositio principis semper de actu iusto intelligi debeat etiam si generaliter loquatur ut dicit bal. in c. dudū. el. 2. de electi. quāto magis qz acquirere per bellū requirit spetate expressionē et commissionē ut nō in c. sicut de iur. iur. et p Joan. de ligna. & pari de pu. in tractatu de bello nec fuisse catholicoꝝ regum bello nec possent bini inferre aut quā aliqua regna causa precederet ut nō in c. quod super his de voto nec poterant iudis iudicare bellū antequā eis in timaretur evangelium et lex xpi et antequā interpellaretur de obedientia regis et eis fuisset nota et forent admoniti de omnibus his et ipsi venneret et resisteret ut nō in supradictis locis ubi loquuntur de inferendo bello.

Preterea nulla subest instauratio qz cum per dictos modos potisset dictus admirans acquirere et gaur voluisset dicit reges illi rem committere preter vires et apparatus quē portabat et preter equalitatem sue persone et ideo debemus intelligere q fuerint loquuti de acquisitione in

Stiori et minus difficili et magis comoda et consona illi persona cui committebatur & secundū eius possibilitatē ut supra dictum fuit.

Et sic ex dictis infertur q licet dubitant posset de quo modo intelligatur dictum verbū gaur qz in tali casu esset pro nostra parte iudicandū qz quoties idem sermo duas sententias exprimit ea potissima accipitur que rei gerende aptior est. l. quoties idem. ff. de reg. iur. maxime contra principē proferentem. ut in reg. contra eum. de reg. iur. in. 6. & in. l. quicquid astringendum. de verb. oblig. quā propter est concludendū q predicti catholici reges nō commiserunt dicto admiranti de bellatione aut bellicā subiectione sed solū acquisitionē per detectionē aut ingressum vel possessionē vel iniectionē et per consequēs cum ista oīa admirans complenerit ut visū est nō erit dubium q vere et realiter ac secundū ius dicto iudic fuerit acquisito et q illud verbū gaur nō sit intelligi per bellationē et subiectionē sed de alio ex supradictis modis acquirendi.

Nec obest si dicatur q licet oīa hec sic se habuerint in principio q tamē non successerunt post modum eo ordine cū fuerint maxima bella et cedes ac rebelliones nā ad hoc respondet q aliter in acquisitione iudiarū solū tenebatur ad actū momentaneū et non successivū et sic non imputabitur illi qz quid successit post eius refectionē & apprehensionē ut in inter castella in ff. de acqui. poss. nam sufficit conditionē semel fuisse adimpletam per tex. in. l. in substitutione. ff. de vulg. et pupil. ubi doc. & in. l. cum uxori. C. quā dies lega. ced. et in. l. si quis heredem. C. de insti. & substi. ubi late per Jaso.

Item respondetur q dicta bella et cedes nō provenierunt

Sidubitat de modo ganādi il li in iusto nō inter pretabit de bello

partibus... non... inter...

Nō obest q se per pacifice non sint possessa

ff. de arbi. et arb. et no. in. l. pe. & si.

Alij cūta nastalut

causa ipsius admirantis soderorum regum qui miserunt alias
 et alios gubernatores qui ut dictorum in dicitur bona diriperent
 nulli parcerent et sicut lupi rapaces omnia demeruerunt de qui
 bus cum fuerint contra ius prepositi in dictis indijs potest
 dici illud Joan. 10. Amen Amen dico vobis qui non intrat per
 ostium in stabulum ovium sed ascendit aliunde ille fur est
 et latro qui autem intrat per ostium pastor est ovium huic
 ostiarum aperit & oves vocem eius audiunt & proprias oves
 vocat vocatim et educit eas & cum proprias oves emiserit
 ante eas vadit & oves illum sequuntur quia non vident vocem eius
 alienam autem non sequuntur sed effugient ab eo quia non vident
 ruit vocem alienorum & sic non mirum quod indii non paruerunt
 ad nutum illis qui sicut fures diripiebant omnia sicut parcerent
 admiranti qui eos velut verus pastor amabiliter ad diti
 onem regni pertraxerat & hoc semper prosequutus fuisset si
 non fuisset de facto impeditus & expoliatus per commendato
 rem Bonadilla qui cum fuisset missus per regias maiestates
 ad dictas indias apprehendit dictum admirantem et tra
 misit illum in hispaniam unde licet ad aliquod aliud agen
 dum quam ad id quod antea fecit admirans teneretur quod
 tamen tenebatur poterat tunc dicere ad ipsos reges si non
 permittis me prosequi & uti contractu meo ante tua culpa
 fit quo minus prosequar & utar teneberis mihi et non imputa
 bitur mihi aliqua culpa ut in l. si merces. §. culpe ff. locati
 & l. videamus. §. qui vident. co. ti. mo in effectu et realiter
 princeps tenetur illi et suis heredibus resarcire et emen
 dare damnum & interesse quod pretendit admirans ex da
 mis illatis in indijs ab alijs gubernatoribus & prepositis
 a principe missis qui predicta damna intulerunt propter

ab rad. et dicitur
 li. i. h. r. r. g. obort
 totum de ostium in
 alio de dicitur q

Fuit impeditus
 et non constitutus
 in mora

rege p. f. d. o. m.
 tunc non est h. r. g.
 posse

Rex tenetur illi
 ad interesse

ind. p. a. a. d. i. p. l.

propter factum et provisione principis qui eos misit ut per
 totum ff. de eo per que factum est. & quasi per totum ff. adil.
 aquiliam.
 Nec etiam obest dicere quod licet detexerit dictas indias et non
 teneretur aganar alio modo quam ut dictum est quod nihil
 minus non debet habere dicta officia in terra firma nisi in
 illis partibus quas vidit et tetigit videlicet in paria et be
 ragna quia ut asserunt nihil aliud in ea detexit nam ad hoc
 respondetur primo quod in omnibus & de omnibus absolute
 dicti reges constituerunt eum viceregem et gubernatorem
 tam in insulis quam in terra firma exprimendo de lodes
 cubierto y por descubrir & de omnibus que sunt ultra predi
 ctam lineam de polo ad polu ut dictum fuit.
 Secundo dicitur quod predicta concessio non sufficeret vere et
 realiter dictus admirans disceperunt totam dictam terram fir
 mam ex eo quod dicta terra firma non est nisi unum corpus et
 unum ens et quando cum committitur alicui quod querat aliqua
 rem adimplet commissione sibi inuncta dum eam rem inue
 nit vel ostendit absque hoc quod eam totam circueat vel pe
 dibus proculcet ut patet per diffinitionem et significatum
 verbi detegere quia nihil aliud est detegere quam quod occultum
 erat vel latebat patefacere per albericum in suo dictionario.
 Sed sic est quod visa quacumque re est verum dicere quod videmus
 eam licet totam non videamus nam alias nunquam esset verum
 dicere quod videamus aliquid quia si videmus anteriore parte
 non videmus posteriore & si videmus superficiem non vi
 demus totum corpus unde si quis existens in gallia dixe
 rit dabo tibi centum aureos dum hispaniam videris non
 est dubium quod visa quacumque parte hispanie tenebitur illi
 ad solutionem quia in verificatione visus vel tactus non

No obest quod nes te
 rras non per lustra
 verit quia omnia
 cesserunt

discoquit tota
 terra firma quia
 est unum ens

Visa parte rei
 non videtur de
 demus ipsa rem

facit differentia magnitudo rei videlicet si est parva
 vel magna quia propter si tango digito trabem equi verum
 est dicere qd tetigi trabem sicut si tango paleam unde quita
 git auriculam hominis totum hominem tetigisse videtur. l.
 vulgaris ff. de furtis et transumptine. c. vulgaris. de po
 nitentis. dist. 9. l. 2. §. senatusconsult. ff. de incen
 rui. naufra. et in l. si quis in gravi. §. si quis tabulas. ff. ad
 Silliniam. ubi dicitur tex. parum enim refert totum an pars
 aperiat et facit talis consideratio scilicet qd si promise
 ris alicui aliquam partem thesauri vel cumuli numerorum
 ostensi non solum dabis partem eorum qui in prospectu
 sunt sed integram partem totius cumuli et si esset immense
 magnitudinis sed in rei veritate magis separatus est
 unus numerus ab alio quam una portio terre firme ab alia
 cum sit unum corpus et unum ens numero et numeri sunt
 plura entia numero sed qd promissa fuit pars totius rei
 et non pars partium ideo non soluet solum ex numeris superfi
 cialibus sed de todo aceruo et sic quoad terra firmam qd pro
 miserunt iurisdictione et decima et octava redditum illius
 non soluent ex ^{loco} uno sed ex tota ipsa magnitudine totius ter
 re firme.

atque si tango
 autem si tango
 autem si tango

Permissa pte cum
 si solvens adnu
 meru indim duoz
 eius

et tunc quod
 si tunc quod
 et tunc quod

Per apprehensionem
 partis acquiritur to
 tum

Per possessionem in
 parte acquiritur
 in toto

Tertio comprobatur predicta qd in materia acquisitionis et cor
 poralis apprehensionis per partem totum acquiritur pte
 in l. possideri. in prim. ff. de acqui. pos. et idem in l. p. §. vete
 res et in l. predia. eo. tit. ubi agitur de acqui. pos. de idem in l.
 §. corporali per apprehensionem rei vs querenda possessione
 in tota re et disponitur qd per apprehensionem vel ingressu
 partis apprehenditur res in toto et queritur possessio in toto
 ateo qd etiam in pluribus rebus simul collectis ex simili ap

prehensione unius rei vel eius partis omnes simul apprehen
 duntur & in omnibus simul acquiritur possessio eodem adte
 re. nam non resita accipienda est secundum juris consultum
 ibi ut qui fundum possidere velit omnes glebas eius circumam
 bulet sed sufficit quacumq; partem eius fundi intrare du
 mente & cogitatione hac sit ut totum fundum usq; ad ter
 minum velit possidere ut in d. l. tertia et per bar. ibi qui dicit
 qd per ingressum partis acquiritur possessio totius et per spe
 cu. de piet. 2. decreto. ver. s. l. 3. et in prim. de acqui. pos.
 et per Alexan. l. quod meo. §. si dum in alio post glo. de acq.
 poss. et hoc etiam habeatur in sacris literis. genesis. c. 14.
 dicit dominus moisi terra quam calcaverit pedes tui e
 rit tua qz ibi scriptura non intelligit de sola illa que sub pe
 dibus eius erat futura sed de tota terra promissionis qd erat
 mens et intentio dei et sic in vno proposito.

et tunc quod
 si tunc quod
 et tunc quod

Per usum partis re
 tineatur in totum

Quarto facit qd per usum partis acquiritur et retinetur in
 in toto ut in l. si et illud. §. is qui partem. ff. que admo. ser.
 amittatur sicut etiam dicitur qd iurisdictione plurium locorum
 competens vni domino non perditur per non usum in vno loco
 si in alio loco in usu est flo. in l. si sic constituta ff. que admo.
 ser. amitta. et est doctrina in mo. in. c. in literis de restitu. spo.
 in glo. in ver. prim. in versi. si quis vult dare. ubi dicit qd pos
 sessio fundi decimatis acquiritur per ingressum unius glebe
 illius fundi adeo qd apprehenditur etiam ille fundus in hac actu
 et eius possessio quo ad illud us decimandi quod in ea potest
 competere et sic non solum fundi possessio acquiritur et appre
 henditur ex ingressu unius glebe sed etiam possessio vel qua
 si illius iuris decimandi per tex. in allegata. l. possideri. et sic

et tunc quod
 si tunc quod
 et tunc quod

optime concludit in nro casu dicta doctrina scilicet qd non solum dicto insule et terra firma et india per ingressum p[er]is fuerunt apprehense quoad dominium & possessione regu[rum] ut ipsi confitentur in suis rescriptis ut supra dixi sed etiam quoad ius admirantis in suis dignitatibus et officijs iuribus et prebeminentijs

Corpus debet inquirere et no parte

Quinto verificantur magis ea q[ue] dicta sunt ex eo qd corpus vera in generali fuit dicto admiranti commissum ut inveni ret et non quodlibet membru[m] dum dicunt descubridislas y tierra firme et non dicunt descubrid en las yslas y en la tierra firme aut danus tibi lo que en ellas descubrienes ex quo patet qd vniuersaliter fuit dispositu[m] et ta[m]q[ue] de re vniuersali in omnibus dispositio[n]ibus privilegij et rescriptis regum in omnibus q[ue] disponebat circa rem et negociu[m] india ru in quibus promiscue vtuntur his verbis generalibus cu[m] dicto admirante scilicet indias mar oceano yslas y tierra firme descubiertas y por descubrir ut constat in clausulis rescriptorum sed nunq[ue] expresserunt verbu[m] ex quo possit apprehendi qd solum dabant illi portione[m] in ea inuenta sed totu[m] corpus rei et totam ipsam rem.

ut dicitur in rescriptis

Si sola inuenisset et posse disse[m] particula terre firme ipsa inveni[er]e di ceretur

Sexto corroborantur predicta ratio ex tali consideratio[n]e si dictus admirans in prima navigatione nil aliud fecisset quam detegere vnu[m] monticulu[m] ex tota terra firma nomine veru[m] dixisset asserens ego primus detexi terra firme et consequens si supsisset possessione[m] in illo monticulo nomine veru[m] dixisset asserens ego primus sumpsit possessione[m] terre firme ergo si est verum qd eam detexit et sumpsit possessione[m] illius bene adimplet q[ue] illi commissa fuerat et perco

sequens fuit assequutus integrum ius ad ea q[ue] sibi promissa fuerunt du[m] dixerunt q[ue] seais ammirante y virey e goberna dor de las yslas et tierra firme q[ue] descubriendes na[on] ahasi no dedit[er]t illi nisi dictu[m] monticulu[m] ad quem appulit no tribuis[er]t illi ea re qua[m] promiserunt sed vna portiu[n]cula illius quod esset absurdum et dicta sua detectio et industria remaneret frustrata et sine remuneratio[n]e cu[m] tamen maxima pro eis debebat cum solum in eis erat tota difficultas et obstaculu[m] quod impediuerat non antea peruenisse dictas terras ad dominium regu[m] prout venerunt post dicta suam prima[m] detectio[n]e[m] q[ue] no est in dicanda quoad quantitatem facti sed quoad qualitate[m] et successum qui ex eo est subsequutus.

omnia cedunt illi ppter eius industriam

Quoad tertium fundamentu[m] per quod probatur q[ue] o[mn]ia q[ue] ammirans petiit competunt illi tam in omnibus insulis quam in tota terra firma dico qd fundatur in eo qd no solum ex o[mn]ia dictus ammirans detexit et o[mn]ia includuntur intra dictam linea[m] de polo ad polu[m] sed etiam qz sufficit qd o[mn]ia fuerunt incepta & prosequuta per eum vel per suam industria[m] tam in sua persona quam in alijs cum quicquid faciunt sit fundatu[m] super eadem industria[m] & aut eam sit referendu[m] ex sequentibus rationibus

intendit ad omnia

Expresse concesserunt industriam

Primo qz fuit ita sibi expresse promissum dum in p[ri]mo capitulo dicitur baxen dende agora al dicho don xpoual colon su ammirante en todas aquellas yslas e tierra firme que por su mano o industria se descubriera[n] e ganaran & in sequentibus capitulis referunt se ad hoc item etiam in primo privilegio concesso in ciuitate granate dicitur por quanta vos xpoual colon vades / 20. e se espera q[ue] con la adinda de

alios se descubriran e ganara algunas de las dichas ys-
 las e tierra firme en la dicha mar oceana por vna mano
 yndustria yzda Item en privilegio barcinonense cõcesõ dicitur
 por la presente vos confirmamos a vos e a los dichos vros
 hijos e descendientes e sucesores vno empõs de otra para
 agora e para siempre jamas los dichos oficios de almirante
 del dicho mar oceano e de visorrey e gobernador de las di-
 chas islas e tierra firme q̄ a beis hallado e descubierta e de
 las otras islas e tierra firme q̄ por vos o por vna yndustria se
 fallaren e descubrieren de aqui adelante en la dicha parte de
 las yndias ex quibus verbis et concessiõ patet aperte q̄ dicti
 reges voluerunt q̄ dictus almirans haberet ea q̄ sibi promitteba-
 tur non solum in illis q̄ corporaliter de propria manu ageret
 sed etiam in eis que per alios ex omni yndustria fieret q̄ nõ
 solum constat ex vi illius capule disimulãtine o dum dicit per
 su mano o yndustria sed etiam quia dicit se descubrirano
 ganaran que verba referuntur ad alium tertium et sicã verba q̄
 dicta sunt aperta nõ indigẽt alia probatiõne

illi dicitur
 quod per alios
 non est industria
 generalis

No est industria
 generalis

Ex parte
 de reg. jur.

Nec potest dici q̄ hec in dicitur intelligitur solũ de illa q̄ faci-
 te de iure est vnicuiq̄ concessa et per qua vnicuiq̄ poterit
 agere et explicare per alium quod per seipsum et q̄ ideo est vide-
 dum an el descubrirõ e ganar q̄ vt ipsi dicunt fit per alios est
 de illis casibus qui cadunt sub industria nã ad hoc respon-
 demus q̄ in tali casu non indigebat dictus almirans huius ex-
 pressione dicti verbi industria cũ superfluo fit aut dicit
 quod ex se est dictum et intellectũ et frustra precibus
 impetratur vt in l. vna. C. de thesau. l. i. o. quã propter cum
 non debeat aliquid in huius contractibus esse superfluum

omnino est dicendum q̄ intelligit de quacũq̄ industria quam
 ipse almirans verbis aut opere vel arte vel prouocatione eset da-
 turus alijs prout eam dedit et alijs ab eo sumpserunt vt pro-
 batur.
 Et corroboratur predicta a sufficienti diuisione qz aut id quod
 ab alijs fit aduendo seu vt ipsi dicunt discooperiendo alias et ali-
 as terras est actus sufficiens ad hoc q̄ ipso iure posset vocari a
 etus industrie persone id est industrie almirantis vel nõ est talis
 q̄ possit dici actus sue industrie si asserunt priũ scilicet q̄
 est talis actus q̄ ex se cadebat sub dicta industria persone et ta-
 lis q̄ non poterat explicari per alium tertium in tali casu dicitur
 vni q̄ illum defectũ suppleunt principis privilegũ et voluntas
 expresando dictam industriam et disponendo q̄ haberet ea q̄
 alij faceret per eius industriam qz opatio privilegij est permit-
 teret del concedere illud quod ex cõi lege permissum aut con-
 cessum non erat nam certum est q̄ si dictorum principũ animũ
 non fuisset concedere aliquid extra illam cõmune industria
 q̄ ipso iure venit intellecta q̄ non expressisset per vna industria
 se hãzere q̄ verba denotãt alia personã ab ipso cui committitur
 res faciendã si autẽ confitentur secundũ scilicet q̄ nõ est actus
 in quo videtur electa industria persone in tali casu habebit
 minus intentũ videlicet q̄ ea que alij faciunt cadunt ipso iure sub
 illa generalitate industrie dicti almirantis et competit illi qz
 quã per alios fit cum possit quis per alium agere quod per se
 non est electa industria persone vt in regu. pt. ff. de reg. jur.
 et in l. p. ff. de procura. quanto magis q̄ isto non talis actus
 vbi videtur possit electa industria persone cum intentio con-
 trahentium erat habere desideratũ finẽ non habita ratione
 ad personã sed ad ipsã rem quo casu cõmissa executio fit per alium
 explnari vt per oldra. consi. 42. vbi dicit eorũ q̄ in faciendo

Sic est industria
 persone iã sibi
 per alios eã re-
 ges cõcesserunt ex-
 plicãdam

Debit industria
 per alios eã re-
 ges cõcesserunt ex-
 plicãdam

consistit ut quedam facientis industria respicitur quedam vero solius facti executioni attenditur et ista per quecumque expediri sufficit dummodo per conceptus effectus facti sequatur. ut ff. de verb. oblig. l. cum servus. C. si man. ita finalie. ut man. l. in puellam & in aucten. de heredita. et falci. §. his igitur. nam quodcumque est opus talis qualitatibus & nature quod non refert a quo fiat dummodo fiat sufficit prestare industriam quantum ad modum faciendi. §. 7. bal. in l. quisquis. C. de e. pisc. & cleri. per tex. in l. cum servus. ff. de verbo. oblig. ubi in finalibus verbis dicitur quod non queritur a quo manumittatur sed ut manumittatur & hoc precipue est verum quando factum est affirmativa. §. in l. i. cum filius. in p. no. ff. de verbo. oblig. ubi etiam dicitur in vers. 4. quod quando factum est explicabile per alium non videtur electa persona & hoc idem tenet bal. ibidem presertim quod quando in iure movetur questio an videatur electa industria persone est dum committitur res aliam faciendam absolute et ipse vult eam explicare per alium sed hoc dubium non habebit locum quando illi expresse conceditur ut facere possit per suam industriam ut in casu nostro in quo quia finis solum erat detectio et non referebat per quem sed quod fieret absolute fuit illi concessum quod faceret per se vel per suam industriam loquendo in tertia persona dum dicit loque per vos oportet vestra industria se descubriera.

Secundo dicitur quod vere et realiter dedit dictam industriam ex parte rei inveniende quam ex modo inveniendi & instrumentis ac rebus huius negotio necessariis nam ex parte rei dedit industriam inveniendi novas terras et que non oportet per relationem nec per historiam vel per cosmographos fuerat ostense et ipse cum sua industria ostendit omnibus

ante ubi tenet
ita in anoz reg
per se non oportet
quod sit effectus
indubium

Dedit industria
ex parte rei et ex
modo inveniendi

ubi erant et per quam viam erant ad eundem in navigando 33 dies sine hoc quod vidisset terram quod nullus unus ante eum attentaverat et per consequens ostendit quomodo debebant preparare suam naviga. et nautas et quomodo debebant se habere cum illis gentibus et qualiter poterant eos adire & omnes illas terras perustrare.

Tertio quia si dicto ammiranti concedebatur quod haberet predictas terras per suam industriam detegendas fuit ad eundem finem ut daret sufficientem industriam per quam alij prosequerentur ac explerent dictam detectionem sed certum est quod ipse nec alter non poterat dare meliorem industriam quam fuit verbo et opere preparare alijs quid & qualiter agere debebat ad predictum effectum prout ipse fecit et constituit illis loca certa & determinata ex quibus patuisset alias terras adire quod et aperte probatur in hunc finem factum fuisse ex verbis pontificis in dicta bulla contentis dum dicit ad prefatus christophorus colon in bona ex principalibus insulis predictis iam una turris satis munita in quam certos christianos qui secum morantur in custodia et ut alias insulas et terras firmas remotas et incognitas inquireret posuit construxit & edificare fecit.

Quarto quia aperte constat ex huius industria alij instructi prosequuti sunt eandem detectionem servando eundem tenorem scilicet eundem ad easdem plagas et ad eandem terram quam ipse discoperuerat et prosequendo per easdem insulas et litora maris que ipse prius inveniendat absque hoc quod transivisset aliam maria vel inveniissent aliam terram distinctam ab illa quam ipse inveniendat unde patet quod potius est dicendum prosecutio sue detectionis quam nova inventio quod non prosequuntur per eam sicut qui procedunt per rem novam cum iam noticiam quod est ibi talis terra sed sicut

Dedit in industria
ponendo loca quibus alij prosequerentur

ut dicitur in hunc finem factum fuisse ex verbis pontificis in dicta bulla contentis

ibidem tenet
tenentur in hunc finem factum fuisse ex verbis pontificis in dicta bulla contentis

Alij susceperunt eius industriam

ex illis in hunc finem factum fuisse ex verbis pontificis in dicta bulla contentis

qui procedunt per terram vel partem terre in qua parte antea ipsi non steterant et sic non possunt dicere qd. discooperunt quod erat ignotum sed qd. adveniunt terras in quibus antea ipsi non steterant et sic non verificatur de tali actu illud verbum describitur na. eo modo si aliquis nunc peteret liboniam vel scythiam potuisset dicere qd. discooperiebat eam cum tamen hoc non sit verum cum potius debeat dicere qd. adit terram sibi ignotam non quod scientia sed quoad experientiam hoc est dicere qd. iam devenerat ad suam notitiam licet ipse eam portione non viderat.

in pub. in tiberi
pa. vol. ab. an. ogg.
by. p. ogg. in la. r. id.
v. d. r. ab.

Nunc fuit talis in
industria et qm fuit
ones acceperunt

Quinto qz experientia facit manifestum qd. oia que facta sunt pali os sunt ad iudicanda industria et hoc patet duobus fundamentis p. ex eo qd. nunquam ab origine mundi fuit simile aliquid factum nec ulli fuit qui sciret prestare huiusmodi industriam secundo qz post qd. ipse dedit dictam industriam omnes iam sciunt illud agere et fecerunt scilicet prosequi per dictas terras et navigare per dicta maria.

Omnes ad iudi
cat sue indust
rie quicquid fit

in pub. in tiberi
pa. vol. ab. an. ogg.
by. p. ogg. in la. r. id.
v. d. r. ab.

Sexto probatur per eandem opinionem qz antequam ipse ostenderet suam industriam omnes iudicabant hanc rem impossibilem et per hanc eandem communem opinionem et assertionem probatur qd. hoc totum quod ab alijs fit est ad iudicandum et ad iudicatum sue industrie prout cum innumeris testibus est apud acta probatum et hoc idem confitemur ipsi reges dum in quadam epistola data secubie. 16. augusti 1494 dicunt e. vna de las principales cosas por q. est o. nos a. plaza do tanto es por ser inventada principada e abida por vna mano trabajo e industria ex quibus verbis colligitur qd. etiam id quod ab ipso pontifice iam habebat erat ad iudicandum suo labori et sollicitudini ac industrie & p. consequens quicquid ab alijs esset factum.

Reges intellexe
runt dictam in dus
tria put nos

Septimo quia vere & realiter & cum effectu sic intellexerunt

dicti catholici reges prefatam industriam et voluerunt qd. quicquid alij facerent esset dicto almiranti et sue industrie tribuendum et gauderet in eis suo contractu ut patet in quadam patenti data in madrid. 10. aprilis. 1495. qz dum concesserunt omnibus ut potuissent ire ad detegendum terras nihil illis concesserunt de eis que antea fuerant almiranti concessa vnde licet de officijs & alijs preheminentijs sed solum qd. potuissent resgastar id est commutare mercos et qz etiam ut diximus dicti reges intendebat qd. in illis que ab alijs erant inveniendae almirans habebat suam portionem sicut illi qui utebantur suo contractu cum eo & qui volebat illum servare posuerunt hoc capitulum otrosi por quanto nos obimos hecho merced a don xpo ual colon nro almirante de las dichas yndias q. el yndiese cargar en cada vno de los dichos nabios q. fuesen a las dichas yndias la ochana parte dellos es nra merced q. con cada siete nabios que fueren a las dichas yndias pueda el dicho almirante o quien su poder obiere cargar vno para hazer el dicho resgate mo qz ex predicto rescripto almirans se lesum iudicabat de rogauerunt postea illi rescripto in quantum preiudicare poterat dicto almiranti ut constat per aliud rescriptum datum metine del campo. 2. Junij. 1497. quorum verba fuerunt superius recitata et sic non solum per dictorum privilegiorum verba sed etiam per hoc rescriptum declaratiuum eorum patet qd. non nocet dicto almiranti dicere qd. alij detexerunt qz ad oia equaliter se extendebatur dicta concessio sibi antea facta in dictis privilegijs na. licet ab alijs detecta fuissent non intendebat reges qd. propter hoc non debebat almirans habere in eis suam portionem ut visum est.

O Et auo dico qd. non solum oia qd. per alios ex aduerso dicuntur esse detecta sunt ad iudicanda dictae industrie sed qd. in rei veritate quicquid per eos fit est quedam continuatio & prosequi

quod alij faci
unt est cotipu
atio successoru
et heredum

tio eorum que ipse fecerit et precipue fuit prosequutio totum id
 quod factum fuit in noua hispania qz processit ab ipsis officiali
 bus quosuo loco & nomine preposuerat secundus almirans in in
 sula cuba ex qua fuit dicta noua hispania addita & debellata
 & ille gessisse dicitur qui per alium gessit. l. ita autem. §. gessisse.
 de admims. tuto. & car. in. cle. pa. de offi. deleg. 7. q. et sic quicqd
 filij et eius officia^{sup} faciunt pro eadem re iudicatur cu factu patris
 qz eade priuilegia sunt heredibus & cum eisdem facultatibus presertim
 qz heredes in hoc casu faciunt ex eodem contractu inito cu de
 functo & non ex alia causa & censentur fecisse ex precedenti
 causa quam ipsi habebat. vt no. in. l. quida mulier. ff. de rei vdi.
 tex. et no. in. l. uxori. §. fi. de leg. 3. que causa nunq. censetur
 mutata nec ex alia fecisse vt no. in. c. maiores. de baptis. §. in. l.
 sancimus. C. de testam. & in. l. cum nemo. C. de acquir. pos. &
 ibi per. sali. & cum fuerit hoc factum per prepositos ad huc fine
 ab ipso et almirante institutos habet locu regula qui per aliu
 cum sua materia adeo qz etiam si faceret eo defuncto ratione
 promissu vsus est factum ab eo vt in. l. si quis mancipis. §. si im
 pubes. et in. l. si pupillus. in. prim. ff. de instito. probat etia tex. in. l.
 si id quod. §. si pupillus. ff. pro socio. vbi idem manet contractus
 mutata qualitate personaru & in proposito est bonus tex. in. l.
 si pupillus. in. §. si in societate. ff. de acquir. here. vbi negocim
 ceptum cum defuncto & perfectu cu suo successore etia pupil
 lo obligat eundem pupillu tanquam gestum cu defuncto et sic
 censetur factu cum eode defuncto adeo vt pupillus dicatur p
 istam continuatione acquisisse hereditate et in tantu sunt
 sunt hec vera qz etiam vbi est electa industria persone potest
 quis expedire per filium. §. feli. in. c. fi. de offi. deleg. po. col. qz
 censetur eadem persona cum patre. ludo roma. in. l. p. ff. in sus

non p. l. bono
 non est con
 nullo m. l. p. d.
 aboruto

vocari per tex. in. l. sciendu. §. legati. ff. de legatio. vbi dicit
 tex. legati alium non mittant nisi propriu filium.
 Nono dico qz dictus almirans posuit dicta terra firma oibus
 alijs in vsu progrediendi per eam vt visu est quapropter il
 lius industrie tribuetur quicquid illi quos ex aduerso vocat
 discoopertores postmodum fecerunt per tex. in. l. edificia. §.
 perfecisse. ff. de verbor. signifi. cuius verba sunt perfecisse edi
 ficium is videtur qui ita consumant vt iam in vsu esse possit
 et sic cum almirans primus detexisset terra firma licet alij per
 eam progrediantur nihilominus est dicendu qz ipse totam eam
 detexit & inuenit tam per seipsu quam per dictam industriam
 cum ex eius deteptione iam tota alijs in vsu detegendi et appre
 hendendi detecta fuit Imo notandum illud quod est in vsu. vt
 §. verumetiam id quod est inceptum ad vsu licet non sit
 perfectum adiudicatur inceptor. vt in. l. etsi no su. §. quid ex
 ge. ff. de auro & argen. legato. vbi si testator legat alicui ar
 gentu factum cedit legato argentu infectum si tunc ceptu
 erat fieri et sic cum ipse almirans cepit detegere oia incepta
 cedunt in concessione na a primordio tituli posterior expectat
 euentus vt dicit imperator. in. l. vna. C. de imponenda lucretiis
 descriptione. l. io. in cuius confirmatione facit etia tex. in.
 d. l. si quis ex argentarijs. §. si mitu. ff. de edendo. et. l. 3. §.
 seio. ff. de minoribus. et. l. pompomus. la. 2. ff. de negocis.
 gestis. vbi consideratur initium rei vel temporis et no progres
 sus & lxx. in. l. quod ait lex. ff. de adult. & in. l. si cui. §. fi. ff.
 de accusa. Et ex origine cuiuslibet contractus & cause quid
 statnendum sit distinguitur vt in. l. si procuratore in pri.
 ff. mandati. & in. l. p. §. si seruus. ff. de positi. & in. l. si tamen.
 ff. ad macedonianu nempe origo potius qua titulus inspi
 tur vt in. l. 3. ff. mandati. & in. l. qui id quod. in. prim. ff. de

Posuit terra fir
 ma oibus in
 sum. ob quam no
 duffiam et p
 apud m. l. v.

vbi dicitur in l. v. ff. de
 re iud. l. v. ff. de re iud.

dolo & in. l. 3. ff. de privileg. credito. nam ut dicit Jurisconsultus in l. p. ff. de orig. Jur. vniuers cuiusq; rei potissima pars est principium.

Primo in rebus
Vbi dicit manifestum
facit in rebus
et apprehensio alie
rius sic in casu nro

Et in proposito est etiam casus recte consideratus. in l. si quis in seruitute. in fi. ff. de furtis. vbi licet ad hoc ut dicatur furtum manifestum requiratur qd fur sit inuentus et apprehensus in furto & ibi dicitur tex. in fi. qd si dñs inuenit & vidit furem & cepit clamare contra eum & ipse dimissa refugit et alius eum apprehendit dicitur fur manifestus nā ex quo dominus eum vidit & contra ipsū clamavit nil refert an ipse vel alius eum apprehendat ut dicitur textus ibi si ille qui eum apprehendit non inuenit eum nec fuit deprehensus cum re nam tex. presupponit qd illā dimisit facit ergo furtum manifestum inuentio prima & apprehensio vltima ex quo per primum fuit inuentus qz ipse videtur eū apprehendere ex quo inuenit & hoc etiam fuit de mente Salice. in d. l. si barsatorum. ex quo etiā magis fundat pars nostra nā ex quo al mirans inuenit nil refert an ab alio an ab ipso insule fuerit apprehense qz licet per alium apprehendantur per ipsū tñ censentur apprehendi ex quo inuenit et per totū orbem clamavit et promulgavit predictas insulas et terrā firmā esse inuentas & sic potius dici debet qd alij occurrerūt & prosecuti sūt hanc eius inuentione qd qd apprehenderunt vel inuenerūt cum lex omnem rem tribuat primo inuentori acclamati ut visū est.

Vbi dicit industriam esse sine respectu persone

Et cum hoc concordant verba concessiois vbi loquitur de industria ex eo qd absq; aliquo respectu illius qui disco operturus esset vel prosequitur erat dixerūt in p. c. capitulationis qd per suā mano o yndustria se descubriran o ganaran vbi non est prefinitio temporis nec persone et

multo minus habetur talis prefinitio in privilegio dato barchi nome vbi dicunt e delas otras islas y tierra firme q por bos o por vna industria se fallaren e descubrieren de aqui adelante en la dicha parte de las yndias vbi illud de aqui adelante nō determinat aliquod tempus & illud fallare e descubriere nō determinat personā & hoc idem constat ex supradicto. §. 20. clausularū vbi sepe repetūt descubierta o por descubrir sine prefinitione temporis et personarū.

De rebus nra
omne dictum est
vbi dicitur qd

Nec obijci potest primo qui dat finē et complementū rebus habet pro vero auctore & qui non dat initium qz hoc intelligitur in nocuus et non in favorabilibus. vnde. l. qui cum maior. §. accusasse. ff. de bonis liber. dicit qd quoad penā incurrēdā nō dicitur accusasse ille qui incepit accusare sed ille qui perstitit in accusatiōe vsq; ad finē sed quoad premiū consequendū sufficit initium. ut in. l. in ducase. iuncta glo. ff. de verbo signi. quanta magis qd hic expresse voluerūt reges qd sufficeret qd alij perficerent vel detegendo o ganando dum dicūt o por su yndia stria se descubriran o ganaran.

quidam principium in favorabilibus dicitur causa licet nō in o diosis

Decimo dicimus qd licet alij mixti fuerint preuenire imo potius prosequi hmoi conquestā detegendi terras admirati nocere non potuit cum potius tales sint denominandi intrusiet occupatores honoris & laboris alterius quā detectores nā sup plantationes & preuentiones a iure reprobantur. ut in. c. sepe & in. c. oblate. de appell. nemo enim debet alium captiose preuenire. ut in. c. placuit. ib. q. 3. & in. l. 2. §. si mater. l. 2. ff. ad tertullianū et sic cum dicta conquesta fuerit admirati concessa sine temporis prefinitione aliis circa eam se intromittere non potuit ad effectum subripiendi illi sua bona et honorem sed demittere eam sibi & heredibus & si contra fecit qd acquisiuit eas restituere tenetur ut est casus apertissimus. in. d. c. placuit.

qui preuipiunt de tentione sūt aucupatores et nō nocēt

No fuit almirans
constitutus in mo
ra sed ipeditus

maxime qz non fuit constitutus in mora per interpellatione et
admonitione sibi facta q necessaria fuit ut dicit tex in d. c.
placuit. s. in l. si ex legati causa. ff. de verb. oblig. s. in l. mora.
ff. de usur. ubi qui tenetur aliquid facere sine tps presuntione
necessario est interpellandus nemo enim pot mittere falcem in re
aliena. ut in l. sicuti. s. aristo. ff. si serui. vend. s. in c. venerabi
lem. de elect. s. in c. nullus de parochijs Imo ipse fuit de facto im
peditus ut supra tactum fuit in alio casu ubi diximus q comen
dator Bonadilla spoliavit de facto ipsum almirantem a sua poses
sione et dicti reges constituerunt alium gubernatorem scilicet
al comendador de laros post cuius missione dicti reges promiserunt
dicto almiranti se adimpleturos oia privilegia sibi concessa ut pa
ter in quadam epla data in balencia de la torre. 14. februarii. 1502.
q dicit don xpobal. 12o. y tened por cierto q de bra prision nos he
so mucho y bien lo vistes vos y lo conocieron todos claramente
pues q luego q lo sapimos lo mandamos remediar y sabeis el favor
con q os abemos mandado tratar siempre y agora estamos mucho
mas en vos currar y tratar muy bien y las mercedes q vos tene
mos fechas vos seran guardadas enteramente segun forma e tenor
de nros privilegios q dellas teneis sin yr en cosa contra ellas y vos y
vros filios gozaveis dellas como es rrazon y si necesario fuere confirmar
las de nuevo las confirmaremos y a vros filios mandaremos poner
en la posesion de todo ello y en mas q esto tenemos voluntad
de vos currar y hazer mercedes.
Et sic concludendo cu articulo de lo descuberto y por descubrir
no solu patet q dicti reges concesserunt dicto almiranti oia q dicta sunt
sed q erat bene merit q oim illoru s q dicti catholici reges habebat
anim et voluntate q oia adimpleretur ei secundu forma s teno
rem dictoru privilegioru prout catholicus nr imperator s dnu
imites in eius noie implere tenentur.

Promiserunt reges
se oia restitutu
ros almiranti &
filiis

in d. c. de p. s. in l. si ex legati causa. ff. de verb. oblig. s. in l. mora.

Quoad quartum articulum qui habetur in memoriali fol.
dicimus q almirans debet habere decima parte oim acquisi
tionu et obventionu ex quacumq causa ad quascuq personas
in dictis indijs obveniant et q exemptiones particularibus
facte per regiam maiestatem non tenent in preiudicium dicte
decime quin omnes sint affecte et teneantur almiranti ad so
lutione dicte decime et q etiam debet eam percipere de acqui
sitionibus et obventionibus regie maiestatis pronementibus
ex quibuscuq iuribus redditibus et impositionibus et etiam
penaru fiscalium ut patet per rationes et iuxta subsequentia.
Primo quia verba conventionis inter catholicos reges et almiran
tem a principio facte sunt generalia et amplissima et specificie
hoc dictantia dum dicunt Ayalta decima de lo que se copra
re trocar hallare ganare e ovier e dentro de los limites de su
almirantazgo que quidem verba sunt etiam realia qz incipiunt
tunc in rebus ipsis et ad ipsas res diriguntur presertim dum eode
capitulo capitulo capitulationis dicit de todas e qualesquier
merca derias e otras qualesquier cosas qz ut est tex in d. c.
glo. et no. in c. cum venissent. de instit. et per bar. in l. si. ff. de
servit. leg. quapropter cum sit conventio generalis et realis acre
maneratoria teneantur foret per adtuta interpretatione no ad
auomentu sed ad diminutionem eam velle perducere ut dicit tex
in l. si. c. de preposi. et agen. in rebus. r. et l. quod favore. ff.
de legi. beneficia enim principalia non restringenda sed latis
sime contra concedentem interpretanda sunt ut in simili pro
posito traditu est.
Neg oberit si ex adverso dicatur dicta concessione fuisse per
sonalem et non transitoriam ad heredes qz supra latissime
et evidenter in aliam formatione probatu est contrarium
esse de iure dum ostendimus totam capitulationem in qua co

Decima debet hr
ab omibus et ex om
nibus

de hoc qz non nolo qd
sh. r. l. r. s. ab. r. d. r. d. r. d.

Capitulatio loqui
tur generaliter

supra d. c. de p. s. in l. si ex legati causa. ff. de verb. oblig. s. in l. mora.

in d. c. de p. s. in l. si ex legati causa. ff. de verb. oblig. s. in l. mora.

Concessio decime tra
sunt ad heredes in
tota optatione

id est de rebus
morsu in dno da
videt

timetur hoc capitulum transire ad heredes et inter alia ca
pita hoc precipuum qz sui natura magis transitorium est
cum agitur de iure decime et sic de patrimonio concessa di
cto ammiranti quod de sui natura transmissibile est vt in l.
ex pluribus ff. de adm. tuto.

No solum a rege sed ab
omnibus debet huius de
cima

Item no obest si ex aduerso dicatur qd dictus ammirans debet
habere decimam solum de his que obueniunt regi et no de ac
quisitis per particulares personas qz hoc est exprese contra
tenorem dicte conventionis in quantum loquitur generaliter
et impersonaliter in hoc quod dicit de toto lo que se coprare
trouare hallare ganare e obiere sine expresione vel limitatio
ne personaru acquirentiu ergo ab omnibus percipere debet
nec restringi poterit ad personas acquirentiu cu verba diri
guntur in rem vt ex no per bar. in d. l. fi. ff. de serm. leg. et
privilegia sunt sane interpretanda vt sonat litera et no capti
ose vel obscure s. bal. in l. 2. C. de legi.

impul onaliter qd
vt in l. 2. C. de legi

No obest dicere que
dado las 9 partes
para sus al.

Nec obest si replicetur qd imo no debet percipere decimam dictis
particularibus ex eo qd in dicto capitulo continetur qd debet p
cipere decimam quedando las nueue partes para sus altezas &
ideo in his de quibus princeps no habet noue partes ammirans
non debet habere decimam na ad hoc multipliciter respon
detur.

quia clausula que
dando no est condi
tionalis sed de pre
senti

Primo dicimus qd verba illa quedando las nueue partes para
sus altezas no sunt conditionalia neq appositā grā limitatiōis
vel taxatiōis qz clausula que refertur ad presens tempus vt
ista quedando. s. non habet effectum conditionis qz habet
certitudinē vt in l. cum ad presens ff. si certū petat. cu
alijs eo qz conditio pendet ab incerto et est de rebus incer
tis vt plene in rubric. de condi. et demons. vt in c. verū
de condi. appo. Sed hic erat incertū illud in quo dispo

antem d. d. d. d. d.
m. d. d. d. d. d. d.
m. d. d. d. d. d. d.

ndatur na illud erat principū disponentium et donabat decimā
partem illius quicquid erat reservantes sibi reliquis nouē ptes
et illud quedando est ad demotanda divisionē et ad reserua
dum sibi illas nouē partes vt apertior fieret divisio et hic est
Stilus et modus loquendi in nra lingua hispanica vt in hac eadē
materia patet exemplo ipsoru regum qui in quoda rescripto da
to granate. 27. septembris. 1501. fol. 196. dicunt Item q en quato
a los ganados q de a casa an llenado a nra costa como quiera q
segun la dicha capitulacion se auian de sacar las costas e ga
stos q en ello se an hecho e de lo restante el dicho ammirante
avia de aber la dezena parte por le fazer merced mandamos q
sin sacar las dichas costas e gastos le sea acuido con la dezena
parte de los dichos ganados e partes e post partes q dellos
se an abido e las nueue partes queden e finquen para nos / ecce
ergo q tam per exemplum huius vltimē clausule q per supra
dicta nra constat q dicta verba sūt demonstratiua demō
strationis causa appositā vel designationis quo casu defectus
iparu non nocet vt est tex. in l. quidam testamēto in p. m. de
lega. p. de lega. p. et in l. paulo calimaco. s. fi. ff. de lega. 3. &
in l. nome debitoris. s. vnu ex heredibus. eodē t. Bar. in l. inter
stipulante. s. sacra. 3. col. ff. de verb. obliga. abbas in c. nisi
essent de preben. feli. in c. ad audientiam. eb. 2. 6. col. de rescri
ptis et sic constat q dicta verba quedando las nueue. s. sūt
apposita gratia demonstratiōis et no dispositiōis et ita est
in dubio tenendū vt Bar. in l. nam quod liquide. s. fi. ff. de
pen. legata.

Alibi dixerunt reges
quedando las 9
partes in divisio
ne reali

Defectus clausule
demonstratiue no
nocet

Et corroboratur predicta ex eo qd dicta verba quedando las nue
ue partes ff no sunt in eadem oratiōe cu prima concessiōe de decima
nec sūt in dispositiōe appositā sed in executiōe vt constat ex prin
cipio secunde oratiōis dū dicit por manera s. que quide ver
ba aperte inducūt divisionē inter nouē partes et decimā et no
affectatiōē qualitatis rerū de quibus illa decima solueretur

quedando no est po
siti in eadē orōne
sed in executiōe
que qualitat

in p. m. de
lega. p. de lega. p.
et in l. paulo calimaco. s. fi. ff. de lega. 3. &
in l. nome debitoris. s. vnu ex heredibus. eodē t. Bar. in l. inter
stipulante. s. sacra. 3. col. ff. de verb. obliga. abbas in c. nisi
essent de preben. feli. in c. ad audientiam. eb. 2. 6. col. de rescri
ptis et sic constat q dicta verba quedando las nueue. s. sūt
apposita gratia demonstratiōis et no dispositiōis et ita est
in dubio tenendū vt Bar. in l. nam quod liquide. s. fi. ff. de
pen. legata.

et dictum verbum quedando no qualificat per una superius allegata et tenet docto. in dictis locis na verba posita in executione no qualificat contenta in dispositione vt in clem. p. de preben. cum sua materia et sic patet q de omnibus acquisitis per particulares personas ex quacumq; causa almiranti decima omnino debetur.

ut.

9 ptes miferunt penes regē qz sus est qd diuiditur et no res q cadunt in executione

Secundo respondetur q licet causa taxationis fuisset apposta illa verba quedando q tamen non fuerunt inhihilominus fuit adimpletu et manserunt nonē partes penes ipsos reges eo ipso q fuit facta diuisio huius iuris inter ipsos et almirantem & manserunt in eoru dominio prout erāt et ideo dicit quedando qz ia manebat penes eos facta ista diuisione et assignatio decime partis dicto almiranti quod patet qz dum dicit q aya lade cima non loquitur de particularibus pecunijs et rebus q singulis diebus acquiruntur sed de ipso iure decime et de ipsamet decima et ideo dicitur in cpto de decima e que haec della su voluntad vnde inferitur q eo tempore quo fuit celebrata dicta capitulatio fuit adimpleta dicta dispositio et remanserunt nonē partes penes regem et decima cum almirante et poterat facere de ea quod voluisset na si postmodum diuiduntur pecunie non est nisi in usu et executione dicte conuentionis et sic est concludendu q dicta verba no fuerunt conditionaliter apposta sed causa demonstrati omis eoru que inter ipsas partes agebantur super diuisione dicti iuris.

Definitio de decima

Regi obueniunt que ab alijs uult perci...

Tertio dicimus q satis obueniunt regi ea q alij percipiunt cu ad ipsum spectarent et uult ab alijs recipi quod tamen no perciperent nisi eo concedente & uolente pro quo est tex. notabilis m. l. si vero. S. item quicquid. ver. dabit. ff. soluto matrimo nio. cuius uerba sunt dabit autem ut ait lex salia quod ad eum peruenit sequitur et facit peruenisse accipimus sine ulla excoit sine exigere potest qz actio ei delata est et est tex. voluntate suā q poterat uno ratione imponere

ad qd de his q rex facit qz sunt de his qd ex sepe in pte ex voluntate suā q poterat uno ratione imponere

in l. ab omib. ff. delegat. p. 1. qz in l. ab omib. ff. delegat. p. 1. qz in l. ab omib. ff. delegat. p. 1.

apertus l. peruenisse. ff. de ver. sig. dum dicit peruenisse end te recte dicitur quod per te ad alium peruenierit. vt in hereditate a liberto per patronū filium familias patri eius adoptiuo acq sita responsū est na peruenisse dicitur quod stat per eū ad quem debet peruenire quo minus perueniat vt per totū de eo per que factū est vnde ipse rex percipere aut percipisse videtur qz si ille non conferret eis tanq; desuo illi particulares no habebant ius acquirendi aliquid in dictis iuribus tanq; in pre dio alieno cum sint proprie ipsius regis et no occupantium. vnde dicit bal. in c. sicut. el. 3. de iur. iur. q exempti a legibus Romanoru sunt de populo Romano propter originē et memoriā p̄tatis antike allegat ipse fundamentū ex quibus inferit q si de neti essent rebelles imperij possent primari eoru libertate qz sunt liberi per patientiam vel per privilegium speciale imperatoris et sic illud ius quod patitur alies exercere censetur esse in eodem imperatore et ita in nostro casu censetur esse penes regem quod alijs concedit augetur maxime qz hoc facit propter proprium comodū et interesse et sic ille nonē partes manent apud illum ex quo sic uult uti illis suis partibus.

Præterea cum ipse princeps et almirans ratione natione prioris acquisitionis habeat ius ad dictas indias et ad uera et obuentiones et emolumenta q ex eis haberi possunt si concedit aut permittit princeps hoc ius alijs non preiudicat iuri et decime almirantis sed transit cum onere eiusdem decime sicut fit in re tributaria no obstante quacumq; concessione vel exemptione quibuscuq; personis particularibus concessa vt m. l. via constituit. S. quecumq. ff. de seruit. rust. pred. et m. c. cum seculū. de iure patrona. l. 23. q. 8. et m. l. 2. C. sine censu. et reli. et licet res tributaria perueniat ad personā exemptam nihilominus transit cum onere suo. ff. glo. & abb. in c. p. de censi. et card. melap. eodem tit. et m. l. m. cola. ff. ad mun. qua comendat. Bal. in l. placet. C. de sacrosac.

Definitio de decima

Regi no potest donare in fundia socijre comane aut tran sit cu onere suo

Letim. c. fi. de deci. et in c. quanto de usul. et m. c. tributu

Definitio de decima

eccle. et glo. in c. non est. non est. de deci. et in c. tuis que
 stionibus de preben. pro quibus est tex. in d. c. cu seculum.
 et facit tex. et ibi no. in l. fisci. ff. de iure fisci. na res
 obligata non potest donari etiam ecclesie nisi is cui est obliga
 ta sciat & no contradicat. Bal. in l. p. c. de remissi. pigno. et p
 conseques donas vel concedens rem in qua alius habet ius ali
 quod vel partem non videtur donasse et concessisse nisi solum
 illud quod ipse habet et no quod alter habet. ut in c. pastor
 lis. de donati. et in c. quod ante. de iur. patr. tex. et no in l. p.
 §. qui tabernas. ff. de contrahē. empti. et in dubio etia si posset disponere
 de re ad aliu spectante vel de iure alterius no censetur hoc
 facere sed tantum voluisse disponere de iure quod ipse habebat
 ut in l. vxor patris. C. de lega. & in glo. ibi cu sua materia
 facit tex. cum sua materia in l. merito. ff. pro socio.

Princeps no conce
 dit in preiudici
 um tertij

Item princeps nunq censetur facere concessione in preiudicium
 tertij. ut in l. 2. §. merito. §. si quid a principe. ff. ne quid
 in loca publi. §. in l. neq. anus. C. de maor. patioibus libero. cu alijs
 na si princeps aliquid dat vel confirmat semper debet intel
 ligi saluo iure alterius. §. Bal. in l. p. ff. de casti. prim. et in c.
 p. de pace constantie. super verbo possideant. facit l. labeo. §.
 p. ff. fam. hercis. tenet sumo. in c. cum dilecti. de donas. unde
 verba posita in concessione principis debent conformari equi
 tati etiam si natura eoru hoc no patitur. ut voluit glo. in
 c. paratus. 23. q. p. et oldradus in c. si. 268. incipienti.
 questio est vtru per privilegium quiniimo etia si exprose prin
 cept dicit se concedere no obstante preiudicio et dano tertij
 debet intelligi qn preiudicium est parvum secus si magnu. ff. Cand.
 in c. mandatū. de rescrip. per illu tex. pro q etia facit glo. si in
 l. sed cu ab herede. ff. ad trebellianu.

Concessio generalis
 no preiudicat par
 ticulari

Item facit q concessio generaliter facta etia p bna privilegij no

Reservatio p
 servatio p
 reservatio p

Reservatio p
 reservatio p
 reservatio p

preiudicat in re alij etiam ex privilegio debito ergo a fortiori
 nec in iure per contractum alicui competenti prout competit al
 mirati ut exprose habetur in c. si propter de rescrip. in b. et
 sic privilegium datu particularibus q no solvat nisi decima vel
 quinta partem auri vel q no solvat sua decima admirati de alijs
 mercimonijs et obventionibus quas habet in dictis dno terris no
 valet in preiudicium admiratis antea privilegiati q primus dona
 taris preferitur secudo ut late probatur p Alex. cōsi. 59. parte
 4. et cōsi. 13. p. parte. nisi facta esset mentio privilegij sui in pri
 vilegio particularium ut in specu. de rescrip. presenta. Ratio etia
 ver item excipitur per tex. in c. cu ordine. de rescrip. q quide
 mentio no solu no fuit facta sed ipsum privilegium particulari
 um fuit reuocatu per catholicos reges in oppido medina del ca
 po. 2. Junij. 1497. in quantum esse poterat contra privilegia prius
 dicto admiranti concessa. Cuius verba fuerunt supra posita in cōlo
 de la descubierta y por descubrir.

Decretum de
 admira
 tribu

Nec potest obijci q hoc potest fieri propter utilitate publica qz
 et si voluntas principis adesset q no adest ledere admirate no pos
 set ut constat ex omnibus q dicta sunt et qz tenet servare quod
 pepigit et contraxit & quando talis casus occurrisset qui nunc
 non occurrit no posset fieri sine solutioe aut equivalenti repon
 sa ut habetur in 2. partita. ti. p. l. 2. vbi dicitur q si imperator
 aliquid accipit a suis subditis propter bonu publicu q tenetur ad
 equivalentē vel ad maiore re compensa ut late tradit feli. §. mo
 dex. in c. que in ecclesiarn. de consti. in 4. col. cu sequenti mo.
 nec propter dictam publicā utilitate poterit princeps sep anfer
 re aliqua bona particulari sed solum vbi agitur de necessitate
 reparanda et non tantum de lucro captando ut constat p miradis
 parentia super hoc q princeps vel res publica possit re alienam
 invito domino accipere na alias possemus dicere q propter uti
 litate publicā esset etia auferendu omnibus magnatibus be
 sponne bona & redditus quos habent ut distribuere tur.

Comunis utilitas
 no preferitur al
 mirati

in his p an tuj
 si ex privilegio ali
 qui obtineant aliq
 iud p pncips fa
 it exemptis q s
 vult qz si n p
 iudi p legiatis

Reservatio p
 reservatio p
 reservatio p

Decima debetur
almirati ex omnibus
tributis

inter non habentes qz non tantu est aspicienda alterius co
moditas qua vniuersi cuiusqz ius et proprietas.

Nec dici potest q licet dicto almirati debeat decima de omnibus
acquisitis & acquirendis q tamen non debet ea percipere de eis
que ipsi regi obveniunt ratione impositionu et tributoru vel pena
ru fiscalium qz ad hoc tripliciter respondetur .p. qz verba concessi
onis hoc importat cu sint latissima et omne specie reddituum
proventuum et obventionu comprehendat na verbu obvenire
est amplissimu & generalissimu concernes omne acquisitione
proveniente sine ex re suo propter rem sine occasione vel secu
dum glo. alberti & doct. in l. si urbana ff. de condi. indeb. ma
xime supposito q catholici reges concesserunt et potuerunt conce
dere almiranti etiam ea q sunt regalia presertim de nouiter
acquisitis vel acquirendis causa conventionis vel remuneratiois
vt supra late probatu est in alia informatioe itaqz cu in dicta
concessione exprimit q habeat decima de todo ello id est de
to que se comprare trocar hallare p ganare e obvenire nihil ex
clusio videntur qz hoc signu vniuersale todo sine omne non
recipit restrictione. vt in l. pediculis .s. labeo. ff. de anro & arce.
lega. & in l. julianus. in. prim. ff. de lega. 3. et in expressis termi
nis q in tali concessione etia veniat decima penaru fiscalium
tenet Bal. in. c. p. 7. col. circa medium in ver. sed si pene descen
deret ex debitis non in ipsu. 2o. vbi referendo oldradu de capi
tano qui curia vendidit tenet q si comes concessit militi in feu
du castellania cum quarta omnium obventionu si aliqua bona
veniant confiscanda camere comitis propter delicta commissa
ab hominibus castellanie nihilominus debetur militi feu
datario quarta dictoru bonoru vel penaru sicut de alijs re
bus vel acquisitionibus.

Secunda respondet q debetur dicta decima de dictis imposi
tionibus et penis qz nihil potest obvenire in dictis iudicijs.

in l. si urbana ff. de condi. indeb. ma
xime supposito q catholici reges concesserunt et potuerunt conce
dere almiranti etiam ea q sunt regalia presertim de nouiter
acquisitis vel acquirendis causa conventionis vel remuneratiois

vt supra late probatu est in alia informatioe itaqz cu in dicta
concessione exprimit q habeat decima de todo ello id est de
to que se comprare trocar hallare p ganare e obvenire nihil ex
clusio videntur qz hoc signu vniuersale todo sine omne non
recipit restrictione. vt in l. pediculis .s. labeo. ff. de anro & arce.
lega. & in l. julianus. in. prim. ff. de lega. 3. et in expressis termi
nis q in tali concessione etia veniat decima penaru fiscalium
tenet Bal. in. c. p. 7. col. circa medium in ver. sed si pene descen
deret ex debitis non in ipsu. 2o. vbi referendo oldradu de capi
tano qui curia vendidit tenet q si comes concessit militi in feu
du castellania cum quarta omnium obventionu si aliqua bona
veniant confiscanda camere comitis propter delicta commissa
ab hominibus castellanie nihilominus debetur militi feu
datario quarta dictoru bonoru vel penaru sicut de alijs re
bus vel acquisitionibus.

Debetur decima
qz omnia pcedant
ab isto contractu

quum procedat ab inmentione et deteotione facta per almiran
tem et ei est attribuendu tanqz procedens ab isto contractu
et virtute eiusde contractus et sue repentionis et deteotionis et
sic provenit ex contractu et re deducta in eode contractu
et ita eodem iure censetur quia in hoc idem manet contractus
vt in l. si ad quod. §. si filius. ff. pro socio. ibi eandem soci
etatem durare mitium omni in his contractibus inspic
endum est quia a primordio tituli posterior formatur
eventus vt in l. vna. de imponenda lucratus descri
ptione. l. io. et in l. si procuratorem in prim. ff. mandati. ibi om
niscum qz emm contractus mitium spectandum est et causa
et eodem intuitu et ratione moti dicti catholici reges volebat coi
care cu almirante oia que in iudis habebant et que erat coicabi
lia sicut sunt honor et iurisditio et fructus et utilitas et sic oia
alia preter regia dignitatem cu illo coicauerunt vt fructus ac
penas cum sint coicabiles inferioribus rege per leges et consuetudi
nes et privilegia sicut hodie eas tenent magnates regni Et simi
liter coicauerunt cu eodem almirante fructum penaru iustitie
sicut fructum & rem habitam in illis terris que continetur sub
illa clausula que dicit e otras qualesquier cosas q se obveren
et sic debet habere decima de omnibus penis et fructibus iuris
dictionis que pertinet ad regem etiam de illis et in illis casibus
q no pertinet ad almirantem in quantum est almiras et vice
rex et gubernator qz sunt nonnulla pene et iura q pertinet ad
dicta officia et ista oia integre pertinet ad eundem almiran
tem ratione dictoru officioru que in totu sunt sua.

Tertio dico q ipsemet catholicus rex qui concessit dicta decima
aperit sua mentem in quadam cedula data in almanca. 24.
augusti 1507. in qua ostendit q no solu debetur dicta decima
heredibus dicti almirantis ex contractu sed q debet ea habe
re de oibus q obveniunt regie coronet du dicit comendador ma

Varia rescripta
cocedunt decima
de omnibus

ior de al cantara governador de la ysla española don diego colon almyrante de las yndias me hizo relacion diziendo q en la capitulacion q yo e la Reyna mi muger q aya santa gloria con almyrante su padre mandamos hazer ay un capitulo el tenor del qual es este q se sigue Item q todas e qualesquier mercaderias si quier sean perlas piedras preciosas oro plata especeria e otras qualesquier cosas de qualquier especie nombre e manera q sean q se compraren e trocaren fallaren ganare e obieren dentro de los limites del dicho almirantazgo q de nuda agora vras altezas fazen mrd al dicho don xpoual colon e quiere que aya e tome la decima parte para si mismo e tiene para si de dezena parte de todo ello quitadas las costas todas q se hizieren en ello por manera q de lo que quedare limpio e libre aya e tome la decima parte para si mismo e haga della a su voluntad que dando las otras nueve partes para vras altezas. plaze a sus altezas. Item de coloma y como quiera q por virtud del le acuden con la decima parte del oro de las dichas yndias q no le acuden con la decima parte de las perlas e algodon e otras cosas q por virtud del dicho capitulo le pertenecen e me suplico e pidio por mrd q le mandasse acudir con la decima parte de todo lo que ala corona real pertenece en dicha ysla e en todas esas otras de vna gobernacion e q de todo ello se diese cuenta e razon a sus factores q en la dicha ysla tiene de manera q no pua q no pueda rescibir engaño ni fraude e por q mi merced e voluntad es q se guarde al dicho almirante el dicho capitulo segun q con su padre fue asentado sin q en ello se le haga fraude algu no vos mando q beays el dicho capitulo q de suso va incorporado e le guardays e cumplays en todo e por todo segun q en el se contiene e guardando lo e cumpliendo lo acudays e hagays acudir al dicho almirante o a quien su poder obiere con la decima parte del oro e perlas e algodon e otras qualesquier cosas q a mi pertenescan en qualquier manera de todas las cosas en dicha ysla e en todas las otras yslas de vna gobernacion conforme al dicho capitulo e deys e hagays que se de a su factores e procuradores cuenta e razon

ALMIRANTE
DON DIEGO COLON
REYNADO DE ISABEL
REYNADO DE FERDINAND

de todo ello asi de lo pasado como de lo de aqui adelante e q esten presentes a recibir todo lo q pertenece a la corona real de estos Reynos de manera q en ello no se le haga ni pueda hazer falta ni fraude alguno e no fagades fende d. al de almaca a veyntee quatro de agosto de 1507 años
Item in quadam cedula data in medina del campo. 12. Junij. 1497. fol. 83. dicitur de reges por quanto en la capitulacion y asiento q por nro mandado se hizo etomo con vos don xpoual colon nro almirante del mar oceano en la parte de las indias se contiene q vos ayays de aver cierta parte de lo que se obiere e truxere de las dichas indias / e obbi dicit indistincte de lo que se obiere e truxere de las indias et no de lo q por vos o por vna yndustria sed de toto et paulo infra dicit / con tanto que vos no pidais ni lleveis cosa alguna de lo que fasta aqui se a traydo de las dichas yslas por vrazon del diezmo ni del ochavo q vos el dicho almirante abes de aver de las cosas muebles de las dichas yslas.
Item in quadam cedula data in granata. 28. septembris. 1501. fol. 204. dicit comendax de lares. / 20. nos abemos declarado sobre la forma q se a de tener en el acudir al dicho almirante con la parte del diezmo y ochavo q a de aver de los bienes muebles de las yslas e tierra firme del dicho mar oceano e de las mercaderias q nos de aca embiaremos /
Item in quadam instructione data barcinome. 29. maij. 1497. dicit Otra si a sus altezas plaze q aya el dicho almirante la ochava parte de lo que se ganare en lo q se obiere de oro e otras cosas en las dichas yslas y tierra firme pagando el dicho almirante la ochava parte del costo de mercaderia par q se hiziere el dicho rescate sacando primeramente la decima parte q dello a de aver el dicho almirante segun e por la forma q se contiene en la capitulacion q sus altezas tiene mandada asentat con el dicho almirante.
Nec obest predicta decime lex ordnamenti q dicit q forensi

no se debe dar
esta ley
sin el consentimiento

Ne obest perat
forensi

nō concedantur numeralia et tributa qz lex ibi tantū loquitur
 de forensi qui nō fit vasallus et trahere morā in alio regno secus
 autem de vasallo et etiam ibi loquitur de pura donatione de ro
 bus regni quositi et possessi sed nō quādo fit pactum super rebus
 acquirendis maxime qz dicta lex haberet locū quando concessio
 fuisset facta incapaci ignorantē secus si scienter qz tūc prin
 cept videtur habilitare incapacē ut in l. quidā consulebat ff.
 de re iudi. vbi Ange. Alex. et doct. et in l. vlpianus in fi. ff. de
 execu. tuto. Imperator enim concedens incapaci videtur cū eo
 dispensare Inno. in c. veniens. de fili. presb. glo. et doct. in l. fi.
 C. si contra ius vel. vti. publi. glo. et Bal. in l. imperiale. C. de se
 cundis nupt. glo. in c. cū ecclesiastice de excep.

**Nō obest pre
 mium de confir
 mationibus**

Nec etiā obest illud quod ex aduerso allegat de precomio factos
 per confirmationibus privilegiorū qz post tempus in quo pars ad
 uersa dicit fuisse promulgatū dictum precomiū ista privilegia fu
 erūt data et bis confirmata nec de tali precomio constat in proces
 su nec fuit notoriū qz vox precomia paucis imitates ut in auct.
 qui semel. C. quo quomodo et quando iudex presentim pro eis
 qui erant in iudis tam remoti prout erat admirans intentus ac
 quisitioni earū pro quo est lex. is. ti. p. p. partita qz dicit otrosi
 dezimos que los caualleros qz an a defender la tierra e coquerir
 la de los enemigos de la fe por armas de uen ser escusados por no
 entender las leyes et quando agitur de iure perdendo vel de pri
 uando aliqū suo iure requiritur innotio in personā et nō sufficit
 vna sed requiritur bina innotio secundū glo. et an. in auctā. de
 eccle. titu. §. si quis ante pro redemptione de qua doct. rma fact
 magim festum ange. de arc. in tracta. malefi. in parte nec nō ad
 querelam et Jason. in l. his apud quem. 4. col. C. de edendo. et
 in l. fi. ff. de feriis.

attf.

**Privilegiū speci
 ale nō tollitur
 generale**

Nec privilegiū speciale tollitur per renocationē generale ut est
 tex. et glo. in l. de curiombus de silentariis. li. 12. maxime

quando privilegiū habet naturā contractus qz tūc est irrenocabi
 le ut sunt iura vulgata inno et sufficeret qz fuisset datum causa re
 munerations ad hoc qz renocari non posset ut est glo. in l. si pater.
 §. si donatus ff. de dona. que etiam comendat Ludo. Roma. in l. si
 vero §. de viro. solu. matri.

Ita p. concludendo quod hunc articulu de perceptione decime q
 admiranti debetur dico qz necessario ex premisis inferitur qz debet
 habere eam de omnibus qz in dictis partibus emuntur comutatur
 inueniuntur acquiruntur & obtinentur a quibuscuqz personis
 indistincte prout sonat verba concessionis sibi facte in dicta capi
 tulatione etiam de eis que obueniunt regi ratione vectigalium vel
 confiscationū aut alterius superioritatis quod rationi et iuri co
 sonū esse videtur cum dicta omnia obueniant regi in illis partibus
 in quibus dicta portio debetur admiranti et quocūqz modo obue
 niant debentur licet sit ex re vel propter rem vel occasione rei
 et cū supportatione ac salua regia sublimitate et reuerentia iusti
 orem causā fouet admirans in exigenda sua quota qz ipse rex in re
 siduo cum non solum habet a principe ius et causam quā ipse prin
 cept habet per concessione ab eodem rege sibi factam sed ultra habet
 qz iste posuit personā industriam operam et partem expensarum
 tot laboribus et periculis se supponendo que veniunt in considera
 tionē in contractibus. ut in l. si non fuerit ff. pro socio. et in l. 3. n.
 do. quinta partita rex vero posuit solū fauore et partem expensarū
 et claudicaret equitas contractus acquisitionis si vellet rationē
 sublimitatis maiorem partem sibi vendicare nō cōicando oīa obue
 nientia qualiter cūqz cum nihil si de medio subtractus fuisset
 dictus admirans rex ipse potuisset habere nec habuisset in parti
 bus illis nec haberet quicquā eorū que sibi soli vult iure ven
 dicare.

Decima ex omnibus
 cōpetit admiranti

Iustiorē causā fo
 uet admirans quā
 rex

Petit Inducatur
his palensem

No obest conditio si
pertinet ad officium
almirantis qz per
tinet

utp. in sup. in q.
lo qd. d. myit. la. 7.

et si quis dicitur
sup. in sup. in q.

No est in presudi
cui almirantis cas
telle qz est noua
res

Quoad quintu capitulu in quo almirans petit qz permittatur
sibi collocare iudices in vrbe hispalensi vel vbiqz habebit comer
cium iudicium apertu est qz competit illi cu expresse fuerit sibi cōces
sum in quarto capitulo capitulationis cuius verba sunt clarissima
nisi forte aliquod dubium afferant due conditiones qz in dicto capto
fuerunt apposite videlicet si pertinet ad officiu almirantis et si est
iustum que quidem conditiones nullo modo impedire possunt nam
quoad primam certum est qz omnes lites tam civiles quam crimina
les pertinent ad almirantem et no solu in mari sed etia
in portibus ut est tex. in l. 24. ti. 9. in 2. partita quod etia late
explicatur in privilegijs almirantis castelle dñ. dicunt e otrosi qz
aya e pñeda vsar e use el etos qz por si pñsiore de la jurisdiccion ci
vil y criminal en qualquier manera en todos los puertos de la
mar e las villas e lugares dellas an si para dar cartas de represa
rias e mzaan todos los dichos pleytos qz en la mar e rio acaocie
ren como en los dichos pleytos puertos villas e lugares dellas fa
sta donde entra agua salada y nauegan los nabias e qz el dicho
almirante ponga sus alcaldes y alguaziles y escrivanos y oficia
les en todas las villas e lugares de los mis reynos y señorios qz son
puertos de mar etc. et sic patet dictam jurisdictione esse al
mirantis.

Nec propter hoc dici potest qz si pertinet almiranti castelle qz
non erit iustu qz tribuatur almiranti iudicium na ad hoc respo
deo qz iste cause sicut sunt noue non veniunt cu causis ab anti
quo deputatis almirantibus castelle nec exercentur in suo terri
torio sed in territorio regis nam sicut hispali exercentur varie
jurisdictionis et hoc permittit rex ratione dmersoru tractu
um & negocioru sic potest permittere qz exerccatur illa que
procedit ex comercio iudicium et in hoc nulli fit preiudicium & pro
ut potest facere & facit qz inquisitores et alij habeant iudicium au
dientiam et jurisdictione ita potest facere qz sit alia jurisdicchio

prout de facto

reru iudicium habetur et exercetur a iudicibus pro illare de
putatis et ut iuste eam exercent illi qui sunt officiales de la cōtra
tacion de sevilla non minus iuste poterit eam almirans exerca
re sine preiudicio almirantis castelle qz tantumde est qz aliqua
res ex equi pollentibus fiat. ut in l. fidei comissa. §. si cui. ff. de
lega. 3. & in l. iulianus aut. ff. de condi. et demons. in multa
comodius eam almirans exerccabit propter rationes super hoc
in processu allegatas qz pro repetitis habeantur eo maxime qz est
contra omne ius dimittere totum hoc caput absqz effectu cu
in stipulatione interpretatio fieri debeat ut valeat et no ut
pereat. l. si in prim. et ibi alex. si cer. peti. l. quoties in stipula
tionibus. ff. de ver. oblig. c. abbate de ver. sig. et ideo vel est
tribuendu quod almirans petit aut debet pars aduersa proba
re aperte quare no est iustum qz almirans possideat et habe
at id quod sibi promissum fuit.

Quoad sextu capitulu in quo petit octava parte om obuetio
ni quas reges habent ex dictis maris fundatur in ultimo capi
te dicte capitulationis per quod fuit illi comisum qz poneret octa
ua parte expensaru et haberet octava lucri unde qz in prima
navigatione posuit suam partem sumptuu et ex illa fuerunt di
femdie acquisite per consequens ex omnibus obuetionibus
debetur sibi dicta octava et super hoc nullu dubiu catholici
reges posuerunt ut patet in quadam cedula qua tras miserunt ad co
mendatarium de lares gubernatore qui tunc erat data in granata.
26. die septembris. 1501. in qua dicunt nos vos declaramos la orde
que se a de tener en el acudir al dicho almirante con la parte del
diezmo y ochavo qz a de aver de los bienes muebles de las yslas et tier
ra firme del dicho mar oceano o de las mercaderias qz nos de nra
embiamemos etc. etsi aliquod fuit dubium super hac octava par
te solum fuit an dicta octava esset prius extrahenda ex tota

No debet totu caput
esse super flum. d. a.
abto to dicitur vel

Competit illi octa
ua omnia mobilia
in iudicium

utp. an h. excessu
p. d. m. & gen. ne
p. d. m. tunc egi
p. d. m. & gen. ne

Per alia rescripta
hoc probat ipsi re
ges

in ad h. iudicium
dicitur abto to dicitur
utp. an h. excessu

sorte quā decima vel antequam extraherentur oēs expense
ex omnibus mobilibus que sunt in dictis indijs vt patet in quādā
cedula data metine del campo .12. Junij .1497. q̄ habetur in me-
moriali fol. per quā constare etiam poterit q̄ almiras me-
rito pretendit q̄ nō debent prius deduci expense q̄ in p̄mit sua
octauā sicut reges posuerūt suas .7. partes et sic quicquid
resultat ex illa massa debet totū in octo partes diuidi vt almiras
recipiat vnā ex eis.

Ab omnibus debet
hē decimā et octa-
nam

her nō est
20.

Potest contribuere
octauā cū partu
cularibus sicut
cū rege

att q̄tē R̄ q̄tē de
razā .ip̄ 89. 8. vult

Nulla iuris dictio in
indijs cōcedi potest
q̄z tota fuit almirati
concessa

Nec dici potest q̄ ex aliquibus rebus debet habere decimā et ex alijs
octauā nam ad hoc responderem q̄ decima fuit illi data ratione
inventionis et octaua ratione suorū sumptū q̄z posuit par-
tem expensarū vt clare confitentur dicti reges in prefata cedula
vbi nō est questio an debeat habere hoc vel illud id est decimam
vel octauam sed quid ex illis duobus debet primo extrahi et q̄
secundo vt aperte ex illius tenore liquet

Nec dici poterit q̄ hanc octauā partē debet ponere cū rebus re-
gis sed nō cum alijs partibus cularibus q̄z hoc nō constat ex capitū-
latione imo potius apparet contrariū dū absolute dicitur Item
q̄ en todos los nabios q̄ se armaren para el dicho trato e negocia-
cion cada e quando e quantas vezes se armaren q̄ p̄ueda el dicho
don xpoual colon si quisiere contribuir y pagar la ochaua parte
de todo lo q̄ se gastare en el amazon e q̄ tan bien aya el ueniedel
prouecho la ochaua parte de lo q̄ resultare de la tal armada
quāto magis q̄ alijs deferūt nabes et mercimonia ad dictas indi-
as hoc faciunt cū licentia regū vt patet in patenti carta data in
madrid .10. aprilis .1495. et in eadem expresse reseruāt q̄ ipse
almiras ponat suā octauā partē et accipiat octauā portionem
lucri prout supra expressum fuit.

Quoad septimum caput quod habetur in memoriali fol.
in quo agitur de remouendis iudicijs appellacionū dico q̄ tam

ipsi quam omnes alij qui exercent aliquā iurisdictionē in omnibus
dictis indijs qui non sunt suffecti ab ipso almirante nullo modo pos-
sunt tolerari ex eo q̄ catholici reges sicut nō habentes sup̄uentā curā
et prouidentiam ac potestatem in omnibus insulis & terra firma
conceserūt dicto almiranti omnē iuris dictionem in omnibus cau-
sis & in omni exercitio iurisdictionis & in omnibus gradibus eius
tam in prima instantia quam in gradu appellacionis & supplica-
tionis & simplicis querele simul cum omnibus officijs titulis & di-
gnitatibus & magistratibus creari solitis ad gubernationē et ad-
ministracionē particularem et generale istorū regnorū castelle
et legionis que oīa eidem almiranti sic concesserunt tamq̄ ei soli
pertinentia prout sigillatim multis iuribus & rationibus probabo.

Merito concesserūt al-
mirati onem in diay
iurisdictionē

In primis enim dico q̄ predicti catholici reges volentes inquirere
et acquirere dictas indias maxima prudentia ac prouidentia
moti cognoscendo q̄ ipsi non poterāt deo debebant personaliter ex-
eas gubernare nec poterāt in eis vnq̄ adesse voluerūt ponere
et collocare in eis aliquem qui in omnibus & per oīa suppleret
eorū vices & eorum representaret personā & edeo sicut grati
& circūspecti elegerūt dictum almirantem quem ob sua serui-
tia & laborem & industriam que prestiterat prout prestiterat
bene meritū tanti nauis et honoris cognoscebant & institue-
runt eum in dictis indijs ad exequendum oīa que dictasunt cū
tam latis & expressis privilegijs vt nihil occurrere potisset qd
ipse regio nōe prouidere nō posset q̄ ad bonū regimen sic op-
portebat fieri & postquā dictus almirans compleuit ex parte
sua inueniendo dictas indias non solum dictam institutionē
prefati reges ratā & gratam habuerūt sed vberioribus verbis
et gratijs eam cōfirmauerūt et extenderūt aserendo dictū
almirantē habere plenissimā potestatem & iurisdictionē
in omnibus insulis & terra firma prout in .2. privilegio
barcinonie concessō continetur.

Voluerūt reges cōceder
omnē iuris dictionem

.2. Dico quod nō solum secundū rationē & secundū necessita

tem remunerandi predicti catholici reges constituerunt et disposuerunt ea que superius dicta sunt sed iure ac secundu[m] iuris regulas o[mn]ia illa concedere dicto almiranti potuerunt absq[ue] hoc q[uo]d possit dici q[uo]d dicta iurisdictio no[n] poterat ab ip[s]is regibus in aliquo tertium transferri cum talis assertio latissime fuerit in alia n[ost]ra priori informatione reprobata na[m] ibi probauimus q[uo]d o[mn]ia contenta in dictis priuilegijs fuerunt concessibilia et concessa & q[uo]d exat transmissibilia ad heredes & am[er]ina illis adseruanda prout ipsa litera priuilegioru[m] sonat ad quoru[m] confirmacione[m] pauca in presentiu[m] adiungemus probando q[uo]d dicta iurisdictio est concessibilis et potuerunt dicti reges eam dicto almiranti concedere ut ex se sequentibus constat.

A reges iurisdictio nes emanant

Primo q[uo]d omnis iurisdictio residet in principe et ab eo p[er]det ut concludit bal. in l. p[er] col. de alodis in visibus fen. et no[n] in auct[orit]ate de defensoribus ciuitatis. nos igitur colla. l. et sic ipse princeps tam ex dispositionibus legu[m] a se factaru[m] qua[m] ex alijs dispositionibus legu[m] a se factaru[m] principalibus constituit officia et condit leges & magistratus tam ipsis ciuib[us] quam magistratibus & alijs officialibus et ab eo tra[n]s fertur omnis iurisdictio in omnes alios et ita quemadmo dum potest concedere dictam iurisdictio[n]e[m] magistratibus et officialibus et dare populis ac ciuitatibus et alijs locis p[er] etiam dare eam personis particularibus quibus uellet & per consequens tanqua[m] rem propria[m] & concessibile[m] potuit dare dictam iurisdictio[n]e[m] almiranti uiceregi & gubernatori.

Iurisdictio no[n] est de reseruat[is] supreme et ideo p[otes]t concedi

2. dico q[uo]d potuit concedere dictam iurisdictio[n]e[m] q[uo]d licet iurisdictio sit de reseruat[is] principi in genere non tamen est de reseruat[is] in specie ex speciali priuilegio in signum su preme superioritatis ut est condere. l. h[ab]it[ur] in l. impe rium 3. col. & ibi doc. ff. de iurisd. om. iud. q[uo]d in re ten.

bione iurisdictio nis condendi et legitima uidi ac uenia etatis concedendi & in alijs similibus omne iurisdictio[n]e[m] retinere pri cepiudicatur cum in iuribus incorporalibus exercitium unus actus cu[m] a[n]o uim uersali ad omnes alios porrigitur ut uoluit Imo. in c. dilectus de capell. monacho. et cois se bolaleo ista riu. in d. l. imperium & ideo principi est permissum infendare pon bal. in l. pe. C. de bonis que lib. & in probe. fend. 2. col. uers. item nota. & Alex. c[on]f. p[er] d. col. in s. uolu. post priu.

Ali bi melig ponit legit

3. Dico q[uo]d potuit concedere dicta iurisdictio[n]e[m] q[uo]d iurisdictio est abdicabilis a principe & ipse potest eam concedere partien lari ex tacito consensu q[uo]d ea que sunt concessibilia sunt prescri ptibilia ut in l. quod principis. ff. de aqua plu. arden. & in l. 3. de uectiga. & comis. & in l. comipus. de fluminib. & in l. in peratores. de publica. & no[n] in c. audientia. de prescriptio. & per bal. in auct[orit]ate. quas actiones. C. de sacrosanct. eccle. ut per prescriptio[n]e[m] permissam in ordinationibus de alcalá. l. fr. n. 13. & sic a fortiori potuit ex p[re]se concedere.

Jurisdictio est abdi cabilis quia est pres criptibilis.

4. Potuit dicta iurisdictio concedi no[n] solu[m] ex legibus recognis ed ex co[n]suetudine hispanie per qua[m] uidemus q[uo]d princeps p[otes]t conce dere et concedit uasallos loca & oppida & iurisdictio[n]es eoru[m] prout factum fuit in his regnis & regno granate & neapoli et defacto quotidie per principem fit & sic cu[m] omnes maoru[m] tes & domini uasalloru[m] huius regni habeant iurisdictio[n]e[m] in suis oppidis locis et uasallis ex concessio[n]e principis ne mo potest inficiari quod princeps possit hoc concedere etia[m] dicto almiranti.

Reges plurimis iuris dictio[n]e[m] et castra co cedunt

5. Eua dicere q[uo]d princeps non possit dare iurisdictio[n]e[m] & castra presertim noua conquestam esset falsu[m] ut in c. ab bare sanc. de re iudi. in l. 6. uerba sunt bal. in l. p[er] C. si plu res una semen. in pe. col. & ideo tenent in preliud. fend. 8. col. in uers. expedita.

Jurisdictio de iur[is] comuni est concessibi lis

6. et ulemo dico q[uo]d potuit concedere dicta iurisdictio[n]e[m] p[er]e

Jurisdictio concessa ex contractu ualeat

fato admiranti qz hoc fecit ex contractu ultro citro qz obli-
gatorio & in remuneratione recipiendo rñ que postea rece-
pit a dicto admirante que non recepisset si dictam concessi-
onē non fecisset in quibus nō longius insisto qm̄ hec vt. s. di-
xi satis probata sūt in priori informatione eo maxime qz
in casu nostro non est questio an potuerit dicti reges aliquid
dare vel alienare cum in effectu nihil a se alienauerūt sed
solū dicto admiranti et eius successoribus in perpetuū nomi-
ne suo officia et iurisdictionem exercendā contulerūt et sic
est ^{est questio} an potuerint constituere vicariū perpetuū qz apertissime
est de iure manifestum & experientia docet posse fieri & pro-
bat late iacobi. de s. geor. in tract. feud. in parte vicarius nā
qui potest maiora quod est oīo alienare a fortiori poterit mi-
nora quod est ponere qui proprio noīe ipsorū regum dictam
iurisdictionē exerceat cum sic non dicatur alienata. l. quod
meo ff. de acquirere poss. & l. p. ff. de procurato. presertim
in rebus nondum acquisitis nec incorporatis. vt in d. abba-
te same. & l. id quod apud hostes ff. de lega. p. in quibus est
maior ipsorū regum potestas.

Quoad tertium principale dico qd districtus seu territorium
in quo dicta iurisdictione fuit dicto admiranti concessa extendi-
tur ad omnes partes indiarū videlicet ad omnes insulas et
terram firmam ultra dictam lineam de polo ad polum vt pro-
batum est in 3. capite istius informationis dum egimus de
limitibus & de descubierta y por descubrir intra dictā line-
am et ideo non insisto amplius sed in hoc ad supra ibi dicta
me remitto.

4. dico qd realiter et cum effectu fuit facta concessio omnis
iurisdictionis et specierum eius dicto admiranti vt predixi
quoad omnes causas et omne exercitium iurisdictionis exō-
cessiombus regis & dispositionibus que circa id plures sunt fa-
ctā in privilegio facto in granata dicūt que podades por

Si pt iurisdictione qd
nari poterit committi
prio noīe exercenda

Jarobi u) de s. georgio

In omibus modis fuit
sibi concessa iurisdictione

Omnimoda iurisdic-
tione admiranti con-
cesserūt

vos por vros lugares y tenientes oyr e librar todos los pleitos e cau-
sas civiles e criminales tocantes al dicho officio de admirantazgo
e de visorrey e governador segun fallar des por derecho e todo
lo que a los dichos officios e a cada uno dellos es anexa e cōcer-
niente Item in alio privilegio dato barcinonie dicunt e p. ma en
la tierra de las dichas yslas e tierra firme que son descubiertas
ese descubrieren de aqui adelante en la dicha mar oceana en
la dicha parte de las yndias por que los pobladores de todo ello
sean mejor gobernados vos damos tal poder e facultad para
que podades como nro visorrey e governador usar por vos
e por vros lugares y tenientes e alcaldes e alguaciles e otros ofi-
ciales que para ello pusierdes la iurisdictione civil y criminal
alta e baxa mero mixto imperio los quales dichos officios poda-
des amouer e quitar e poner otros en su lugar cada equi-
do quisierdes e vierdes qz cumple a nro servicio los quales pue-
dan oyr e librar e determinar todos los pleitos e causas civi-
les y criminales qz en las dichas yslas e tierra firme acaecie-
ren e se mouieren e podades hazer e fagades vos e los dichos vros
oficiales quales quier pesquizar a los casos de derecho permis-
tas e todas las otras cosas a los dichos officios de visorrey e gover-
nador pertenecientes lo qual todo podades e puedan hazer e
executar e llenar a denida execution con effato bien asi como
lo deuan e podrian fazer si por aora fuesen los dichos officios
puestos e en quadam instruccione facta barcinonie in sequenti
die post quā cōceserant dictum privilegium que est signata
per ipsas regis maiestates et suo sigillo munita dicti reges
explican oīa que fieri debhant per dictū admirantē in di-
ctis indijs et inter alia quoad exercitium dictae iurisdictione
dicunt despues qz llagare el dicho admirante visorrey
e governador por virtud de los poderes de sus altezas
qz para ello lleua de poner alcaldes e alguaciles en las yslas

...

...

y tierra firme donde estovieren las gentes q' llena y en otras
 qualesquier yslas donde ovieren qualesquier gentes de las q' van
 con el dicho almirante y armada para q' organ los pley
 tos que ovieren assi civiles como criminales como los acostumbra
 poner los otros virreyes e gobernadores a donde quier que sus
 altezas los tienen ex quibus quidem clausulis et verbis patet
 q' fuerit translata in dictum almirantem omnimoda iurisdic
 tio in omnibus causis & exercitio eius presertim ibi du dicit
 q' podades por vos o por vno lugar tenientes oyr e librar todos
 los pleytos e causas civiles e criminales & dnm paulo in fradi
 cto por que los pobladores de toda ello sean mejor gobernados &
 padays van la iurisdiccion civil y criminal q' Item du dicit los
 quales podan oyr e librar e determinar todos los pleytos e causas
 civiles y criminales que en las dichas yslas y tierra firme acie
 rieren e se movieren & et postea dnm dicit lo qual todo po
 dades e pueden hacer e ejecutar &

Cum simplici quere
 la concesserit omnes
 iurisdictione

Item patet q' dicti reges traxerunt in dictu almirante co
 modam iurisdictione a usq' a liqua retentione cu concesserunt
 illi quod posset cognoscere per viam simplicis querele ut in di
 cta concessione aperte indulgetur na per viam querele nul
 lus iudex superior de iure ordinario cognoscere potest nisi so
 appellacionis articulo si non estis supremus iudex superior de
 iure qui habeat ipsius domini vires ut in e pastoralis in pri
 de of. ordina. & m. & romana de foro compet. li. 6. & m. Ro
 mana de appell. cod. li.

Iudex appellacionu
 no cognoscat de simpli
 ti querele

Et si forte quis diceret q' una vnicum q' committitur prima
 instantia committitur etiam simplex querele Respondeo q' est
 veru si no committitur illi superior iurisdictione puta appella
 tionum & adeo est discrimin in casu nro ubi almirans est iudex su
 premus & licet ex privilegio posset cognoscere in prima instan
 tia ex eo q' est iudex appellacionu non poterat cognoscere de

simplici querele nisi esset supremus & haberet omnimoda iuris
 dictione & ideo in casu nostro postquam in dictis privilegijs posue
 runt dicti reges primam instantiam et gradu appellacionis expres
 serunt simplicem querelem quod non expresisset & si fuisset compre
 hensa in dicta prima instantia prima illi concessa nec posuissent
 dictam simplicem querelem in ordine post dictam primam insta
 tiam & post gradum appellacionis prout posuerunt in dicto pri
 vilegio si in dicta prima instantia comprehensa intelligeretur

Item ex alio capite non potest hic negari q' non concesserunt dicta
 omnimodam iurisdictione videlicet ex quadam omni moda gene
 ralitate in quantum concesserunt omne speciem iurisdictionis sci
 licet altam & basam civilem & criminalem meru & mixtum
 imperium & quoad omne modu exercendi eandem iurisdictione
 et gradus eiusdem qui reperuntur in iure scilicet quoad pri
 mam instantia & in gradu appellacionis & per viam suppli
 cationis & simplicis querele cum noatione officialiu & titulis
 dignitatum prout sunt almirans virreyes e gubernator et sic
 argumento dicte omnimoditatis & singularitatis concessio nu
 concluditur q' omnimoda iurisdictionem concesserunt dicto al
 miranti in dictis iudicij quapropter cum omni moda iurisdictione co
 cessa fuerit nihil censetur exceptum ut voluit glo. & cum de
 p. de foro compet. in verbo omnimoda quam comendat ibi
 abb. & doc. & abb. m. c. quod sedem. 2. col. de off. ord. per que
 dicebat Ludo. Rom. m. l. si duo. ff. de acqui. hered. & m. l. qui
 bona. q' quidam. ff. de dam. infect. quod idem importat verbu
 omni moda quod plenissima. & alex. consi. 35. 4. parte

Concesserunt omni
 dam iurisdictione
 quia concesserunt om
 nes species iuris dic
 tionis

aliter al. iuris d
 iurisdictione et sic
 dicitur ibi

Reterea faciunt pro verificatione dicte omnimode concessiois
 verba prefati privilegij in quatum dicit iurisdictione alta y ba
 xa. 7c. Que verba denotant omnimodam rem in qua ponitur
 ut probatur ex his que dicit joan. and. m. c. humilis de maio
 et obedi. & bat. m. l. & m. maioribus. C. de appell. & m. c. p. &
 inter pares. in 2. col. in fi. in vers. sed hic quere de lege &
 radi. in v. sib. fend. & Rom. in repet. rub. ff. de arbit. & q.

Iurisdictione alta et
 baja denotat omi
 modam

col. & alex. in additio. ad bar. in l. societate. §. arbitrorum. 7.
 col. ff. pro socio. ubi tenent predicti doc. quod si partes in co
 promisso expresse dicunt qd arbitex possit promuciare alte &
 base videtur in eum omnimoda facultas ledendi translata ut
 pars no possit reclamare nec reductione petere licet alias si dicta
 verba non essent apposita etiam si expresse renunciane rnt re
 clamatiom secundum prefatos doc. in dictis locis.

Per exceptione sigilli
 fuerat reliqua conce
 ssa in p. 2. a. 107
 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

R. versus ex alio capite constat in dictu admirante ois iurisdic
 translata qz in dicto privilegio & concessione solu excipiuntur
 hanc & edicta a dicto admirante et provisiones ab eo ema
 nantes vt dictentur & promulgentur noie regio atq; eius sigil
 lo & epist. admite signentur in quibus princeps duo facit primo
 qd dat illi supremu gradu vt infra ostendemus. 2. qd omnia
 alia iurisdictione concernentia dicto admiranti concessa co
 probantur qz casus exceptus firmat regulam in contrarium
 vt in aucta. de non alie. aut permiss. reb. ecclie. §. ut autem
 coll. 2. cum alijs & sic ille casus iurisdictionis aut superio
 ritatis exceptus quod no possit expedire noie regio proprio
 firmat regula in omnibus alijs casibus no exceptuatis vt in
 eis dictus admirans libens edes habeat.

Dixerunt la iurisdic
 tion et intelligitur
 tota indefinite

l. nra exhibetur
 mo. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Item probatur quod dicta omnimoda iurisdic fuit dicto
 admiranti concessa qz in dictis privilegijs post assignatione di
 strictus seu territorij in quo dictus admirans prefata iuris
 dictionem debebat exercere sunt apposita hec verba e vos
 damos la iurisdiccion /z. que quidem verba comprehendunt
 omnem iurisdictionem qz cum ipsa iurisdiccio sit vnu ens
 vel vnu genus fuit comprehensum totum illud ens vel genus
 fuit comprehensum ex vi illius articuli la na dicendo la iuris
 dicion indefinite comprehenditur tota iurisdiccio dictam
 indiam qz verbum indefinite prolatu equivaler vniuer
 sali qn ex accidenti extrinseco nihil accidit alicui co pre

hensoru sub genere vt in l. si pluribus de lega. 2. & in l. si is
 qui ducenta. §. utrum ff. de reb. dub. et per so. and. in c. vt
 circa de electi. in b. quod congruit nostro proposito qz hic
 nullam subest accidens extrinsecu in aliqua parte seu specie
 iurisdictionis sed in omnibus manet in sua originali natura
 et verificatur predicta ex vno cu vno loquendi na si dicit
 vniuersaldu que tenet eneste hinc iurisdiction non intelligit
 habere totam & plena iurisdictione sed si dicitur el duque
 tione eneste hinc iurisdiction ex eo quod addimus illum
 articulum la intelligitur eum habere totam & p. vniuersalem
 iurisdictione illius loci et sic in proposito concedendo la iuris
 diction nihil mansit exceptum vel reseruatam presertim du
 subsequitur expresse omnia eiusdem iurisdictionis membra
 et partes vt vixim est q fuerit hic expresse.

Omnes gradus su
 risdictionis illi de
 derit

Quoad quantum scilicet quod dicti reges co cesserit oes gra
 dus iurisdictionis videlicet primam instantia gradu appella
 tionis et gradum supplicationis et simplicem querela ex ipis
 privilegijs et ex verbis eoru constat na in privilegio barcino
 nie concessio dicitur et p. el dicho nro nro visorrey e goberna
 dor podades ayre e conocer de todas las dichas causas e de cada
 vna dellas cada que vos asierdes de primera instancia por via
 de appellacion e per simple querrela e las per e determinar e li
 brar como nro visorrey e gobernador et paulo infra dicit pero
 es nra merced e valunt ad que las cartas e provisiones que
 diexdes sean e se espidan e libren en nro nombre diciendo
 don fernando y doña ysabel por la gracia de dios rey e rey
 na de castilla e de leon /z. e sean selladas con nro sello que
 vos vos mandamos dar para las dichas yslas y tierra firme e
 mandamos a todos los veznos e moradores e otras personas
 q estan e estovieren en las dichas yslas y tierra firme q vos
 obedezcan como a nro visorrey e gobernador dellas y mas

que nra merced e valunt ad que las cartas e provisiones que diexdes sean e se espidan e libren en nro nombre diciendo don fernando y doña ysabel por la gracia de dios rey e rey na de castilla e de leon /z. e sean selladas con nro sello que vos vos mandamos dar para las dichas yslas y tierra firme e mandamos a todos los veznos e moradores e otras personas q estan e estovieren en las dichas yslas y tierra firme q vos obedezcan como a nro visorrey e gobernador dellas y mas

que nra merced e valunt ad que las cartas e provisiones que diexdes sean e se espidan e libren en nro nombre diciendo don fernando y doña ysabel por la gracia de dios rey e rey na de castilla e de leon /z. e sean selladas con nro sello que vos vos mandamos dar para las dichas yslas y tierra firme e mandamos a todos los veznos e moradores e otras personas q estan e estovieren en las dichas yslas y tierra firme q vos obedezcan como a nro visorrey e gobernador dellas y mas

que nra merced e valunt ad que las cartas e provisiones que diexdes sean e se espidan e libren en nro nombre diciendo don fernando y doña ysabel por la gracia de dios rey e rey na de castilla e de leon /z. e sean selladas con nro sello que vos vos mandamos dar para las dichas yslas y tierra firme e mandamos a todos los veznos e moradores e otras personas q estan e estovieren en las dichas yslas y tierra firme q vos obedezcan como a nro visorrey e gobernador dellas y mas

baxo dize que saloan de las yndias los que el mandare saber
 et subdit formaliter hec verba no embargante qualquier
 appellacion o suplicacion que del tal vno o de nra mandamiento
 fizieren o interpusieren segun que ad dictam appellacione in
 dicta instrumtione facta hanc inuicem in sequenti die post hoc
 privilegium posuerunt dictos reyes hec verba e el dicho dicho
 virey e gouernador e conyca de las apelaciones o de
 primera instancia conuendendiere que mas conuenga e segun
 lo acostumbra hazer las otras vireyes e gouernadores
 de sus altezas segun in dicta instrumtione habetur aliud
 conput ubi dicitur segun q todas las prouisiones e mandami
 entos patentes quel dicho almirante visorey e gouernador
 auiere de dar vayan escritas por don fernanda e dña isa
 bel rrey e rreynaz e e firmadas del dicho don xpoual coló
 como visorey e sobrescritas e firmadas del escrivano que
 tuuere en la forma que lo acostumbra las otras escrivanos
 e firmadas de las otras vireyes e selladas en las espal
 das con el sello de sus altezas como lo acostumbra hazer
 las otras vireyes e poner en sus reales.

ut sub cap 2. m. 1.
 et ubi dicitur de
 iur.

Dederunt primam
 tantiam et appella
 tiones et simplicem
 querelam

Supplicatio fuit al
 miranti concessa

h. no fatet m. de
 na. suplicans et q
 fiat ad Regis y fona. q. 2.
 et ex pte q. 1. in fezo. 2. R. R.
 03. ad 2. j.

Ex predictis ergo clausulis et verbis privilegiorum rescripto
 rum constat dictos gradus iurisdictionis fuisse dicto almiran
 ti concessos na tres posuit affirmatiue in prior clausula dñ
 dixit que conoscays de primera instancia e por via de appel
 lacion o por simple querrela et dñm in instrumtione dixe
 runt quod cognoscat de appellacionibus interpositis a suis offi
 cialibus & sic quoad hos tres gradus nulla potest esse hesitatio
 nec minus quoad gradum supplicacionis na in eo quod dicitur
 reges no embargante qualquier suplicacion que del tal vno
 mandamiento fizieren o interpusieren fatentur quod co
 cedunt talem iurisdictionem in qua posuit a iustibus et pre

ad eundem superiorem qui prius pronuncianerat et quiet
 ultimis et superior index ergo eadem almiranti concesserunt
 dictam supplicacionem nam dum remouent obstaculum pre
 supponunt eundem almirante per viam supplicacionis cogno
 scere posse alias frustra diceretur de supplicacionis impedi me
 to cum de non ente non fiat ens & primatio habitum presump
 penat ut m. l. na. et si sub conditione. ff. de iur. iur. r. u. p.
 & m. l. decem. ff. de verb. obl. & sic est apertum quod fuerit
 concessus dicto almiranti supremus iurisdictionis gradus
 post primitiue scilicet ille in quo residet cognitio per viam
 supplicacionis.

Imo & si expressisset dictam supplicacione videbatur ex
 se satis expressa propter concessione mixti imperij sub titu
 lo vicerecomatus qz cognoscere per viam supplicacionis est de
 mixto imperio & de 2. gradu eiusdem ut valuit expressetur.
 m. d. l. imperium. pe. col. vers. 2. est mixtu argu. tex. m. l. vna
 C. de senten. a. pref. preto. lat. quapropter in supplicacione sit de
 mixto imperio dictus almirans & sui successores poterunt per
 viam supplicacionis cognoscere a suis sententis presertim cu
 in eodem almirante resident omnis iuris dictio & suprema iu
 roritas in eius executione post primitiue prout est in cancella
 riarie contesa illi mixto imperio super aliquo territorio conce
 ditur ipso iure dicta supplicacio propter dignitate sui gradus.

Mixtu impiu in
 portat supplica
 tione

hor no fatet
 ...
 ...
 ...

Et confirmatur predicta concessio supremi gradus iurisdic
 tionis per dictam exceptione quam princeps facit super exerci
 tio dictae iurisdictionis dum dicit quod omnem potestate iuris
 dictionem concedit dimmodo suo nomine et sigillo eam exerce
 at et sic concedit gradum maiorem & superiorem na nullus
 alius est superior gradus vel iurisdiccionis quam illa quonome
 et sigillo regio expedire potest in quibus duo facit primitiue
 primitiue scilicet q concedit ut nomine regio & sigillo eam exerce
 at quod est suprema autoritas ut dicit asuerus na man

Per limitationem
 sigilli et nominis
 regij concesserunt sup
 iore iuris dictione

...
 ...

dum illi tribuit anulum sigilli. 2. q. dicens hoc limitando
 asserit & fatetur se dare uberiori iurisdictioni & superi-
 orem ultra id quod erat expeditur per cedula vno regio et
 sigillo regie scilicet id quod expeditur per cedula quod voluit
 dictum vicerepem posse facere licet no noie proprio sed no
 mine regio et sic princeps no solu comprehendit oia verba
 generalia et particularia que supra dixerat quod hec com-
 prehendit sed aperit quam mente & intentione qualis fue-
 rit in his concessionibus & qua uberrime et latissime sit ca-
 utendum ob predictam interpretatione & exceptione nois
 et sigilli presertim cum hec limitatio fuerit posita in prin-
 legio & dispositione concedente dictam iurisdictione q. qua
 documt. excipitur a mandato vel concessione aliquid requirit
 speciale concessione et concessione per hoc videtur mandatu et
 concessum id quod requirit speciale concessione et mandatu
 et si alias intelligeretur concessu vt dicit dom. m. c. qui ad
 agendum de procurato. m. 6. & no. precipue per decim in con-
 dere. iur. ff.

Sexto ostenderunt dicti reges prefatu supremu gradu dudo
 admiranti concessum in eo quod no solu explicauerunt ut ex
 presferunt quod concedebatur ei dictam iurisdictione et eius
 gradus vt dictum est sed dederunt ei potatem et facultate
 creandi magistratus et officiales inferiores & minores ad
 eisdem iurisdictionis exercitiu et ad gubernatione di-
 ctaru in dudu vt patet ex verbis privilegioru ex quibus ta-
 in gubernatione republice quam in administratione iuridi-
 ctionis in omnibus causis civilibus et criminalibus conces-
 sit dictis suis officialibus dimoda iurisdictione & hec hec
 cipue in 2. privilegio dnm dicitur lo qual todo podades
 apuedan bazer e executar e henar ad eunda executione

con digne incola
 a. i. l. q. i. l. r. r. q. i.
 anon

h. q. no. d. d. d. d. d. d.
 g. i. s. no. d. p. u. n. a. t. e.
 h. i. j. m. a. g. i. n. a. t. e. p. e. r. e.
 t. i. o. n. e. v. t. e. i. d. e. r. e. i. g.
 p. a. d. e. r. e. g. i. s. f. f.

Tanq. suppressus
 ponere debet ones
 ministros

hom tenetes. q.
 no est ratio f.
 g. h. i. j.

con efeto bien assi como lo darian e padian fazer si por nos fuere
 los dichos oficiales puestos ex quibus verbis constat quod no censet
 pro eadem persona vel in eodem gradu cu constituitur vt est al-
 abealde y su corregidor q. lo pane.

7. 8. ultimo dico q. plenissima iurisdictione concedere voluerit
 et in effectu concesserit no solum dando illi potatem ad omnia
 que dicta sunt sed tribuendo illi dicta officia & magistratus &
 dignitates admirantatus & vicereomatus & gubernationis q. bus
 inheret dicta iurisdictione que quidem officia ideo concesserunt
 vt pleniore & honorabilioris & amplioris concederet iuridi-
 ctione cum dictis dignitatibus maxime q. princeps in dictis
 privilegijs vt q. simul coniunxit et voluit concurrere in dicto
 alouimante et eius concessionibus scilicet amue dictam iuridis-
 ctione qua explicauit et omnes dictos gradus et magistratus
 ac dignitates et officia ducendo q. i. admirans dux rex et gu-
 bernator ex quo in eo quod faciunt cum gubernatione cu in
 ministeriis et preminentis et prerogatiuis gubernationu
 istoru regnoru castelle et leionis non potest negari quod non sit
 amplissima dignitas & super omnes alios iudices & q. habeat super
 omnes plenissima potestatem ac iurisdictione vt videtur in ca-
 pitulo regis & cardinali toletano qui fuerunt gubernatores isto-
 rum regnoru et oia ad ministrum gubernabant & cognoscebant
 tanq. superiores in omnibus gradibus prout ipsis placebat &
 sic non potest ipsi admiranti negari quod ad eoru exemplum
 non illud idem faciat in insulis & terra firma prout dictam rati-
 onem in alijs videtur
 similitudinem quam faciunt in dictis privilegijs de ea lege
 bernatores istoru regnoru maxime cu dicit in capitulatione
 q. faciunt cu gubernatorem generalem in qua exaput cum
 ab gubernatoribus particularibus & excludit omnes illos
 fuit ante q. rex de
 ipet ad her Argua

Dignitates iuris
 dictionis concesserunt

Gubernator genera-
 lis est amplissima
 dignitas

in alijs videtur
 h. i. e. g. a. r. a. v. a.
 data. R. R. R.
 p. p. de fertus fihe
 ratiomalis toletan
 ipet ad her Argua

Vicere rex est ampli
sima dignitas

ut probatur in c. ecce .99. dist. ex verbo generalitatis quod
totum comprehendit.
Et quoad dignitatem et officium vicereginatus no dubium
q sit super omnes maxima et q reges concesserint cu eadem
dignitate quicquid concedere potuerunt dum dicunt q habe
at dictum officium cum omnibus gratiis facultatibus prehe
minentis immunitatibus & prerogatiuis dicto officio annexis
et concernentibus et quas habuerunt & habet alij vicereges
horu regoru castelle & legions que quidem gratie & immu
nitates & si expresse sub dicto titulo viceregis no habeantur
comprehendi tamen possunt ex dignitate nois & ex potestate
exercitij et ex ea hispaniarum consuetudine ad quam ipsi
reges habuerunt respectum in dicta collatione & relatione gra
tiam dicto viceregi concessam que tria sigillatim discutimus.

Dignitas viceregis
comprehenditur ex
nomine

In primis enim dicimus quod sit comprehendi quanta sit eius de
viceregis dignitas et autoritas ex ipsa nois et hymologia
que maxime facit argumentum cum nota debeant esse co
sequentiis rebus. Insuper de dona q est et aliud q a si quis
is q p nam argumetum a nota bene procedit per tex
in c. forus de verb signi. Et est tex in l. si pupillus. S. terri
torium. ff. de offi. no. abb. in c. p. vlti. c. de iud. ban. & c. es
mit. p. S. appellata. ff. de cert. peti. sed sic est q vicere rex est
nomen compactum a vi vel a p. & a rege ergo no possumus
dicere nisi vni e duobus scilicet q habeat vim regis vel vi
ces regis & quicquid horum sit nulla dignitas dicit vel ha
bere poterit superior cum nullus possit plus alteri committere
committere qua suam vim vel suas vires & adeo in latine ille
qui vices alterius gerit vocatur vicarius eius dignitas
et potestas mittitur ad dignitatem illius cuius est vicarius

Handel 2da in
a. n. 2da. 80. p. l.
R. R. R. R.
2da. 2da. 2da. 2da.
2da. 2da. 2da. 2da.
2da. 2da. 2da. 2da.
2da. 2da. 2da. 2da.
2da. 2da. 2da. 2da.
2da. 2da. 2da. 2da.

et eadem dignitate vicarij debet fungi ipsemet almiras scilicet
dignitate regis cuius est vicarius et q solo ipso noie ostendit
quid sit vicere rex et que eius dignitas et potestas ideo nullibi
habetur scriptum ad que & qualiter poterit se extendere qz
illa officia que no extenduntur ad oia limitantur vel per co
cessionem et expressionem veru que illi conceduntur vel per ex
ceptionem eoru que comprehenduntur sed que sunt genera
lia et ad oia indistincte se extendunt no indigent expresse
veru ad quas se extendunt & ita est in proposito qz cu vice
regem cum fecerunt nihil expresse no posse preter noie
et sigillum prout superioris tractum fuit qz in omnibus alijs vo
lebant esse integre eoru vicariatus in al. in vlti. c. de iud.

Vicarius idem est
quod vice rex in ef
fectu et potestate

Quoad vim & exercitium & dignitatem dici officij vicere
ginatus seu vicariatus satis aperta verba sunt. In p. c. de offi.
vicar. ibi dum dicitur & vicaria dignitas ipso noie eius se trahere
iudicet proportionis & sacre cognitionis habeat potestate &
indicationis nostre soleat vel debeat representare reuerere
tam vbi decidit Jacob. de rebuff. sic formaliter unde ista via
rursus deputatus per principem ad gubernanda aliquam
provinciam et erat maior post principem na quicquid impera
tor committit alicui officium plena legationis provincie videt
omne iurisdictione et omnem imperium illi committere p. specu.
de iuris. om. iud. ver. q. qualiter. Item ad idem facit tex motus
in c. si. 93. dist. ibi dum dicit nisi eum loca habuerit proprij
patriarche et metropolitani sui pro aliquo capitulo tunc
enim sicut illius locum tenens honorabitur quem tex re
putat vniuersu Lud. hom. in suis singul. referenda bar. in l.
si filius. ff. de legatio. per quem dicit se respondisse in q. facti
de qua fuit interrogatus in vicere rex debet gaudere pri
uilegio rectoris et in debeat habere sessionem preeminente

ipsius & decidit quod sit per predictum tex & idem affirmat
 card. in clem. 6. m. 6. oppo. de off. vicarij & abb. in c. sane
 de off. delegati. et c. ut in l. si filius & in l. vicarius ff. de
 lega. 2. in l. vicarius ff. de lega. 2. in l. si de off. eius cum ma.
 est in eis nam gerens vicem seu subrogatus sapit natura
 eius nec eius locum subrogatur. ut l. si eum & qui iniuria
 rum ff. si quis cautionibus & in c. ecclesie. s. mar. ut lite
 pendet. & l. parabalani. de epis. et cler. & debet uti preroga
 tiva et privilegio quibus utebatur ille in cuius locum subro
 gatur. ut l. 2. c. ut dignita. ex ser. l. 2. & l. si de comit. rei
 famul. colli. & l. si que ex corpore de imperile. l. ii. & l. deo in
 dex subrogatus in locum ordinarij dicitur ordinarius. ut l. 2.
 ff. de off. eius qui vicarij gerit & sic quis quid habeat per magis
 qui posuit suum vicarij in d. c. l. s. in d. c. l. s. in d. c. l. s. in d. c. l. s.
 vicaria arg. tex. in clem. 6. m. 6. ad fi. de off. vicar. & in aucta.
 de collat. & quod prohibuimus. c. lla. g. & secunda. s. in c.
 cum te de rescrip. & eadem prerogativa debet ut eode. vica
 rio. s. 7. Aug. per tex. ubi in l. si prius. s. si a titio. ff. qui po
 tra. imp. p. habe. & per tex. in d. c. l. s. in d. c. l. s. in d. c. l. s.
 quem comendat. feli. in c. cum olim. d. 2. de off. deleg.
 facit etiam tex. in d. c. l. s. in d. c. l. s. in d. c. l. s. in d. c. l. s.
 sunt quomobrem petro sub. diacono nro nra provincia Sici
 liam vicar. nostras auxiliante deo committimus nec oia de eius
 actibus dubitare possumus cui deo auxiliante totum nra
 ecclesie noscitur patriquinum commisisse. in d. c. l. s. in d. c. l. s.
 facit etiam quod tenet arch. in d. c. l. s. in d. c. l. s. in d. c. l. s.
 vicarij maxime perpetua successus oia potest explicare q
 passer ipse & magis vicar. gerit unde signorolis de audens.
 in rep. rub. ff. de re. que habetur inter sua consilia. c. 2.
 & 2. ut q. cum nulli licet indicere bellum nisi soli principi

Te. m. 11. vicarij
 p. in d. c. l. s. in d. c. l. s.

ut in l. 3. ad. l. iul. maies. & in l. hostes de capt. & in l. repressi
 tanti principem licitum est bellum indicere. ut in l. d. in d. c. l. s.
 de capit. dnm. et subdit sed vicarius imperatoris ut in repressi
 tat. in l. p. de tuto. & curato. dat. ab ip. & in l. p. de a. prefecto
 de lega. 2. in super. aut vicarius potest ea que etiam sunt comissa
 eius domino specialiter & in privilegium. ut l. 2. c. de off. eius
 qui vic. alt. ger. & sapit eius natura ac fungetur eius iure
 etiam in his que eius persone congruunt. ut in l. qui bona.
 s. si alieno. de dam. infect. & in l. minor. s. p. de procurat.
 per glo. in clem. p. in vers. omnimoda. de foro compe. idem po
 huius bur. in l. filius ff. de legatio. & in l. p. s. in l. quibus ff. de
 lega. 2. & ab. et barba. in c. sane. d. 2. de off. deleg. maxime qui
 & substitutus audire et duo superiore qui aia poterat per se
 & per alium expedire et idem voluit. bal. in d. c. l. s. in d. c. l. s.
 & in d. c. l. s. de secus fuit. & alex. in l. p. s. in l. p. s. in l. p. s.
 cui mand. est vicarij. in d. c. l. s. in d. c. l. s. in d. c. l. s.
 Item facit tex. qui signanter decidit. in d. c. l. s. in d. c. l. s. in d. c. l. s.
 ad nos accesserit. de supp. negli. prela. l. 6. ubi probatur q. iura
 mentu. prestitum de nonobediendo alteri & regi intelligitur
 nisi alijs fuerit qui vicar. eiusdem regis gerat qz cu. sit subro
 gatus in locum ipsius et representet eundem principem cuius
 vicar. gerit ita debet honorari & ita debet ei obediri. virtute
 dicti iuramenti Item facit quod singulariter decidit. Lu. de
 pen. in predicta. l. una. in vers. vicarij cuius p. tebra for
 malia verba sunt quoru. officium in d. c. l. s. in d. c. l. s. in d. c. l. s.
 l. p. vel alioru. magistratuum quorum est auditorium
 & eoru. a quibus constituntur & idem dicit host. in c. qua
 to. de transla. epis.
 Preterea tanta est ipsius vicariatus dignitas ut semper
 supremis fuerit equiparata magistratibus secularibus glo. in l.
 eos. c. de prim. agen. in reb. l. 12. que dicit quod est spe

Te. de vicarij
 in d. c. l. s. in d. c. l. s.

in d. c. l. s. in d. c. l. s.
 in d. c. l. s. in d. c. l. s.

vicarius est ut
 proconsul

etabilis exponitur ut proconsul qz inter spectabiles expo
nitur et ita dicit azo in alleg. l. p. C. de off. vica. et ad hoc
est textus in proconsularis. et in l. principes. C. de princ. age
et utrobique glo. et qz isti dicuntur habere dignitate decidit
glo. in l. vna. in ver. vicarius. C. de comit. et archia. sa. pa.
que etiam allegat predictum tex. in alleg. l. p. C. off. vica.

Vicarius est ut
prefectus preto
rio

Preterea qui est vicerege sine vicarius equiparatur prefecto
pretorio ut est casus apertus. A. partita. ti. 28. l. 2. ubi ex
prese dicitur qz ille qui est loca regis est ille qui vocabatur
prefectus pretorio et sicut hoc erat de iure antiqua sic nunc
est de vicerege ut ex presertinet Jason in l. quecumqz. de
off. eius cui mand. est in iud. m. 2. cal. v. et. secundum gradus
ubi dicit qz vicerege est prefectus pretorio.

Vicerege hatur p supi
ori dignitate et po
testate apud his
panos

Quoad probatione dignitatis et potestatis vicerege per vni. et co
suetudine hispanica dico qz oio est fatendum esse maximam et cu
stis superiorem ut ex se est notissimum in tota hispania et regnis
ei coherentibus et in tantu est maxima qz no preponitur vi
cerege solum vni provincie sed integro regno et ubi no est pre
sentia luer ipse rex qz cum sit eadem persona cum rege abu
nitur cum ipsa persona regia quod no fit de alijs officijs qz
tantu membra seu partes combatuntur cum ipso rege quod
non est de vicerege et ideo est hoc magnum argumentu et
probatio summe dignitatis et identitatis cu ipso rege et
sic constat qz du dicunt illum preficunt regno ne apo
lyano vel sicilie aut navarre pro vicerege nihil supra
dici potest et ille est superior cunctis et ordina et disponit
admittit cuncta qz sibi visa sunt in eo regno cui preponitur
et licet possit haurari utrum ptas eius extendatur ad hac
vel ad illa gratiam qd tamen est dubiu quid sit superior

in forma ma dahi
alias

in autoritate et iurisdictione na illa in quibus accidit du
bitari sunt gratie et donaciones et officiaru distribuciones
quas secundum sibi prescriptas leges poterunt concedere et
quod hoc stat oio favor pro parte admirantis qz du equi
parant cum vicerege bus castelle et legionis est in favorabi
libus dicendo que quierent qz aya e goze de las gratias. et sed
no dicunt qz sit eius qualitas qz sicut alijs vicerege bus pt
auferri annis honor et dignitas sic possit eidem admiranti
auferri nam concessiones semper fuerunt et intelliguntur se ad
dum commone vnum ad favorem et no secundum potentiam
per quam poterunt ad nihilum redigi quantum agis qz in ca
su nostro nam reges ex presertim qz dicitur noster vicerege
poterat oia ad nutum explicare dummodo esset sub nomine
et sigillo regis prout in superioribus ostendimus et ideo no e
locus dubitationi quoad dictum admirantem.

in ad. vicinis dng
in vicinis dng
in vicinis dng

Cum ergo ex superioribus constat qualiter dicti catholici
reges concesserunt dicto admiranti omne iudicium iurisdictionis
eius et omnes eius gradus et officia et dignitates nunc aut proba
bimus id quod in principio propaueramus nos esse proba
turas scilicet qz nullo modo dicti iudices appellacionum possunt
in dictis iudis tolerari ad cuius probatione dico qz vel sunt
considerandi tanqz ministri exercentes iurisdictione vel ta
quam persone habentes dignitate vel vtraqz modosimul et
quocumqz considerare eos valuerimus nullo modo snt tolerari
si nec poterunt cognoscere de dictis causis appellacionum na sic
sideramus eos tanqz ministros exercentes iurisdictione certu
est qz in illis partibus nulla est talis iurisdictione qua ipsi pos
sint administrare cum ut visu est tota et comoda et in omni
gradu et cum omnibus officijs fuit dicto admiranti concessa
presertim in dicto gradu appellacionis qui pluribus mo
dis fuit illi concessus.

Iudices appellatio
ni no pnt habere
iurisdictione in
iudis

in m. 28. l. 2. p. 2.
et dicitur

quia omnimoda iuris
dictio est admiratus

quia fuit primati
ne admiratio coessa

Primo sub prefata generalitate omnimode iurisdictionis
sibi concessa de qua satis superius dictum fuit
2. q. d. iura omnimoda iurisdictione fuit illi soli concessa posse
et suis officialibus exercenda et non per alios ut in l. p. ff. de
electio. l. 1. quando alia ff. de verb. sign. et l. si cum fun
dum. co. v. ubi qui concedit feudum plene liberum ab omni serui
tute et superioritate concedere videtur ad quod fuit de
strumabat ff. de rex. d. m. 43. q. q. uia refert et sequi
tur fal. i. de s. geor. in tracta. feudum ven. h. i. c. ius
perpetuus in 2. col. ubi expresse tenet ipsi dominus iure
strum abique de castro cum iure mixto imperio et o
mnimoda iurisdictione et investituris p. omni officia
in dicto castro qui cognosceret de causis q. amplius domini
non potest inhibere officiali ne se intromitteret de predi
ctis causis q. ex ratione q. investituris habet v. de domini
um quod preferitur in hoc directo et dictum facti sibi tenet
q. si iuratus fuerit perpetuus superior non potest ne possit
et inhibere nec alias se intromittere nisi per viam milita
tis vel restitutionis et hoc etiam tenet Salicetus l. in hac.
Ca. de dona. et fal. m. l. p. c. que es quando ind. et facit etia
doctrina Ludo. Roma. consi. 393. incip. presentis consultatio.
2. col. ubi expresse determinat q. quando in aliquo loco est
positus iudex censetur positus primatue ad alium p. m. s. m.
placiter committens vires suas totum committere videtur de
don. c. pastoralis et de iure patr. c. ex literis ff. de iure l. 3.
m. fi. et per s. m. c. super questionum de off. et po. in deleg.
facit etiam tex. in l. 2. ti. de las donaciones a mercedes. l. 3.
romanie. ubi dicit quod si rex fecerit donacione alicui de
aliquo loco cu iurisdictione vel iure et mixto imperio
q. donatarus debet vbi iurisdictione nec ipse rex poterit
se intromittere circa ipsa nisi virtute supreme potestatis

aitalloga
re dicitur
re dicitur
re dicitur

q. d. ad se an referat
4. p. nabile

in casu denegato iurisdictione et sic casus exceptus firmat regulam
in contrarium ut in l. ius singulari. ff. de ill. ergo si solus se po
test intromittere in casu denegato iurisdictione patet quod nullatenus
alias poterit cognoscere pro quibus vide fel. in c. pastoralis. de off.
ordina. qui dicit in g. l. i. m. i. q. quando iurisdictione taliter est
concessa quod ipse solus cognoscit alijs videtur adempta ut est
doctrina ang. in l. p. vbi d. apud quem present in q. q. i. c. q.
mixtum imperium conceditur iudici ut hic fuit concessum ha
betur positus primatue ut tenet Ludo. Roma. in d. consil.
393. ubi dicit esse casu in individuali non in aucta de defenso. ci
uita. S. iurisdictionem in ver. nulla. coll. 3. au. n. r. q. l. i. p.
Et patet q. fuerit sibi dicta iurisdictione primatue concessa q. m
gratis et concessioibus affirmativa concessio quoad v. m. inclu
dit in se negatiua scilicet exclusiva quoad alios q. ex quo v. m. coes
sit alteri eam amplius concedere non potest. ut dicit bal. in c. p. de
natura feu. iuxta fi. in v. s. i. f. end. et ideo reges quando aliquid co
cedunt dicunt de tibi hanc rem absq. eo q. oportet dicere ad
eam tibi soli ita q. non do vel non dabo eam alteri. Na p. m. s.
simplex donatio equivalet absolute et ideo q. cum p. valent
dare rem limitatam explicant ipsam limitationem et ponit
eam affirmative vel per modum exceptionis dicendo de tibi hanc
rem pro tua vita vel quoad beneficium nostrum vel du
modo facias hoc. Quapropter si dixerint dabo tibi et
aliquid magis maior s. minor de talibus rem ipsam v. m. co
stat q. debent illud officium dare illi soli primatue et non
intromittere aliam officialem simul cum illo quia non v. m. co
vnt cum ad officium sed concesserunt illi ipsum officium vel
ipsam rem vel iurisdictione. Et hoc presertim habet locum

quia facta admirati
affirmativa concessio
includit negatiua
quoad alios

Sp. d. sig. alim. q. m.
est. l. i. p. q. d. i. l. i. r.
2. 11

est. l. i. p. q. d. i. l. i. r.
est. l. i. p. q. d. i. l. i. r.
2. 11

et forma certitudinis in rebus que sunt unum eius vel unum corpus quia semel in concessum non restat quicquam quod concedatur alteri pro ut supra diximus dum loquuntur de indefinita quod dum dixerunt dantes tibi quod exerceas in iurisdictione ex eo quod iurisdictione est unum corpus seu unum ens unum genus comprehendens sub se varias species vel varia membra concessa semel quod exerceat dicta iurisdictione tota ipsa iurisdictione comprehensa fuit absque hoc quod superius aliqua pars ad eius exercitum passim aliam officialem creare sed solum mansit id apud reges quod ex sua natura transmitti non poterat quod erat dicta suprema que ipsis casibus regis cohereret taliter ut alicuius regi non posset salva ipsius regis dignitate.

Et sic concludimus quod dicta omnimoda iurisdictione fuit almiranti concessa potestate nulla modo dicti iudices appellacionum poterunt cognoscere de aliqua causa nec in aliquo gradu iurisdictionis in quantum volumus eos considerare ministros iurisdictionis.

In privilegio concessis illi appellaciones

In privilegio concessis illi appellaciones

3. dicitur cause appellacionum competunt dicto almiranti per expressionem dictae potestatis cognoscendi de appellacionibus dum in dicto privilegio barcinonie concessa dixerunt e. vas el dicho nro e. isorrey e. gaueruador pedades e. x. e. canocer de todas las dichas causas e. de cada una dellas cada que vos quisierdes de primera instancia por via de appellacion o por simple que vella y e. unde si ad libitum et voluntatem illius est cognoscere de appellacionibus nullus eorum poterit cognoscere de eis.

4. Quia illud idem explicaverunt et declaraverunt in dicta

In instructione concessis illi appellaciones

instructione barcinonie data immediate post dictum privilegium in qua dixerunt quod crearet omnes officiales et ministros iustitie et subinjerunt e. el dicho virrey e. gaueruador e. o. e. cono. e. de las appellaciones e. de primera instancia como entender e. que nos convenie e. segun lo acostumbra ha por los otros virreyes e. gaueruadores de sus altezas unde ex duobus capitibus concedit illi dictas appellaciones. p. d. mittendo voluntati et discretioni illius ut cognoscatur dando illi eam potestatem quam habent alii virreyes et gubernatores huius regni.

5. est manifestum a dicto vicerege appellari non posse ex eo quod vicarius seu vicerex equiparatur proconsuli ut superius est dictum sed proconsulis dignitas est tanta ut dicitur et nullus poterit principem super ipsum ut patet in d. si in ali qua ff. de off. proconsul. dum dicit cum plenissima potestate iurisdictione proconsul habeat omnium partem que pertinet si magistratus vel extra ordinem iudicium ad ipsum pertinet et subsequitur in l. sequenti de comensu imperum in ea provincia habet omnibus potestatem et continuatur in l. subsequenti cum dicitur in d. quicquam e. d. in provincia quod non per ipsum expedatur et sic tanquam maximus magistratus post principem portabat ante se sedes ut in l. pro consules de off. proconsul. qui faceret exant usque ad supremam potestatem ut in l. vacaturum ff. de orig. iur. e. sic e. talomha beat iurisdictionem est notum quod ad eum appellabitur et non ab eo ad alium.

6. Competunt ei dicta appellacione ratione dignitatis vice regie quia sicut olim prefectus pretorio erat secunda persona in imperatore ita nunc vicerex est secunda persona in re et ideo non appellabitur presentum si est vicerex regis nec cognoscat superiorem qui est imperator in regno suo.

Aproconsule no appellatur

quod non ordinem A. v. t. l. s. q.

In hispania vice reges portat insignia Regalia.

A prefecto pretorio no appellatur

sed ad eundem vicerogem supplicabitur nisi a sententia
 prefecti pretorio latis ad neminem potest appellari sed ad
 eundem supplicatur pro qua est textus in l. una. c. de sententia pref.
 pret. latis et textus in l. si quis sibi non per suam in autem tanquam
 supplicatio. C. de precib. imp. off. d. in l. una. c. his cum abulis.
 ff. de off. pref. pret. et per non per d. in c. ex literis de integ.
 resti. A prefecto namque potest appellatio non habet locum. l. a pro
 consulibus et ibi dicitur. C. de appell. d. l. si ff. de offi. pref. pre.
 to. idem habetur in l. si quis iudicatus sit. id. et per conse
 quens nec ab ipso viceroge qui dicitur prefecto pretorio equipa
 ratur. ut dicitur in l. si quando prefectus pretorio iudicat
 in se princeps iudicare videtur in l. si quis iudicatus sit. c. de off. vi.
 ca. dicitur per d. c. n. tunc ita intelligitur. C. de iur. iur. l. si quis iudicatus sit. c. de off. vi.
 ca. dicitur appellatioes fuerunt ceteris dicitur viceroge tanquam
 ipsius regis vicaria a cuius sententia non potest appellari
 de iure appellari. de off. iura. c. si quis iudicatus sit. l. si quis iudicatus sit. c. de off. vi.
 ca. dicitur et cum iudicatus sit reputatur et eam statuta sunt
 in principali in vicaria non petita intelligantur ex quo
 appellatur a papa ad xpm videtur in hereticis. c. de sententia
 p. non differentiam tribuunt cum sita non ibidem ut per
 collectarium in regula que multo tenet de reg. iur. c. de
 vici. viceroge potest cognoscere de appellacionibus natione
 dicti officii vicariatus quod omnis dignitas ex iuris dispositio
 ne talis est ut possit exercere ea que sunt reservata ipsi
 principi ut volumus glo. in c. mandata de presump. pro.
 c. in c. qua de causa. 2. q. 4. quas comen. barba in c. qd
 translatione. 3. col. de off. legum. ponderando textu ibi pro
 eis. unde magistratus facere et iudices creare ac de appd
 lationibus et supplicationibus cognoscere licet sunt regalia
 regi reservata. ut in c. uno q. sm. rega. in visib. feud. no
 tamen speciali privilegio reservata sunt sed generali et

quod in alio loco
 vicario non ap
 pellatur

sed in principio
 non in alio loco
 non in alio loco

ideo semper ea princeps delegat et transfert in ministros qui
 actum exercent et per consequens transeunt in generali
 legatione facta dicto ammiranti in dictis iudicijs que non poterat
 princeps per se ea administrare quapropter sunt de iure prima
 tis personis concessibilia sicut bal. in d. c. uno in prim. que sunt
 regalia.
 Quia si dictus vicerex non cognosceret de appellacionibus
 emanatis a suis officialibus esset agere contra dispositione prim
 civis quod voluit quod tanquam vicarius cognoscere de dictis ap
 pellacionibus dum dixit et tu sicut noster vicerex creabis of
 ficiales qui cognoscant de omnibus causis civilibus et crimi
 nalibus et immediate subdit hec verba formalia et vos el di
 cha nra visorrey e gouernador podades ayr e cognoscer de to
 das las dichas causas e de cada vna dellas cada que vos quisier
 des de primera instancia por via de appellacion o por simple
 querrella et as vos e determinar e librar como nra visorrey e
 gouernador (sag. si ponderas quod post facultatem suis officia
 libus concessam dicunt illi veluti habenti supremum tribunal
 et tu sicut noster vicerex poteris cognoscere de dictis causis
 per viam appellacionis non ambigitur quum loquatur de ap
 pellacionibus interpositis ab omnibus alijs officialibus et per
 consequens non ambigitur quod in re in qua expresse constituit
 vicarius non est alter preferendus nec poterit esse maior.
 Nec opponi potest quod est indecens quod ipse cognoscere habeat in gra
 du appellacionis de causis coram ipso agitatis in p. nstantia
 quod hoc est licitum et permissum est per d. privilegia et satis
 pro ratione est ipsorum regum insio et voluntas eo maxime
 cum regales consuetudines istud concedant dominis de suo
 consilio et auditoribus suarum audientiarum videlicet ut co
 gnoscant de sententia in gradu supplicationis quibus
 non possumus dicere quod competat alia de causa nisi quod hoc

Ut vicerex cognos
 cit de appellatio
 nibus

in dictis iudicijs
 non in alio loco
 non in alio loco

Cum consiliarius ad ce
 datur remissa iura
 rito concedatur vice
 regi

reges illis permittunt sicut ammiranti permiserunt vel qz ha-
 bentur quasi vicarij regis ergo si caratione hoc sibi vendi-
 erunt non est inconueniens ipsu ammirante illud ide exercere
 ut qz regis mandates illud eidem concessisse cu maiori et
 potiori fungatur titulo dignitate at preerogatiua in dictis
 iudis sibi comisiss ratione dicte viceregie potestatis quanto
 maioris quod appellatio ad ammirantem fit ab officialibus per
 eum noie regio positus qui habentur no tanquam residentes in
 eodem gradu cum ammirante sed at si ab ipsis regibus essent
 creati prout extenore dictoru privilegioru constat dum
 dicitur y los oficiales que pusierdes vsen los dichos officios co-
 mo si por nos fuesen pnestos propter qua causa dicta appel-
 latio ad eum est iuri consensu quia ab officialibus procedit
 appellatio ad superiorem.

in hoc articulo
 de appellacione
 ad ammirantem

Ad subdelegatē fit
 appellatio et non
 ad principem

9. Competunt illi dicte appellaciones quia appellatio ad subde-
 legantem fieri debet de iure civili a subdelegato et no ad
 primum delegantem. l. p. ex ibi bar. vlt. appo. C. qui pro sua iu-
 risd. ubi tex singulariter dicit qz appellatio fit ad subdele-
 gantem a sententia subdelegati primum et no ad principē
 et licet videatur contrarium probari in l. p. §. p. ff. quis &
 in quo appel. hoc bar. concordat distinguendo inter subdele-
 gatum principis & inferioris et melior est distinctio. glo. in c.
 super questionu. §. porro in vers. non ad eum. de off. deleg.
 que dicit quod aut est facta subdelegatio in totu aut no et ita
 sequitur ibi sicut. in p. col. in. fi. & so. de sum. et phil. in d. c.
 dilecti. ii. col. & per Alex. in l. qui rome. §. seia. de verb. oblig.
 et in spec. de appell. §. nunc tractemus. vers. ceteru. et vers. por-
 ro. vnde inferitur qz et si appellatu esset ad regiam maiestate
 esset reuertendu ad dictu ammirante vel ad eius locu tenentem
 ut in l. imperatores. §. p. Simil. ex consensu in prin. ff. de appell. &
 in l. fi. ff. quibus appella. no licet et in l. p. ff. quibus & qz

in hoc articulo
 de appellacione
 ad ammirantem

et in l. tale pactum. §. aprou. cabu. ff. de pactis ma. de hie
 tholici reges ad cognitione dictaru causarū appellacionis se
 introumittere non debent. per doctri. bal. de ver. diuis. in. 73.
 qz quem sequitur sequit Jacobi. de. e. geon. in dicto tracta.
 fend. in vers. vicariis perpetuis. col. et sic est aduendum
 in nra casu qz non potest appellari nisi ad ammirantē cu ipse
 sit iudex superior datus a principe et alij iudices inferiores
 ab ipso ammirante debent dari et noari a quibus ad ipsu ad-
 mirantem immediate est appellandum cum no debeat appella-
 ri omissio medio sed gradatim ut est dictum nec recurri ad
 principem omissio medio. in. l. solent. §. legatos. ff. de
 offi. procon. precipue per albertu. et per eundē in l. precipi-
 ting. C. de appell. qz in l. in non. §. col. in. d. in. d. in. d.
 si autem consideramus dictos iudices tanquam habentes dignitate
 in tali casu etiam non sunt tolerandi propter dictam viceregia
 dignitatem quam dicti catholici reges prefato ammiranti concesserunt
 que omnino dicte iudicium institutioni repugnat ad cuius pro-
 batione facta talis consideratio videlicet an dicti iudices iudi-
 cantur minores vel equales vel maiores dicto vicerege sed
 quodcumqz illoru dicatur no poterit habere locu coru potestas
 & institutio ergo ne poterunt cognoscere de dictis appellacioni-
 bus prout ex sequentibus probatur.
 Primo enim dico qz si dicimus esse minores sive inferiores ipsa
 dicerege non poterunt cognoscere de dictis appellacionibus
 ab eo interpositis et emanatis cum maiores a minoribus iudi-
 cari non possunt. 2. d. c. summittitur na ipsius appellacionis
 natura et essentia est vt de minore ad maiorem fiat prouo-
 catio alias esset contra substantiam actus. vt in. §. non pua-
 mus. de consue. h. b. et in. c. romana in prin. de appell. c. h. &
 trobig. doc. & doc. in rub. de appell. nec valet consuetudo in co-
 trarium. in d. c. no putamus etiam sicut in d. c. r. h. b.

in hoc articulo
 de appellacione
 ad ammirantem

Dignitas iudicū nō
 est in vicere-
 gia dignitate po-
 testatē iudicare

Nā si est inferior
 nō poterit iudi-
 care superiorem

in hoc articulo
 de appellacione
 ad ammirantem

Si Sūt pares par
in parē nō hēt
imperiu

β glo. ubi sic contra facit processerit nullus secundum
 so. and. ibidem in nouella. *2. si dicere voluerint dictos iudices esse pares dicto vni regi*
 tunc etiam patet qd non habebunt in eum imperium nec po-
 terunt cognoscere de dictis appellationibus quia par in parē
 non habet imperium per. l. non dist. in omni et. l. nō et ma-
 g. l. rat. ff. de arb. & m. l. ille a quo. Et tempore iū. ff. ad re-
 bell. & g. innotuit. de electio. et vtrubi. qd doc. & in spec. de leg.
 §. 2. vers. sed secundum. & per. abb. & so. de ma. in. c. p. de ca-
 pto. et archid. post glo. et doc. in. c. 2. de cognosc. l. c. in. vers. of-
 ficialis. §. 2. ff. de iur. iur. in. spec. de appell. §. nō tracte-
 mus. vers. sed in illa. et glo. & doc. in. c. non putamus. in. vers. of-
 ficiali. co. ti. & alex. & jason in. l. est receptum. ff. de iur. iur.
 om. ind. & moder. in. m. c. prudentiam. in. prim. de off. deleg.
 et ita tenet bal. in. l. digna vox. C. de. ll. imo et si pares essent et
 possent aliqua via vel alioq. iure creari quod tamen nō possūt
 et licet dici possēt eas habere vires regis et representare ipsam
 personā regiam in illis partibus in tali casu ex eo quod illud idē
 facit dictus ammirans nō solum nō deberent cognoscere de cau-
 sis per viam appellationis ab eodem ammirante interpositis sed
 potius ipse deberet interese et assistere eis tanquā par in iu-
 risdictione quia plures iudices pares seu ordinarij sine delega-
 tiōe in similibus de causa cognoscant vt in. l. vna. ff. de off. consil.
 et in. c. prudentiam. in. prim. & nō. causam matrimonij de
 off. deleg. Sed cum hec paritas non poterit habere hic locum
 per iurā superius allegata et infra alleganda nec poterunt
 etiam cognoscere de appellationibus nēdū ab ipso ammirante
 sed neq. ab alijs cum nullus alius possit aliquā exercere iuris-
 dictionē in dictis maribus et terra firma preter ipsum al-
 mirantem.

3. si eandem ammirantem voluerint dicere esse iūno

Si esset inferior
iudicetur ab
surdū

rem seu inferiorem dictis iudicibus vt in effectu & tacite contra
 omnem conscientiam et contra ius et promissionē regiam
 dicitur fit constituendo eos superiores appellationibus ab eo eman-
 natis esset prout est quoddam absurdum et tanquā monstrum
 in iure propter plurimas causas que non perquirunt dictum
 viceregem esse inferiorem dictis iudicibus nec qd ab eo pateant
 ad eos provocatio.

Primo qd ipsa vbi etymologia non patitur aliam dignitatem
 supra se nisi si alter haberet vires regis aut esset regis
 vicarius iam designeret ipse vice rex esse talis et potius esset iudex
 pedaneus vel corrector quam vicarius regis cū vicerege ille
 dicatur qui super alios est et qui nulli subest preterq. ipsi
 regi nā vt diximus vicerege & vicarius sunt idem et vicarius
 est proximus & immediatus principi vt probatum fuit sed cū
 proximus ille dicatur quem nemo antecedit. l. proximus. ff.
 de reg. iur. si institueretur alter super ipsū vicariū iam nō
 esset vicarius proximus regi nec vere vicarius aut si esset vi-
 carius non possemus nominare ipsos iudices nisi super iudices
 et esset velle instituire oradū et nomē nom. et incompati-
 ibile ac velle dare medium vbi non est medium et dicere
 qd vicarius est res & non res id est qd est vicarius et non est
 vicarius.

2. si dicerent dictos iudices esse superiores dicto vicerege et
 posse cognoscere de appellationibus ab eo emanatis esset
 agere contra omnē consuetudinem et statim qz nunquā
 fuit auditum qd casus & appellationibus interpositis ab
 ipso vicerege cognoscant alij iudices sicut sunt ab alijs vice-
 regibus castelle ad quorum similitudinem sunt creatus
 non appellatur ad ipsum regem qd fingitur sententia
 lata per eundem potius ad actū que supplicatio. Et de poci.
 imper. offer. sic nō ab ipso alij rante et vicerege appella-

Si. n. ex ad iur. rallo
 p. ad rige appellarij
 q. n. potest g. g. g.
 rere & h. h. h. h. h.
 est in ptes rallo
 q. n. q. n. h. h. h. h. h.
 n. s. q. de r. g. g. g.
 Nō ē vicerege
 nō permittit esse
 inferiorem

tas. s. s. s. s. s.
 s. s. s. s. s. s. s.
 s. s. s. s. s. s. s.
 s. s. s. s. s. s. s.

Appellare a vice
 rege est contra om-
 nem consuetudinē

de las p[ar]tes de n[uest]ro
Vice reges fut su
proes ombus
iudicibus
et in p[ar]te de
regis
et in p[ar]te de
regis
et in p[ar]te de
regis

ij si vices quijte
ns ate m[er]itazet

supfluo fuissent
coesse ones p[re]e
minetie alioru
miceregu

et in p[ar]te de
regis
et in p[ar]te de
regis

labitur ad ipsos iudices sed neque ad ipsam regem.
Sed dicitur quod licet aliqua via dicti iudices exerceri possent quod
non possunt non solum non cognoscere de appellationibus ema-
natis ab ipso vice rege verum ipse ad similitudinem vice regum
castelle esset superior illis et assisteret et committeret illis
ea que agere deberent & quod visum sibi fuerit poterit eis
interhibere. ut in l. iudicium soluitur. ff. de iudi. cum vice re-
gens possit oia explicare que potest is cuius nomine gerit per iura
et fundamenta. supra in hoc proposito adducta presertim
sz cum hoc contingat in isto regno castelle et aragonie et in
regno neapolitano et navarre simili modo fieri debet cu abmi-
rante. ut in c. cum olim. de consuet. maxime q de similibus
ad similia et equiparatorum ad equiparata constat esse bo-
na ratione. ut in c. translato. de constitu. et in c. inter cetera
de rescrip. et in ballad. ff. ad l. i. aquil. & in l. a titio. ff. de ver-
bo. obliga.
4. Non potest appellari ad dictos iudices qz in tali casu nullus
effectus esset predicta dignitas vice regia quoad exercitium
nec quoad honorem contra ipsius principis mentem qui in di-
ctis privilegiis expresse constituit ipsam vice regem ut hono-
rem illi exhibeat dicendo que quiere q aya e goze las honrras
e gratias e mercedes e libertades pro eminentias e prerogati-
vas e sentencias e immunitades e todas las otras cosas ecada una
de ellas q por razon del dicho oficio de virrey deve aver e gozar
alo deute sanguar dadas en todo bien e cumplid aguenta en
yntesa que le venen en no casa alguna sed dato d[omi]no appellati-
onis gradu et superioritate d[omi]ni iudicium super eum tan-
to in iudicis gratie nullo modo dicto vice regi adseruarentur inno-
patius dicta dignitas esset illi opprobrium qua honor quod

esse non debet cum dicto preeminencie sint illi omnino ad
servande.
Et si forte esset dubium super dictarum gratiarum et prebeni-
mentiarum qualitate et quantitate vel extensione in talibus
esset recurrendum ad consuetudinem patrie ubi ista concessio
vel contractus factus fuit nam ubi est dubium in verbis dis-
positionis ad declaratione dicti dubij recurretur ad consue-
tudinem disponentis et ad consuetudine regionis in qua
versatus est per tex. in l. si servus plur. in fi. ff. de lega.
p. i. ibi ante oia ipsius patrie. consuetudo deinde regionis in qua
versatus est exquirenda est et idem est in contractibus ut
est tex. in l. semper. ff. de reg. iur. ubi tex. semper in stipulationi-
bus et contractibus id sequimur quod actum est et si non apparet
quid actum est consequens erit ut id exequamur quod in terra
in qua actum est frequentatur ad idem est tex. in l. quod si no-
lit. §. qui assidua. ff. de edict. edict. §. in l. si fundus. ff. de empto.
et est tex. nollis in l. migratus. ff. ad municip. ubi tex. dicit q ma-
gistratus municipales cum vno gradum administrant etiam
vnius hominis virem sustinent et hoc plerumq legemunicipali
eis datum sequitur tex. et facit veru & si no est datum dummado
non delegatum moribus competit et ex illo tex. bar. ibi notat q
officia videntur concedi secundum consuetudinem sicut et contra-
ctus confecti simpliciter preeminuntur confecti secundu consuetu-
dinem facit tex. §. in l. d. §. quia si dno et in l. si prius. ff. de
aqua plu. arcen.
Et firmius confirmantur predicta ex eo quod hac consuetudine
expresse dicti reges voluerunt in hoc casu observari videlicet
consuetudine regni castelle ut visum fuit dum dicunt como los
virreyes de castilla y de leon imo etsi expresse hoc dicti reges
non insisterent non poterit de viro alio modo fieri cu domini
um iudicium debent regulari secundum consuetudinem illi

Prebeniencie re-
gulari debet ad co-
suetudine patrie
hoc fuit q
ad p[ar]te de regis
Vice Reges. na
hoffy Regulat
ad voluntatez d[omi]ni
Vitz Regis.

& videri q
ordinare q
do exordina q
ut in l. b[ar]o. in
l. seyo. §. medi
o. ff. de p[ro]p[ri]is
legat. §. i.

Reges voluerunt
observare q
consuetudo in ceteris
cu almirante
leges hoc voluit

us regni castelle tanquam augmentum quod accessit eide et ad
 subiectum ei presertim in his in quibus non agitur de alienatione
 potest preiudicium per textum et ibi bar. et doc. m. l. si conuenerint
 la. et s. simonda. ff. de pignorat. ubi dicitur q. si regnum
 alienatus est augmentatum quod provincia que est augme-
 tata debet regi. ff. consuetudines iam factas facit etia text.
 cum glo. m. c. recolemes. s. ceterum. de statu monach. et m. c.
 p. et ibi glo. ne sede vacan. et m. c. temporis qualitas et ibi glo.
 et q. y. et licet hec iura sint intelligenda et habent locum quando
 aliqua particularis dispositio vel contractus non esset in co-
 tractum non esset in contrarium q. tunc standum esset dispo-
 sitioni seu contractui hoc non nocet in casu nostro ubi iura
 & contractus cum almirante factus & regia voluntas conue-
 niunt & ideo non potest denegari quod ipse habeat locum di-
 sta patrie consuetudo in hoc casu.

*h. non potest sus-
 tineri q. p. a
 supra quere
 effectus
 non appellabitur
 ab expedite cur-
 noie et sigillo re-
 gio ad no habetes*

si dico q. nullo modo pacto poterit cognoscere dicti iudices
 ab appellationibus emanatis ab ipso vice rege q. si talis appel-
 latio haberet locum sequeretur aliud in contrarium videlicet
 q. propter dictam vice regiam potestatem et dignitatem
 a sententiis dictorum iudicum esset supplicandum ad ipsum vice
 regem ut fit a iudicibus cancellarie ad principem ex forma
 tenentur huius regni regumien & oppidi de madrid et hinc
 in aliis cum talis supplicatio ad principem permittatur a per
 mittetur ad vice regentem per superiora presentium an expres-
 sine q. p. a se fuit illi concessus diebus supplicationis gradus ut supe-
 rius probatum fuit et sic esset quedam circulatoria huius
 dictionum inmixtio quod esset absurdum & intolerabile
 cum ultimo ad probandum predicta ex auctoritate et supre-
 ma prerogativa quam dicti reges concesserunt dicto vice regi

quia voluerunt q. in dictis iudiciis nullus preter eum possit expe-
 dire nomine et sigillo regio & ideo non erit dubium q. ipse sit
 maior & superior omnibus et quia iurisdictio sit talis a quo no
 possit ad alium appellari sed ad ipsum appellatur nisi pateret
 appellatio ab eo qui expedit cum nomine et sigillo regio esset qd
 dam absurdum cum videremus in hoc regno quod no appella-
 tur ab eo qui expedit cum nomine & sigillo regio et si supplicatur
 est ad regiam personam ergo a facti non appellabitur ad non
 habentem dictam potestatem prout in dictis iudiciis nullus ea
 potest habere excepto ipse almirante q. ipsi soli primatue fuit
 hoc concessum quod patet ex verbis dicti privilegij dnm dicit
 e sean selladas con nra selle que vos vos mandamos dar por las
 diebns yslas y tierra firme et sic in eo quod dixerunt dicit
 para las dichas yslas y tierra firme nullum aliud sigillum al-
 cui concedi potest cum semel illi concessum sit ad exercitum di-
 eta omnimode iurisdictiois que in quidem sensu et inter-
 pretationem ipsimet reges in alio loco aperte declarant vi-
 delicet in quodam rescripto dato barcinome. z. d. mar-
 1493. fol. 159. dum dicitur por quanto en el poder que manda-
 mos dar e dimos a vos don xpoual colon nro almirante de las
 yndias e tierra firme que se a descubierta e se a descubrir
 en el mar oceano a la parte de las yndias e nro visorrey e goberna-
 dor de las dichas yslas e tierra firme se contiene que vos ayais de
 librar las cartas e promisiones patentes q. se ouieren de fazer e
 expedir en las dichas yndias e tierra firme en nuestro nombre
 por don fernando e dona ysabel re las quales an de yr selladas
 con nro sello q. para ello vos mandamos que llenasdes yre que
 quidem verba non solum ostendunt facultatem in dicto almi-
 rante faciendi predicta sed docent q. rescripta expedienda

*di. in. d. l. m. c.
 all. p. p. d. r. o. n. e.
 a. i. n. t. e. d. a. m. i. d.
 1493. fol. 159.
 d. m. d. i. c. i. t. u. r.
 p. o. r. q. u. a. n. t. o.
 e. n. e. l. p. o. d. e. r.
 q. u. e. m. a. n. d. a.
 m. o. s. d. a. r. e. d. i. m. o. s.
 a. v. o. s. d. o. n. x. p. o. u. a. l.
 c. o. l. o. n. n. r. o. a. l. m. i. r. a. n. t. e.
 d. e. l. a. s. y. n. d. i. a. s. e. t. i. e. r. r. a.
 f. i. r. m. e. q. u. e. s. e. a. d. e. s. c. u. b. i. e. r. t. o.
 e. s. e. a. d. e. s. c. u. b. i. r. e.
 e. n. e. l. m. a. r. o. c. e. a. n. o. a. l. a.
 p. a. r. t. e. d. e. l. a. s. y. n. d. i. a. s.
 e. n. r. o. v. i. s. o. r. r. e. y. e. g. o. u. e. r. n. a.
 d. o. r. d. e. l. a. s. d. i. c. h. a. s. y. s. l. a. s.
 e. t. i. e. r. r. a. f. i. r. m. e. s. e. c. o. n. t. i. e. n. e.
 q. u. e. v. o. s. a. y. a. i. s. d. e.
 l. i. b. r. a. r. l. a. s. c. a. r. t. a. s. e. p. r. o. m. i. s. i. o. n. e. s.
 p. a. t. e. n. t. e. s. q. u. e. s. e. o. u. i. e. r. e. n.
 d. e. f. a. z. e. r. e. e. x. p. e. d. i. r.
 e. n. l. a. s. d. i. c. h. a. s. y. n. d. i. a. s.
 e. t. i. e. r. r. a. f. i. r. m. e. e. n. m. i. e. s. t. r. o.
 n. o. s. t. r. o. p. o. r. d. o. n. f. e. r. n. a. n. d. o.
 e. d. o. n. a. y. s. a. b. e. l. r. e. l. a. s.
 q. u. a. l. e. s. a. n. d. e. y. r. s. e. l. l. a. d. a. s.
 c. o. n. n. r. o. s. e. l. l. o. q. u. e. p. a. r. a.
 e. l. l. o. v. o. s. m. a. n. d. a. m. o. s.
 q. u. e. l. l. e. n. a. s. e. d. e. s. y. r. e.
 q. u. e. q. u. i. d. e. m. v. e. r. b. a.
 n. o. n. s. o. l. u. m. o. s. t. e. n. d. u. n. t.
 f. a. c. u. l. t. a. t. e. m. i. n. d. i. c. t. o.
 a. l. m. i. r. a. n. t. e. f. a. c. i. e. n. d. i.
 p. r. e. d. i. c. t. a. s. e. d. d. o. c. e. n. t.
 q. u. e. r. e. s. c. r. i. p. t. a. e. x. p. e. d. i. e. n. d. a.*

cum sigillo et nomine regis in illis partibus debent fieri per eum et non per alium dum dicit generaliter las cartas et provisiones patentes que se oviere de fazer expedir en las dichas yndias et tierra firme que generalitas comprehendit omnes quot quot expediri possunt in illis terris quas omnes solum per eundem ammirantem valuerunt posse expediri et adeo singulariter per eum quod ipsi reges asserunt quod dictus ammirans non poterat quoad hoc subdelegare sine expressa facultate regis et ideo concesserunt illi hanc facultate in hoc rescripto dum paulo infra dicunt qd si fuerit absens a diebus in diebus possit committere & aliam tertio quod faciat dicta expeditionem cum sigillo et nomine regis ex quo si ipse nomine et sigillo regis solus debet exercere dictam iurisdictionem et officia nullus alter erit participans cum et a fortiori nullus poterit esse super eum ad hoc ut possit cognoscere ab appellacionibus ab eo interpositis cum nec interponi possint sed solum supplicari ad eundem ut supra visum fuit.

In causis maritimis non appellatur ab ammirante

Neg est in causis maritimis dubitandum quoniam dictus ammirans penitus debeat de eis cognoscere definitime absq hoc qd sit locus appellacioni ad aliquem alium iudicem vel gradum eo qd dictus ammirans in causis maritimis sit iudex superior appellacionum et non debeat habere alium supra se ut est tex in 2. partita. ti. 9. l. 24. ubi expresse dicitur quod debet audire appellaciones ab alijs comitibus vel iudicibus sui presidatus inter partias et idem canetur eadem. 2. partita ti. 24. l. 4. ubi expresse dicitur qd a dictis comitibus est appellandum ad ammirantem et non ad regem nisi rex esset presens maxime qd in privilegio ammiranti castelle concessis expresse canetur ne alij iudices sese intromittant etiam ad cognoscendum per viam supplicia

In causis maritimis non appellatur ab ammirante

tionis et de eius sententijs ut ex tenore dictorum privilegiorum patet que quidem privilegia ad illius iudicium fuerunt ammiranti iudicium concessa unde idem est esse ex presumpcione sine per relationem ad aliud ut in l. si ita scriptura ff. de condi. & de iurisd. & in l. certu. ff. si certu. pet. & in l. aut preter. & si iudex ff. de iur. iud. & in l. per. C. de senten. que sine. cor. quan. prof. & in l. ubi iudex non apparet. & illud ff. de verb. oblig. quod si ab eo tanquam ab ammirante posset appellari in causis maritimis quod non potest esse recurrendum ad eundem tanquam ad vicerege quibus habet cognoscere de causis appellacionum & supplicacionum ut superius probatum fuit. Et si forte contra eam supradicta dicitur qd dicti iudices collatione loca ipsius supreme regi reservate & quidem sicut ipse persona regia possunt cognoscere de dictis appellacionibus respondendo qd hoc est falsum. quia iuris dictum est ordinari etiam supreme ut patet ex qualitate causarum et modo cognoscendi. qd ipsi vocantur cancellaria et auditores et in omnibus reges mittuntur ad construere et habere in loco et executione in cancellaria qd patet qd non sunt in loco supreme qd ex ipso appellatur ad dictos reges in causis excedentibus certa quantitate tanquam ad aliud tribunal scilicet ad consilium indiarum. qd nullo modo possunt dicti reges abdicare dicta supremam hac conferre eam videri potest exercere ordinari eam prout videtur in causis mille et quinquaginta plus huius qd dum accidit casus constitunt iudices pro eo qui loco dicti supreme et in persona ipsius regum decidunt eam. qd quicquid dicti reges conferre potuerunt in honore & prerogativa alteri quoad dictam iurisdictionem hoc totum concesserunt dicto ammiranti ut supra visum fuit. qd ea ratione possent conferre

Non sunt in loco supreme quia non est transferibilis

est in parte prius facere qd & qd in statibus do

mezt

alium gradum super dictos dominos consiliarios pro causis
 quibus appellari posset ab eis et ipsis regibus placuisset et
 sic esset processus in infinitum quod est absurdum prout est ab
 surdum et contra iuris ordinem id quod nunc fit super mul-
 tiplicatione graduum nam cum in tertia sententia est formi-
 ter prelatum si finis causaru hic habentur quatuor gradus
 videlicet coram ordinario a quo appellatur ad ammirantem
 et ab ammirante ad iudicem appellationis et ab eis ad duos consi-
 liarios qui in curia resident et ita ut dictum gravamine almi-
 ranti inferatur permittitur ille gradus iudicium appellationis
 contra substantiam actus et contra ipsarum legum sanctiones
 presertim contra l. 27. li. 2. ordinatio iuris que dicit
 que non merced de non dari in darenos neque a partibus pa-
 ra p. ce nozan de los pleytos de mros oficiales ni de otras perso-
 nas algunas en mras ciudades e villas e lugares por que se oia
 en mra mra de mra ordinaria iurisdictione de las di-
 chas ciudades e villas et oppositum facere esset etiam contra
 annuam consuetudinem et contra fidem et promissionem ac con-
 cessam in dicta almiranti tam bene merito factam qd est ma-
 xima gravamen conscientie cum sit manifesta vis et iniu-
 ria ac spoliis quod tam catholici reges et tam in dicto consili-
 arii permittere non debent.

Ex quibus omnibus supra relatis epilogo modo videtur quod ad
 dum qd dicto almiranti fuit concessa omnis iurisdictio dicta
 ra in dicitur taliter ut ab eo appellandi non sit nec alicui alie-
 ri aliqua iurisdictio concedi possit tunc qd per predicta pri-
 vilegia fuit et concessa omnis iurisdictio civilis et criminalis
 us tunc qd fuit concessum imperium et mixtum imperium tunc qd
 concessa iurisdictio alta et bassa tunc qd fuit concessa pias

quod almi in omni
 non a sup amosq
 videri possunt

non in mra in
 qd p. ce nozan
 de los pleytos

Epilogo aduer-
 sus iudices

cognoscendi in prima instantia et per viam appellationis & suppli-
 cationis et simplicis querelle tunc quia reliqua potestas fuit concessa
 per exceptionem de vna ex supremis factam que firmat regu-
 lam in no exceptuatis tunc etiam qd expresserunt in iurisdictio-
 ne cum illo articulo la qd comprehendit omne iurisdictio et tunc
 etiam qd est gubernator prout sunt gubernatores castelle tunc
 etiam qd censetur ut proconsul et prefectus pretorio et et bi-
 carius ac vicerege et ammirans et sic ab eo non solu non appella-
 tur verum presidet super omnes iudices et consiliares prout
 alij vicereges faciunt presertim in regnis castelle ut dictum est
 expediendo nomine et sigillo regis prout ipse expedire potest et
 sic in viceregia dignitas sit tam amplissima quod comprehendit
 dignitatem vicarij et proconsulis et prefecti pretorio et sunt
 illi primative commise omnes cause et terminada iurisdictio
 et omnes eius gradus et institutio omnium eiusdem iurisdi-
 ctionis ministeriorum cum dicta nomine et sigillo regio dictum
 dicitur appellationum non debent nec possint se intronititorem
 gnitione appellationum ab ipso vicerege interpositarum ut
 dictum fuit.

et p. ce nozan
 de los pleytos

¶ Quod ad 8. caput quod habetur in memoriali. fol. m q
 conquiritur almirans qd regia maiestas permiserit seu co-
 miserit populo ut creare possint alcaldes ordinarios cum iuris-
 dictione civili et criminali dicitur magnum ex eodem almi-
 ranti illatum esse gravamen pro omni extensione duo faciemus
 primo ostendemus populum in mris nullam ex se habere iuris-
 dictionem sed solum ad regem et ammirantem nomine eius specta-
 re. 2. qd regia maiestas non potest illis aliquam iurisdictio-
 nem concedere ut ex sequentibus apparet.

Primo enim si consideramus populos indiarum prout municipia

Non possunt creari
 alcaldes ordina-
 rij

quia populi in do-
 ra no hnt iurisdi-

Indecum infidelium & legem nature offendent in qz idolatre
 quin sculptura et similia ad adorantes dico qz tales nec domi
 num nec iurisdictione habeant eam que possidebant ut su
 perius super licita acquisitione inda rē late probatū fuit tū
 in prima ^{partē} huius informationis quam super 13. c. describier
 to y por describir at idē ad ibi dicta me remitto

quia principis
 est omnis iurisdic
 tio

2. autem dico qz ad principem tantum tanqz ius regale spe
 et tūc providere magistratus ad iusticiam exercendam. ut m. c.
 vno. q. sum. regal. m. vi. fēd. nā populus illam nō habet ut di
 cit bal. in. l. 2. c. de adoptio. qz per legem regiam qz de imperi
 o t transferenda lata est. et d. in eum omne vperum at iuridi
 cione tūc tūc ubi ut est. tex. in. l. p. ff. de consti. prin. et m. g.
 sed et quod prin. iusti. de in. nat. gen. et civ. et est. tex. in. l. 3.
 ff. ad. l. iul. marit.

Et confirmatur superius dicta ex his que singulariter dicit
 bal. in. c. bone. in. 2. de post. p. prela. in. d. col. quod in prescri
 bendō iurisdictione nō est necessaria scientia populi cū popu
 lus non habeat aliquā iurisdictione sed donata rē imperatoris
 et confirmat ipse ibi duplici ratione quarū prima est quod agri
 colarū predium prescribitur contra dominū cū ipsi agri
 colis absqz scientia agricolarū qui tanqz appendices agri etiam
 iuriti sequuntur agrū. ut. l. si quis inquilinos. §. fi. ff. deleg.
 §. 6. l. quemadmodum. c. de agrico. §. consi. l. in. secunda est
 quod actus passim competunt populo nō actus. Idem tenet pmo
 §. in. c. cum accessissent. in. p. col. de consti. dicens qz universi
 tates nullam habent iurisdictione & ideo non possunt suo sta
 tuto imponere penam qz pene impositio pertinet ad iurisdic
 tionem. Idem tenet Alex. in. d. l. p. ad finē. ff. de iuris. om
 iud. allegans pro determi natione. Item. tex. in. l. pupillus. in.

M. l. p. de iur. d. i. c. 1. p. 1. ff. de iur. om. iud. l. pupillus. in.

obiter dicitur qz ius regale est ius publicum

§. territorium ff. de ver. sig. & dicit alex. qz hoc est multum
 utile scire qz ille qui vellet probare se acquisisse quāsi posses
 sione iurisdictionis per usum omis nō sufficeret quod probaret
 se suam sciente & patiente populo sed sciente et patiente eo qui
 iurisdictionem habet iuxta plene notā. in. l. 2. c. de serui. l. aqua
 et in. l. si publicanus. in. §. p. ff. de publicanis. allegat. ipe rationē
 de qua per bal. in. c. p. in. §. ad hec. de pace. in. fir. ubi dicit per il
 lum. tex. et per §. iudices. co. tū tenet quod omnis iurisdicō
 est imperatoris et ipse est qui iurisdictiones tribuit magistra
 tus creando et idem voluit anto. in. c. translato. de consti. qz
 populus hodie sine permisso principis non posset aliquā legem
 facere qz omne iurisdictione et potestatem in principem tra
 nsibit et idem voluit bar. in. l. omnes populi. §. qz in prin. ff. de
 iust. iur. §. bal. in. l. humana. c. delegi. §. in. l. p. de iuris. om
 iud. dicit quod populus non facit statutū ex vi iurisdictionis.
 sed ex vi permissionis quod est ipsa veritas secundū ipsū idem
 tenet in. l. p. §. in. initio. ff. de off. prefect. urb. ubi dicit qz iuris
 dictio in persona ius dicentis est sub predicamento agere in p
 sona subditi est sub predicamento patris in territorio est sub pre
 dicamento ubi vel situs. et sic ex predictis iuribus inferitur qz
 civitates et loca iudicari non possunt vendicare sibi ius eligendi
 dictos iudices nec aliquā administrare iurisdictione sine prin
 cipis privilegio et concessione.

2. dico qz si consideramus dictos populos prout populos hispa
 norū in tali casu apertum qz de iure huius regni civitates &
 oppida nō possunt iudices creare nisi ex regia concessione vel
 privilegio qz iporū creatio ad regem spectat. ut est tex. in. g.
 partia. ti. 4. l. 2. ubi dicit qz los juzgadores para juzgar los
 puebles no pueden ser puestas salvo por los emperadores o
 por los reyes o otra alguno a quien ellos lo otorgasen & in. l.

quia populi his
 panorū nullaqz
 hnt iurisdicō
 one nisi a rege

ordinamenti de vallisoletis compilata li. 7. ordinamenti ti. p.
 ubi dicitur qd concilia tantu possunt eligere ad officia
 quando habent de hoc privilegia vel quando habent consue-
 tudine antiquam habente in privilegio ut dicit in l. sequen.
 et sic videtur requirere in memorialem consuetudinem ut
 in c. super quibusdam de verb signi ad quod facit 2. parti.
 et per l. 2. l. ordinamenti regis alfonsi compilata. 2. li. or-
 dinamenti toru. ti. 14. l. 9. & lib. 5. ti. 10. l. 2. et sic solus prin-
 ceps utitur iurisdictione vel ille cui princeps per privile-
 gium concesserit qd ab ipso tamq. a fonte emanat iurisdictione
 nec idem continetur in privilegio pariter ibi dicitur E-
 xim ha poder de hazer iusticia e escarminiento en todas las
 tierras del imperio a todos los ombres q. hiziesen por q. et otro
 ninguno no lo puede hazer sino a aquellos a quien el lo man-
 dase o a quien fuere otorgado por privilegio de los empera-
 dores sed est etiam melior rex c. 1. l. 12. et melior comitis
 in individuo habetur in l. 2. ordinatio. ti. 15. l. p. ibi dicitur
 tenentes por bien q. todos los mporadores para librar los pleytos sea
 pnestos por nra mano o por los reyes q. despues de nos vinieren
 por que aquellos q. son llamados iuozes o alcaldes ordinarios
 para librar los pleytos no lo puede poner otra salvo las empe-
 rados o los reyes a quien alles lo otorgasen et ita ex vi pre-
 dictaru legum hispaniaru dicti populi proprii iure et autorita-
 te no possunt creare dictos iudices.

Reges quorundam
 iurisdictio con-
 cessit etiam al-
 miranti

Quarto dicit qd populi indiaru nullam habent iurisdictione
 qd rex noster qui in regnis & terris suis imperator est cu
 non recognoscit superiorem ut notat bal. in l. exemplo. C.
 de proba. fundat intentione suam circa omnimodam iurisdictionem
 in dictis populis indiaru & ipse eam concessit
 nate suo utendam predicto vice regi cum facultate ponendi
 et creandi ac deponendi iudices & officiales iusticie qd

valuerit ad exercendum omnimodam iurisdictioem in
 dictis indijs prout in privilegio ei concessis plenius contine-
 tur et ideo nullo pacto poterunt dicti populi aliquos iudices
 creare sed solu spectat ad ammirantem eoru creatio cum
 tales iudices sint pars vel membru dicte iurisdictionis qd rex
 qui concessit totum concessit et parte cu in toto pars contineat
 tur l. in toto ff. de reg. iur. nec potest super hoc aliquo modo
 dubitari per ead dicta sunt in precedenti capitulo de iudicibus ap-
 pellationu ubi apertissime fuit probatu qd nullus gradus iuris-
 dictionis nec causa aliqua fuit omisa cuius cognitio eidem
 ammiranti concessa non fuerit.

immo iusticia
 iudiciorum
 etc.

Quinto et ultimo dico qd dicti populi no possunt creare dictos
 iudices nec allegare pro se aliquam proprietatem nec regiam
 concessione qd antequam illi fuissent adunati et in formam
 populi redacti iam dicto ammiranti fuerat concessa dicta re-
 galia privilegia cum dicta iurisdictione & ita populi
 qui diligencia et providentia dicti gubernatoris populos seu
 municipia illa popularunt non possunt recurre a privilegio
 dicto vice regi concessis circa modum utendi iurisdictione
 in dictis indijs quia qui venit ad habitandu ad aliquam
 civitatem vel provinciam debet oio vivere secundu leges
 ibi constitutas et absq. preiudicio illius qui ante habebat ali-
 quod ius quesitu in tali terra prout dictus ammirans habe-
 bat antequa discoperiretur et per consequens si regie
 iurisdictiones concederent nunc dictis municipijs iudices creare
 fringerentur predicta privilegia antea sibi concessa qd iurisdictione
 eorum auferretur ab eo quod fieri no potest.

Ante qua populi
 indiaru fuissent
 adunati fuit su-
 iurisdictione concessa
 etc.

¶ Quoad 2. caput petitionis hispalensis super salariis debita
 dicto ammiranti et suis officialibus quod habetur in memo-
 riali fal. non est dubium qd debeantur illi qd concessio of-
 ficio ipso iure est concessum salarium pro propter officium debe-

Salarium debet
 concessio officio

in beneficium et stipendium per tex. et ibi expresse Alberi. m. l. excepto. C. de loca. et conduc. et in tantum est annexum ipi officio q. debetur officiali etiam defuncto ut per bar. m. l. p. d. Annis. et. m. 3. col. per ex. predictos apparet. ff. de vari. cogn. et bal. m. l. p. ult. col. C. de suffrag.

Redditus ammirantis no. obsunt salariis

Nec dici potest q. ex eo q. ammirans habet redditus in illis partibus non debet habere salaria qz ipse no. tenetur consumere suam substantiam in gubernandis terris b. regni catholico. regum nam illi redditus proveniunt sibi ratione alioru. reddituum quos pro ipsis regibus suo labore et industria acquisiunt et ideo si gubernat dictas terras non debet esse cum iactura eoru. que pro alio servicio acquisiunt.

Reges sepe in privilegio concesserunt salaria

Quanto magis q. hic non est locus dubitationi nec indige. mus allegationibus cum expresse catholici reges dicta salaria eidem ammiranti pluries promiserunt et concesserunt simul cum ipsis officiis in privilegio granate. fol. 50. dicit. abse. des. de los dichos officios de ammirantazgo e visorrey e gouernador. vos e. vras. dichas. lugar. tenientes. e. alcaldes. e. alguaciles. e. otros. oficiales. q. para. ello. pusierdes. la. jurisdiccion. civil. y. criminal. alta. e. baxa. mero. misto. imperio. los. quales. dichos. officios. podades. auer. e. quitar. e. poner. otros. en. su. lugar. cada. e. quando. fuissedes. e. viendes. q. cumplir. a. pro. servicio. los. quales. puedan. ayre. e. libran. e. determinar. todos. los. ploy. tores. e. causas. civiles. e. criminales. q. en. las. dichas. yslas. e. tierra. firme. ad. que. o. vierdes. e. se. movieren. e. auer. e. llenar. los. derechos. e. salarios. acostumbrados. en. nros. reynos. de. castilla. e. de. leon. a. los. dichos. officios. anexos. e. pertenescientes. Ex. quibus. patet. apertissime. q. ammirans. debet. honoraria. ta. pro. se. quam. pro. suis. officialibus. prout. ipa. litera. privilegiorum. ratio. et. oia. iura. disponunt. Et. licet. de. hoc. dubitari. posset. de. quantitate. salarii. in. dubio. de. betur. consuetum. s. 7. bal. m. l. p. ver. sed. tu. dic. C. mandati. et. per. Alberi. m. d. 2. l. excepto. C. de. loca. et. conduc. ubi. re. fert. Jaco. de. re. tenere. q. si. officialis. est. electus. sine. salario. debet. sibi. prestari. tantum. salarii. quantum. solutum. est. pre. iuris. de. officis. no. 80. in. simili. c. 1.

ad ab. m. l. 2. an. off. 1000

los derechos e salarios a los dichos a los dichos officios anexos e pertenescientes visados e guardados a los dichos nros ammirantes visorreyes e gouernadores. s. 2. et paulo infra dicit. ab. se. des. de. los. dichos. officios. de. nro. ammirante. en. todas. las. cosas. y. en. la. for. may. manera. e. con. las. prerrogativas. e. preeminencias. e. derechos. e. salarios. segun. e. como. lo. usaron. e. usaron. gozaron. e. gozaron. los. nros. ammirantes. de. los. mares. de. castilla. e. de. leon. et. paulo. in. fra. dicit. e. para. en. la. tierra. de. las. dichas. yslas. e. tierra. firme. que. son. descubiertas. e. se. descubrieren. de. aqui. adelante. en. la. dicha. mar. oceana. en. la. dicha. parte. de. las. yndias. por. que. los. pobladores. de. todo. ello. se. han. a. gouernados. vos. damos. tal. poder. e. fa. cultad. para. que. podades. como. nro. visorrey. e. gouernador. usar. por. vos. y. por. otros. lugar. tenientes. e. alcaldes. e. alguaciles. e. otros. oficiales. q. para. ello. pusierdes. la. jurisdiccion. civil. y. criminal. alta. e. baxa. mero. misto. imperio. los. quales. dichos. officios. podades. auer. e. quitar. e. poner. otros. en. su. lugar. cada. e. quando. fuissedes. e. viendes. q. cumplir. a. pro. servicio. los. quales. puedan. ayre. e. libran. e. determinar. todos. los. ploy. tores. e. causas. civiles. e. criminales. q. en. las. dichas. yslas. e. tierra. firme. ad. que. o. vierdes. e. se. movieren. e. auer. e. llenar. los. derechos. e. salarios. acostumbrados. en. nros. reynos. de. castilla. e. de. leon. a. los. dichos. officios. anexos. e. pertenescientes.

illi redduntur salaria

Reges sepe in privilegio concesserunt salaria

ad ab. m. l. 2. an. off. 1000

Ex quibus patet apertissime q. ammirans debet honoraria ta. pro. se. quam. pro. suis. officialibus. prout. ipa. litera. privilegiorum. ratio. et. oia. iura. disponunt.

Et licet de hoc dubitari posset de quantitate salarii in dubio de betur consuetum. s. 7. bal. m. l. p. ver. sed. tu. dic. C. mandati. et. per. Alberi. m. d. 2. l. excepto. C. de. loca. et. conduc. ubi. re. fert. Jaco. de. re. tenere. q. si. officialis. est. electus. sine. salario. debet. sibi. prestari. tantum. salarii. quantum. solutum. est. pre. iuris. de. officis. no. 80. in. simili. c. 1.

Salaria debentur ad quantitatem alioru officialium

Itaque alij officialibus pro dicto officio et idcirco illud idem quod de
terme officiali debetur etiam successoribus. Et ubi in his que
de proxi. sacri sen. et sic cum qualibet insula et provincia
debetur dicto ammiranti debetur illud salarium quod dicti re
ges tribuunt alijs gubernatoribus a se in dictis insulis et ter
ris appositis et per consequens pro qualibet insula vel guber
natione que in futurum erit popalanda dabitur illi congrua
et respectum salarium.

Tribuetur illi
te de guarda

Et quod custodiam seu gente de guarda quam petit in hac
capitulo dicto in re et merito petit etiam propter necessitate
et favorem iusticie et quia alijs gubernatoribus et vice regi
bus datus fuit data sibi et suo predecessori in eadem guberna
tione videlicet comendatori de lares / et ideo restituerit illi
eam dicti catholici reges tenentur

ipse videt qd h^o no
sufficit.

Comercia exercere
ri debet simul cu
officiali ammirantis
q est annexu

Quod quintum capitulacionis hispalensis quod habetur
in memoriali fol. 10 in quo ammirans petit q res et meratio
na que in urbe hispalensi vel ubi habetur commercium india
rum non exercentur per officiales regios sine suo officiali me
rito hoc petit et debetur determinatione decemto. et tunc quia
habent in dicta commercio indiaru nam cum principali ve
nit accessoriu et annexum et illud sine quo exequi no potest et
am si non exprimat. ut in l. 2. ca. vulgatis. ff. de iuris. om.
ind. et quia id quod ad omnes tangit ab omnibus debet exer
ceri et approbari de reg. iur. m. b. I. resertim q in hoc ca
pitulo predicti reges voluerunt q fieret in dictis indijs et
comercio earum absq hoc q tam in hispania qua in dictis indijs
interveniret ipse ammirans vel aliquis patus nominet
legatus in parte per inscriptas clausulas.

in dicta...
in dicta...
in dicta...

In quadam pateenti data in medina del campo 30. may. 1497. dicit
por quanto al tiempo que don xpoual colon nra ammirante del
mar oceano fue a des cubrir las yslas de tierra firme q por gracia
de dies el fallo e celo descubrieron en el dicho mar oceano ala par
te de las yndias se asento con el q omnes e leuase para si cierta
parte de aquello q se fallase e agora por su parte nos es suplica
do q por q mejor e mas cumplidamente lo uso dicho se guardase
e cumpliesse q a nra merced pluguiese mandar q toda la nego
ciacion de cosas q se omiesen de fazer e promover en estos nros rey
nos tocantes ala dicha negociacion de las dichas yndias que se
omiesen de fazer e fiziesen por una persona o personas rras
con poder nro q en ello entendiesen e por el o por quien su poder
omiesen inatamente por que asi se podria mejor saber lo que re
sultaria de los gastos e pro certitud de la dicha negociacion para
q se pudiese a el acudir con q quella parte q por los dichos asien
tos la parte vece e de que nos le fexmos merced o sobre ello pro
veyesemos como la nra merced fuese e nos lo vnyer lo por bien
e por esta nra carta mandamos a las personas que por nra man
dado tienon e tomeron cargo de entender en lo suso dicho de aqui
adelante que lo fagan e negocien inatamente con la persona o
personas q el dicho ammirante o quien su poder auere pusiere e
nombrare para ello e no en otra manera. In alia data burgis 23. aprilis. 1497. fol. 100. dicitur sera mene
ster comprar en estos dichos nros reynos para llenar a las yndias
algunas mercaderias e mantemimientos e provisiones e aparejos
e ferramientas e quelas toneles e baxijas e otras cosas lo qual
a de comprar la persona q por nos e por don xpoual colon nro
almirante del mar oceano tiene o diere cargo dello et paulo po
sta dicit parende nos vos mandamos q a las personas nras
e del dicho ammirante...

Reges susserunt q
exerceretur com
mercia cu suo of
ficiali

q tatabat...

atq q tatabat...

in dicta...
in dicta...
in dicta...

In alio rescripto dato burgis 22. aprilis 1497. fol. 121. dicitur sepa-
 des q̄ nra merced e voluntad e q̄ todos los m̄tamientos e otras cosas
 q̄ por nro mandado e de don xpoual colon nro almirante del mar
 oceano en la parte de las yndias se cargare para llenar a ellas.
 In alio rescripto dato burgis 6. maij. 1497. fol. 124. dicit q̄ mer-
 ces q̄ afferentur ab indijs nro soluat datus seu gabelle et sub-
 iungit nos ex parte de don xpoual colon nro almi-
 rante de las dichas yndias o de la persona q̄ tuviere para ello
 su poder o de la persona o personas q̄ por nos o por nros contra-
 dores mayores en nro nombre estovieren en las dichas yndias
 et hoc repetunt ter in eodem rescripto et paulo infra dicit
 est algunos cargaren de los nros reynos para las dichas yndias
 llenar carta del dicho almirante a de quien su poder o niere
 e de la persona o personas q̄ por nos e por los dichos nros contra-
 dores mayores que estovieren en la dicha ciudad de caliz q̄
 que las ay a perdido. / e por la presente damos poder e fa-
 cultad a la persona o personas q̄ por nos o por los dichos nros co-
 ntra dores mayores estan e estovieren nombrados para lo suso
 dicho en la dicha ciudad de caliz a la persona que el dicho
 almirante nro mismo alli tiene o tuviere que los tomen las ta-
 las mercaderias et paulo infra dicit y se presentara con ellos
 en la dicha ciudad de caliz ante los oficiales que alli estovie-
 ren por nos e por el dicho almirante de las yndias.
 Et sic ex premissis rescriptis constat quod dictus almirans
 debet collocare in dicta civitate hispalensi et in dictis
 indijs unam personam qui nomine suo simul cum alijs
 officialibus regis administret omnia que agenda sunt
 circa commercium et obventiones et proventus dicta-
 rum indiarum. nec nisi in audienda q̄nta
 hispalensis & marchio de tarifa possit suos iudices
 q̄ in simul cum alijs t̄b̄ q̄ regē possit audire & deri-
 vunt cas. Offiij t̄be q̄ ad nra ad p̄ncipes existe-
 tes et n̄t̄ros h̄z loms app̄.

ut.

¶ Quoad 2. caput petitionis. qz capituloru quod habet Populi no distribu-
 in memoriali. fol. covenito almirans petis q̄ populi nra dis-
 tribuant pecunias inter se pro rebus publicis eadem almiran-
 te inconsulto. qz 7. l. ordinamentorum. l. 16. t. 1. q̄. came-
 tur q̄ populi non distribuunt propria autoritate inter se
 ultra tria milia marapetunorum.
 ¶ Quoad 3. caput petitionis. qz. eploru quod habetur in me-
 moriali. fol. apertum est q̄ non possunt ^{crati} in dictis in-
 Visitatores no ha-
 bebūt iurisdic̄ti.

har. no sunt
 t̄y lega dis p̄t̄
 nes 20 ad p̄ncipes
 p̄ncipes

An aliqui visitatores cum iurisdictione qz tota iurisdi-
 ctio et omnes eius partes competunt dicto admiranti pro-
 ut fuit probatū super septimo capitulo prioris petitionis
 sed si daretur casus in quo aliqui visitatores creari posset
 hoc esset sine aliqua iurisdictione solum ad effectum cogno-
 scendi utrū administratur iusticia et referant ipsi catho-
 licis regibus quod inueniunt.

Quoad decimū cpm qz habet in memoriali fol. in quo
 admirans queritur qz fuerit sibi retenta decima qua perci-
 piat ex almoxarifazgo dico qz oio est restituendus in sua
 possessione et regia maiestas tenetur illi ad solutionē prete-
 riti ac futuri fructus illius. Primo qz satis aperte per testes
 et instrumenta constat de dicta possessione et spolio. 2o qz
 iure illi competit dicte decime proprietatis cum dicti reges
 absolute concesserūt ei decimam omnium obventionū di-
 ctarū insularū ac terre firme vt in superiori quarto
 cpto visum fuit sed qz fiscus intitur quibusdam rationi-
 bus se eximere a dicta solutione almoxarifazge ideo eius
 diluimus argumenta vt constito de iusticia quam dictus
 admirans fouet predictam solutionē sibi fieri per regiam
 maiestatem iubeatur.

Almoxarifazons de
 betur admiranti rōne
 possessionis et pprie-
 tatis

Veniendo ergo ad fundamenta pro parte fisci allata sup
 dicto almoxarifazgo constat qz eius precipua ratio seu
 defensio est dicere qz perceptio precipua ratio dicti almoxa-
 rifazge quam reges in indijs faciunt successit loco almoxa-
 rifazge quem percipiebant in vrbe hispalensi ita vt illa
 eadem solutio que debebatur hispali a mercatoribus in
 exitu mercium sit illa quam solunt in indijs et qz nō
 percipiunt eam reges in dictis indijs ratione dictarum
 indiarum id est ratione cōmercij quod ibi fit sed ratioe
 dicte translationis ob maiorem cōmoditatem mercatorū
 qui in dicta ciuitate hispalensi debebant eam solvere sed
 tamen ad hoc respondeo esse manifeste falsū et nullo modo
 rex sic se haberet ex aduerso pretendūt pro cuius exa-
 minatione est attendenda veritas et series facti qz tam

Almoxarifazge in
 diaru dicitur pmerit
 ab exitu mercium ex
 hispali

Merces deuchende
ad indias et aspor
tade ab eis sunt li
bere

per instrumenta quam per testes in hunc modum ex proces
su colligitur
In primis annis in quibus indie fuerunt discoperite nri catho
lici reges tanquam prudentissimi inservit qd merces que
deferrentur ad dietas indias essent libere a dicto almoxari
fazgo in exitu a civitate hispalensi et per consequens es
sent libere merces que ex eisdem indijs in hispania aspor
tarentur quo ad primam venditionem tantum et hoc fecerunt
qz non solum ex hmoi promissione nihil perdebant ex anti
quis redditibus suis cum esset novum commercium et nova na
vigatio sed qz ex eadem promissione tria proveniebant utilisia
videlicet qd hoc regnum et dicte indie ditabantur et qd reddi
tus dicti almoxari fazgi hispalensis crescebat et qd spera
bant futurum ut in indijs haberent maximos redditus potum
effectu successit ut ex sequentibus apparebit.

Ex libertate almoxari
fazgi regna ditantur

Primo qd hoc regna et etiam dicte indie magis ditentur ex se
constat qz dum facilius et cum minoribus impositionibus
merces deferuntur et committantur ipa regna magis nobili
tantur & fiunt ditiora propter frequentiam mercato
rum et mercium et qz hoc ex se est notum non plus circa
illud insisto.

Ex libertate Almoxa
rifazgi redditus regis
crescunt hispali

Quoad maiorem utilitatem et crementum redditum rega
lium & dicti almoxari fazgi hispalensis patet qz merces
que a dicta vrbe hispalensi deferuntur in indias prius fe
runtur aliunde ad dictam civitatem hispalensem et in ingressu sol
vunt regi quinqz pro centum et in ingressu sic licet postea
libere exeant iam solverunt illos quinqz quos non solvissent
si ad dietas indias non essent deferende qz mercatores qui
ex mundis illas deferunt non eas detulissent ad dictam

vrbem si inde non deberent eas deferre ad dietas indias et sic
accrescit maximum lucrum dicto almoxari fazgo ex ingressu
dictarum mercium in dictam vrbem licet ex egressu nihil solvant
et hoc augmentum dicti almoxari fazgi in tantum est verum et rele
vans ipsis redditibus seu gabelle regis quoad ingressum mercium
in dictam civitatem hispalensem ut illam eandem libertatem
quam reges concesserunt pro mercibus qd deferuntur ad indias
videlicet qd non solvant almoxari fazgu in exitu vrbis in exitu
vrbis eandem etiam concesserunt ipsi datarii et telonearii hi
spalensis pro omnibus locis hispanie tribuendo liberam faculta
tem extrahendi merces a dicta vrbe hispalensi sine solutioe
gabelle seu almoxari fazgi cognoscentes qd illa de causa con
fluebat in dictam vrbem maior copia mercium que cum in
ingressu solvant quinqz pro centum et in egressu non erant solu
ture duo cum dimidio preponderat plus illud qd in maxima
quantitate deferuntur ad vrbem propter dictam libertatem ex
eundi quam importabat illud quod in exitu solvere tene
bantur qz pauca merces aliunde deferbantur ratione di
cte impositionis gabelle qd solvebatur in exitu mercium
prout est notorium et probatum apud acta per plurimos
testes fide dignos mo non indiget probatione qz si dictum
lucrum ipsi non cognovissent non prestitisset dictam exitum libe
rum omnibus mercatoribus prout fit a nonnullis annis extra qd
moti et ducti exemplo dicte libertatis que pro indijs fuerat pri
us data.

Ex predictis ergo constat esse falsum dicere qd reges patiuntur
iacuram in almoxari fazgu hispalensi propter egressu liberu
dictarum mercium et per consequens est falsum qd ad recuperanda
illius damni et diminutionis solutio illius almoxari fazgu

Ex libertate almoxa-
rifazgi redditus in
diarū crescut

Viso q̄ ratione dicte libertatis creverūt redditus regij hāc
almozarifatum hispalense illud idem est notorū q̄ connoit
quoad almozarifatum indiarū nam propter lucrum ingens
quod in dictis mdijs mercatores acquirūt deferūt plurimas
merces et ex illis solvūt septem cū dimidio pro centū et
totum illud lucrum obtinent ipsi reges quod tamen non p̄-
ciperent nisi propter cōmercium indiarū qz certum est
q̄ si ipse m̄die non essent discooperte dicte merces non deferē-
tur ad eas et sic nec hispali in ingresū dictarū mercium
nec in mdijs quicquā reges perciperent ex eis.

Nō fuit trāslata in
indias solutio almo-
zarifazgi hispalē-
sis

Ex predictis ergo constat esse falsū dicere q̄ reges patri-
tue iacturam in almozarifatu hispalensi propter egressū libe-
rum dictarū mercū et per consequens est falsum q̄ ad reco-
pensam illius dāni et diminutionē solutio illius almozarifa-
zgi hispalensis fuit translata in indias qz nec constat hoc quo-
ad effectū nec quoad expressionē in verbis regū seu in promissio-
nibus factis per eos qz nil tale unq̄ dixerūt nec illud volue-
rūt nec ipsa veritas p̄t admittere q̄ hec assertio et trāslatio
almozarifazgi seu solutionis eius ad indias sit vera propter
plurimas causas.

quia nō dixisset reges
q̄ merces essēt libe-
re

Primo qz in concessioē p̄ dictos catholicos reges facta sup̄ dicta
libertate nō dixissent q̄ erat libertas id est q̄ permittebāt et
concedebāt vt libere extraherentur dicte merces sed q̄ cō-
cedebāt ipsis mercatoribus vt ea q̄ erant soluturi hispa-
li soluerēt in mdijs quod tamen nō dixerūt nec est verbū
aut constat in actis de verbo aut rescripto principis q̄ cō-
dat vel p̄mittat huius trāslationē solutionis ad indias aut q̄
exprimat q̄ fit talis trāslatio.

quia reges nihil di-
miserāt de redditi-
bus antiquis

z. patet qz propter dictā libertatē nihil voluerūt dicti reges
perdere ex almozarifazge sibi antiquitus hispali debito nec

constat aliquo modo talem amissionē fuisse de mente dictorū
principū nec unq̄ hoc dixerunt nec miserūt in rescripto
quo concesserūt dictam gratiam deueniendi dictas merces
sine solutione almozarifazgi q̄ habetur fol. 122. imo potius
constat oppositū qz ad finē dicti rescripti los contadores
maiores addiderūt sequentia verba Assi mesmo se entienda
q̄ por lo enesta dicha carta contenido no sea de recibir en
cuenta nrs in otras cosas algunas a los arrendadores e recau-
dadores maiores e almozarifas e otras personas q̄ tienē o to-
vieren cargo de coger e recaudar las rentas a nos her tenesi-
entes en el dicho arcobispado de sevilla e obispado de caliz
este dicho año ni deende en adelante en ningun año quāto
fuere la voluntad de sus altezas q̄ dure e se guarde lo enesta
dicha carta contenydo ecce ergo falsitatē partis aduersæ ap-
tissimē detectam qz ratione dicte libertatis nihil miserūt
nostri reges de suis redditibus hispalensibus qz illud idē sol-
uerūt datarij post dictā libertatē quod ante soluebāt et hoc
cū iusta causa qz cōmercū indiarū tamq̄ res noua nō com-
prehendebatur sub generalitate priorū gabellarū et impo-
sitionū q̄ hispali soluebantur.

Handwritten marginal notes in the upper right corner, including a reference to 'fol. 122' and other illegible text.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, possibly a continuation of the text or a separate entry.

Tertio qz si vere fuisset trāslatio solutionis qm̄ nō soluebat
hispali fieret solutio in mdijs sed hoc non fuit factū vt ipse
met fiscus probat qz plurimi anni elapsi sūt a principio di-
cte libertatis q̄ nō soluebat in ipsīs mdijs almozarifazgo
sed libere exhibāt dicte merces ab vrbe hispalēsi et libere ingre-
diebantur in indias quousq̄ fuit visū q̄ mercatores debebat sol-
uere pro cōmercio mercū quas deferēbat ad indias et tūc fuit
impositū illis vt soluerēt. 7. cū dimidio sine hoc q̄ dicerēt re-
ges q̄ hoc imponebāt vel percipiebāt ratio almozarifazgi que
debebat soluerē in vrbe hispalēsi dicti mercatores ob exitū
dictarum mercium.

quia in principio
soluebat merces in
mdijs

Handwritten marginal notes on the right side of the page, continuing the discussion.

quia nō soluisset in
indis plus quā his
pali

liber. n. i. m. d. i. d. o.
Deferuntur in
tatu deo solunt in
Quia nō extimaren
tur mercēs plus in
indis quā hispali

Quarto qz si dicta translatio solutionis almozarifazgi esset
vera mercatores non soluerent plus in indis quā soluturi erāt
hispali quod tamē non fit cum vt diximus est probatum apud
nōta qz hispali non debebāt solvere nisi duo cum dimidio pro
centum in exitu mercium et in indis soluit septem cū dimi
dio quando deferuntur.

Quinto qz mercēs non extimarentur seu apreciarentur in in
dis per telonearios plusqz hispali essent extimande in tpe so
lutiōis dicti almozarifazgi quod tamen non ita fit cū in tri
plo in coi. et quandoqz pluriū extimātur in dictis indis nō
habendo respectū ad valorem illarū in hispania sed ad preci
um in quo poterūt vendi in indis et sic mercēs qz hispali nō
soluisent nisi duo cum dimidio qz erāt valoris centū du
catorum in indis soluit viginti duo cū dimidio qz extimā
tur in triplo scilicet in tercentum ducatis & ex quo libet
centum soluit septem cum dimidio et sic soluit. 22. cū

ut rē valor
recusat pēnā p
cipis.

dimidio ex mercibus qz hispali non soluerent nisi duo cū di
midio imo nihil soluisent hispali qz vt antea dixi si cesas
set cōuertim dictarū indiarū huius mercēs a ciuitate his
palensi non fuissent extracte quinimo nō fuisset ad dictam
urbem aliunde allata et perdidissent etiā reges illos quinqz
quos percipiunt ex ingressu mercium in dicta ciuitate hispa
lensem vt supra diximus.

Nec refert valor in
dice monete quia au
rū recipit rex

Nec refert dicere prout fiscus nititur probare qz moneta indi
ca est in duplo maioris valoris cū veritas sit qz vni pondus ca
stellam auri in indis non valet nisi 4 so. marapetmos et ad il
lū respectū transmittuntur in hispaniam omnes redditus
quos nri reges percipiunt in dictis indis nam qn fit collatio mo
nete refertur ad aurū & non ad monetam cupri de qz nō ha
betur ratio de vno regno ad aliud itaqz propter rationē dicti
valoris nō recipit minus rex in dictis indis qz recepturus

esset de moneta hispanica qz si vni ducatū. 375. mrs debet
percipere in indis tantū soluitur ibi illi de auro quātū in his
pania valebit et ponderabit vnus ducatus vnde si ex merci
bus qz taxantur in 300. ducatis. debent reges percipere. 22. cū di
midio vere recipiunt tantum auri vel monete quod in his
pania valet dictos. 22. ducatos cum medio. quātomagis qz
almirans nō petit maiore portione ratione valoris ipsius mo
nete cum non petat nisi decimā illius quod percipit rex
quicquid illud sit. imo et si minus rex reciperet hoc nihil mi
litaret contra dictum almirantem cum ex predictis constet
qz quicquid recipitur pronem ratione indiarū et nō ratio
ne dicti almozarifazgi hispalensis nec habetur respectū ad illū.

quia mercēs qz non
soluit hispali nō sol
uisset in indis

Sexto. si dicta asserita solutio almozarifazgi debiti in ciuitate
hispalensi fuisset translata ad indias vt fiscus asserit mercēs qz
semper fuerūt libere in egressu vr̄bis non tenerēt ad aliquā
solutionē in indis quod tamen non fit qz vniū oleū et farina
simul et oēs alij fructus terre nihil soluit hispali nec solue
rūt aliquo tempore sed in indis equē bene soluit sicut et
alie mercēs imo ista est precipua pars totius almozarifaz
gi indiarū qz nimium de istis in indis cōsumitur et p̄ cōsequēs
omnes vestes et alia vtensilia que vnusquisqz defert secum
soluit in indis qz tamē non faciūt hispali cum de more gabella
rū in hispania nō sit qz res veteres et in vsu habite soluat qz
cū tamen oīa cuiusuis generis et qualitatis sint soluit in di
ctis indis et sic non est dicendū qz de huius rebus fuit facta
dicta translatio solutionis almozarifazgi ad dictas indias cū
nihil hispali de eis deberetur.

quia mercēs qz non
soluit hispali nō sol
uisset in indis

Septimo qz etsi accidit deferri aliunde mercēs ad dictas in
dias licet non exeant a dicta vr̄be hispalensi nihilominus sol

quia qz ab aliis locis defe
runtur in indias nō sol
uisset almozarifazgi

unt in indijs suum almoxarifazgu et tamen no deberet solvere si soludebebat illa solutio ratione exitus a dicta vrbe cum alijs locis et portibus non solvatur almoxarifazgus et si ex alijs reonis aliquid ad indias defertur illud idem soluit in indijs quod solvunt merces delate a dicta vrbe hispalensi na plurimi mercatores suscipiunt facultatem recipiendi aliqua onera in istis his del cabo verde vel in canaria vel alibi et tamen solvunt ex eis vt dixi in indijs eque bene sicut si illa extraxissent ab vrbe hispalensi.

Almoxarifazgus solvitur in indijs ratione comertij et ideo debetur almy. decima

Ex premisis ergo constat qm almoxarifazgo hispalensi nihil de perditur propter comertium indiaru sed potius augetur et qd si dicti catholici reges dicta libertate no dedissent ia ex gnali constitutioe et libertate dicte merces nihil solvissent prout no solvunt alie que deferuntur a dicta vrbe ad ocs alias partes et per consequens etia constat qd no fuit translata dicta solutio almoxarifazgi hispalensis ad dictas yndias et qd id quod reges in dictis indijs percipiunt non est habendo respectum ad locum vnde merces exeunt et deferuntur ad dictas indias sed propter comertium indiaru in diaru qz ibi dicte merces venduntur et commutantur quapropter veniuntur nunc ad secundam meam assercionem scilicet qd debetur sua decima ex almoxarifazgo eidem almiranti prout multipliciter probabo.

quia in concessione decime nihil reges exceperunt

Primo debetur ei qz nihil reges exceperunt in concessioe decime ex obventionibus q obveniunt fieri poterat in dictis indijs imo vsi sunt varijs nominibus et vocabulis vt nihil non comprehensum haberi potuisset in dicta concessione qz eoru animus vt sicut oia almirans illis tribuebat sic in omnibus sua haberet portione no habendo respectum ad modum acquisitionis dum modo acqureretur prout visum fuit in precedente quarto capto de decima vbi de oib9 indistincte fuit sibi concessa.

quia in concessione decime nihil reges exceperunt

Secundo qz precipua assignatio reddituum quos almirans debet percipere ratione concessiois dicte decime provenitura erant ex comertio et tractu dictaru indiaru na ex quinque capitibus q continet capitulatio et conventio cum regibus tria sunt sup iuris dictione et duo super redditus quos precipue ratione mercium et comertij indiaru dictarum indiaru dicti reges percipere debebant quapropter si nunc se dicti reges eximeret a dicta solutione esset fere annihilare dictum contractum quoad precipuam partem quam in eo explicabat et concordabat sup redditus ex dictis mercibus et comertijs acquirendos.

quia precipua pars almi. concessa fuit de comertio mercium

Tertio qz vt patet in litera 2a capitulis capitulatiois q loquitur de decima non habetur ibi respectus ad personas q aliquod lucrum habuerint in dictis indijs qz loquitur impersonaliter dicitur de lo q se comprare trocar hallare ganare e obiere nec etiam habet respectus ad locum vnde merces aduehuntur sed solum ad locum vbi commutantur vel inveniuntur aut habetur lucrum ex eis dum dicit de lo qui se comprare trocar hallare ganare e obiere dentro de los limites del dicho almirantazgo ita vt almirans debeat exigere sua quota sine respectu loci vnde merces aduehuntur in indias dummodo commutentur intra limites sui almirantatus.

quia conceditur sine respectu personarum et locorum vnde merces afferuntur

Quarto qz per supradictam tertiam rationem respondetur ad fiscalem dum dicit q dicte merces tenebantur ad almoxarifazgu in vrbe hispalensi qz dicit almirans q curat de solutione q ibi solvere tenebantur qz ipse non debet amittere partem qua ex lucro comertij indiaru dictis mercibus rex consequitur et ita licet hispani solvant vel no solvant nihilominus in indijs solvet suam decimam dicto almiranti.

quia almirans no curat an solvant hispani almoxarifazgum

Quinto no nocet almiranti dicere q ista sunt iura regalia cuius participationis almirans non est capax qz licet essent regalia nihilominus no sunt prohibita concedi presertim q per

quia no sunt iura regalia aut talia qz excludit almirantem

Deus Augustus...

dictam capitulatione fecit ^{rex} eum capaco nec etia sunt in va p
sonalia ut possint dicere q^d ratioe personaru ea percipit rex sed
mere sunt realia habita ab ipsis rebus et per ipsas res et per
comercium illaru q^d concedit et per mittit dictis mercatori
bus intuitu dicte solutionis almo xarifaggi qua illi mercatores
faciunt cum tamen antequam solueret illam gabella almo xari
faggi nullus poterat deferre deferre aliquas merces ad dictas
indias sed solus rex et almirans habebat et exercebat dictu
comercium et in locum dicti commercij successit dicta solutio
almo xarifaggi et ideo qz commercium erat non solum regu sed etia
ipsius almirantis pro sua decima non potuerunt dicti reges tras
ferre illud in dictos mercatores ratione dicti almo xarifaggi
quoniam ipse almirans habeat in eo sua decima quoniam etsi ipse
rex nihil perciperet ab eis sed libere voluisset illis conferre dictu
comercium nihilominus ipse almirans debet percipere ab eisdem
mercatoribus sua decima qz non minus tenebuntur ipsi particu
lares ad dicta solutione quam ipsi reges cum ut dictu fuit imp
sonaliter loquit dictu capit in quo conceditur dicta decima et
reges non possunt alios liberare ab onere a quo ipsi liberi non sunt
scilicet a solutione dicte decime quam almirans percipere debet
ex fructu commercij dictaru indiaru.

*Quia particulares ac
quirit ppter pro
labore et industria
almirantis...*

Nec ex parte illoru dici potest q^d hoc acquirunt suo labore et in
dustria et coi libertate qz talis labor et industria est fundata
in priori labore et industria dicti almirantis cum ipsi nil tale
obtinerent nisi propter dicti almirantis industria et qz
ille fundus seu ille terre non patent libere non patent libere illis ni
si secundu mente et voluntate principu eas acquirunt quapro
pter si reges illis permittunt in suo agro lucrari hoc debet agere
sine iniuria almirantis qui habet ius quesitu ad decima dicti
comercij per priorem contractum et concessione iporu regu q^d
conceserunt dictam decimam super omnes merces quapro

Quia...

Deus Augustus...

pter omnes particulares tenentur illi ad solutione dicte deci
me de todolo que compraren trocaren ballaren ganaren e
obieren dentro de los limites del dicho almirantazgo prout
ipsa verba conventionis sonat na quicquid ipsi faciunt vel
acquirunt totum est ex permissione regia et censetur ac si
ipsi reges ipsi reges illud facerent prout probatu fuit in cpto
precedenti de decima ubi fuit ostensu q^d nihil poterat parti
culares agere nec acquirere in dictis indijs nisi ex concessione
et permissione ^{regis} cuius est fundus dictaru indiaru et in quo
habet dictus almirans ius predictae decime prout etia in comer
cio regis portugallie del espcieria qz nullus ibi tractat nisi
ex regia permissione.

*hij no est suffine
vs fundu)*

Etsi ex aduerso dicunt cur almirans hactenus non exegit et pre
pit dictu ius decime a dictis ~~dictis~~ particularibus respondeo
q^d inno satis precepit cu dicti reges sumebat dictu almo xarifaggi
pro utroq^e et dividebat cu ipso almirante id quod suscipiebant
et illud recipiebant ipse almirans tunc sua decima sed cessante
hac divisione poterit ipse pro sua decima exigere ab eis non solu
dictam decima sed contribuere cum eis octava parte expensa
ru dictaru mercu et suscipere octava partem lucri ob ius qd
habet ad contribuendu cum dicta octava et sic existit decima
et octava ipsi reges non poterunt petere ab ipsis particularibus
almo xarifaggi nec gabella qz non dicti almirantis reservatne
a tali solutione qz ipse pro sua parte est sic liber sicut dicti re
ges pro eo quod summ est et erit maior iactura in redditib⁹
regis quam si soluerent illi suam decima prout soliti erant
soluere & de iure soluere tenentur qz ut sepe diximus nil potest
eis in dictis indijs obuenire in quo almirans non habeat sua
decimam quomodo cuiq^e illis obueniat.

*Almirans non sumebat a
particularibus pro
dabat illi sua parte*

reals...

Deus Augustus...

Nō petet almiras de redditibus in hispania debitis sed de his q̄ in indijs debentur

Nec obest q̄ ex parte fisci allegatur dū dicit q̄ sequeretur absurditas qz almirans peteret decimā de omnibus solutionibus q̄ fierent ipsis regibus in dictis indijs licet essent de rebus debitis in hispania nam ad hoc respondetur q̄ iam satis fuit ostēsum q̄ non hoc petit almiras ratione almoxarifagoi hispalēsis sed ratione mercū q̄ ad indijs deferunt et propter cōmercū quod ex illis in dictis indijs habetur et sufficit ostēdisse q̄ dictus almoxarifagus non procedit ex debitis in hispania contractis sed ex eis que in indijs acquiruntur.

Et sic nō obest si solui set in hispania quia etia soluerēt in india

Nec etiam obest dicere q̄ si mercatores soluisent hispali dictū almoxarifagū almirans in indijs non posset petere suā decimā ab eis in dictis indijs ex eo q̄ cū semel soluerūt sūt liberi ab alia solutione nā dico q̄ ad hanc solutionē nulle merces tenentur hispali per consequens non tenebūtur ille q̄ deferūtur ad indijs et licet soluerent non esset nisi duo cū dimidio pro eis pro quibus soluit in indijs. 22. cum dimidio vt supra probatum fuit et per consequens licet almirans non exigeret ab eis decimā ratione exitus ab hispali prout non exigit peteret tamē eam ratione ingresus et cōmertiū quod fit cum dictis mercibus in indijs in quo cōmercio habet ipse dictam decimā a cuius solutione nec ipsi reges salva cōuentione poterunt eos eximere qz non poterit quis tribuere fructus cōmunis fundi non reseruata parte socij.

Nō obest declaratio

Nec etiam obsunt alie partis aduerse euasiones cū dicit q̄ constat ex declarationibus q̄ non competit almiranti qz dicte declarationes fuerūt facte non audito almirante pro eis in quibus fuit promūciatū contra eum et ideo fuerunt renocate per dominos iudices cōmissarios.

Probatio nra est amplissima

Et per consequens nō valet dicere q̄ testes almirantis nō probant cum amplissime per testes et instrumēta fuerūt et en probata cū q̄ dicta sūt vt constat ex processu.

Nec etiam obest dicere q̄ instrumēta prodēta per partē almirantis non faciunt fidem cum sint extracta cū autoritate in dieis et precedente citatione fiscalis et per collationē libraru of ficialium ipsius regis per quos ipsi reges sumpserūt ab eis ratione suoru redditu et gabellarum.

Instrumēta officia hū faciunt fidem

Nec etiam obest dicere q̄ non est locus prescriptiōi in iuribus regalibus qz almirans non fundat summ ius in hūi prescriptiōe sed in cōuentionibus et pactis cum suo aucto habitis et in possessione quam semper habuit quanto magis q̄ est falsū dicere q̄ non possunt prescribi dicti redditus cū reges sepius me concedūt imo et vendunt suos redditus vel ad vitam vel in perpetuum quō illis placet.

Nō nititur almiras in prescriptiōe

Nec etiam obsunt ea que dictus fiscus nō potest probare tū propter defectus quos patitur in sui testes tam etiam qz nil refert probare q̄ hispali non soluit merces dum exeunt nā hoc nō sate amie et ex hoc non concluditur q̄ in indijs teneantur vel nō teneantur ad aliam solutionē immo abas ille qui non soluit in exitu castelle non solueret in geresu aragonie vel qui soluit in vno loco non solueret in alio vbi habetur alia gabella cū soluit in vno gabella non liboret ab alia q̄ est imposita in alio regno vel in alia dicta mēta prouincia.

Probatio nra nō releuat

Et sic concludendo quod dictum almoxarifagū dico q̄ oīo catholicus rex et imperator tenentur almiranti ad solutionē cōm fructuum retentoru et ad omnes fructus dicti almoxarifagoi quos in futurum est percepturus et simili modo oēs qui cōmūtat aliquas merces in dictis indijs tenentur ad solutionē decime eidem almiranti ratione dicti cōmertiū q̄ in districtu sui almirantatus exercent et per consequens omnes alij qui ibi aliquid lucrantur vt late probatū fuit in cpto q̄ de decima ad quod nō remitto.

Debetur oīmo dicta decima al almoxarifagoi

Notetur almi-
ras ad residenti-
am

quia est nice

quodammodo
iudicium

quia est perpe-
tuus

quia non utere
tur officio

quia officiales
perpetui non regu-
lantur ut tem-
porales

quia non utere
tur officio

quia durante
officio nullus
venitur

42 107
Quoad .ii. capit. petitionis quod habetur in memoriali fol.
in quo pretendit admirans q non debeat syndicare aliquem
iudicem et q ipse debeat officiales a se creatos syndicare et q ab
alijs non syndicentur ap. r. de iure liquet iustitiam fouere.
Primo qz cu ipse sit vicerex alium supra se habere non potest ut
supra late probatum est loquendo de viceregia dignitate ma-
xime rege absente ut ibi fuit dictum qz si esset aliquis iudex
qui sumeret syndicatum ab eo iam ille iudex esset superior eo
quod esse no potest sed solum debet manere penes ipsu regem
inquirendi contra dictu admirante no per modu syndicati-
onis sed inquisitionis reservata determinatione et sententia
eidem regi

Secundo confirmatur predicta qz est perpetuus et eius officio
patentur suspensione aut temporis interruptione qz ia amit-
teret suam perpetuitatem

Tertio qz non potuisset ad iuriam suam ponere & remouere quis
cumqz officiales vellet et exercere dictam iurisdictione sibi perpe-
tuo & sine interruptione concessam

Quarto qz officiales perpetui non regulantur secundu forma et
regulam alioru officialium temporalium na officiales temporales
no possunt contrahere cum subditis ut in l. no licet ff. de contra-
hen. emptio. & in l. q. de contract. iudic. officialis in perpe-
tuus potest contrahere ut per glo. & in l. si quis. & si
certum petatur. & in l. principalibus ff. si cert. pet. pre-
sertim cu non exerceat dictam iurisdictione perse propter
excellencia sue dignitatis sed per alios officiales a se posita.

Quinto qz cu sua officia sint perpetua durante officio nullus
comentur presertim in casibus specialibus et extraordi-
narijs qz regulariter et in casibus no manifestis et si specia-
libus non conuenitur in gratia pendente officio ut plene no.

in l. nisi finita ff. de tute. & ratio. dist. & in l. pars literaru
ff. de iudic. et in l. si ad alteru cu incestu ff. de adulz. nam
alias semper sumeretur occasio syndicandi et durante officio qz
conueniretur contra tex. in l. vna. Et omnes iud. tam omni-
los qua crimi. & in aucta. ut iud. sine quoquam suffragio fiat.
& necessitate. coll. 2.

Demum cum ex predictis constet q durante officio iudices no
possunt syndicari ipse vicerex qui est iudex et gubernator no
officialis nec unquam deponit officium non erit syndicans
sed solum inquiretur contra eum quando ipsi regis iurista-
ti placuerit.

Et quoad dictos suos officiales patet q ipse debet eos syndicare
tum propter dictam dignitatem & officium viceregis tu qz ex
prese in suis privilegijs concedit sibi q possit quoadcumqz
ibi visum fuerit amouere dictos officiales et alios loca eoru substi-
tuere unde si potest ad iuriam eor remanere debent ab eo syndi-
qz alias esset iniustum quod recederent sine syndicatione
et si spectaretur quod a rege syndicaretur iam no posset ad-
mitu suum dictus admirans eos remouere et sic defraudare-
tur conu. & utilitate suoru privilegiorum quod no est fer-
dum per ea que late sunt dicta circa reuocatione vel limita-
tionem dictoru privilegioru non fiendam.

Nec ad hoc potest dici q satis erit q syndicentur per regem
et interim substituantur a hoc loco eorum qui syndicantur prout
hic fit in partibus indie et prout cauetur in declaratione
facta in ciuitate de la coruna qz ex hoc ut dictu est prane
inim. prefata in conuenientia et non posset oio dici quod di-
ctus admirans habet dictam iurisdictione perpetuam ad
quum iuriam exequendam prout illi concessum est maxime
quod ita est in usu vbi cumqz constituitur vicerex ac qu

Ipse syndicabit
suos officiales ut
mo uent eos ad li-
bitu. & iudic. ut
ad iudic. & om. ff.
de iudic. & abli. & c.

Ipse syndicabit
suos officiales
ut vicerex
castelle

de re iud. & c. & c.
de iudic. & c. & c.

gubernatores prout visum fuit in rege catholico et cardinali
 toletano dudum defuncto qui cum essent gubernatores ad
 libitum remouebant officiales a se electos et syndicatim
 ab eis sumebant et sic per prefata fundamenta et per simi-
 latione aliorum gubernatorum generalium castelle & legionis ad
 quorum similitudine fuit creatus concluditur quod nullatenus potest
 allegari quod ipse almirans non sumat syndicatim ab omnibus offi-
 cialibus a se electis que quidem fundamenta cum per allatio-
 nem iurium in illa proposita superius adductorum aperte et probet-
 visum nobis fuit consulta eorum si iterum iam afferrentur
 aut repeterentur prout sunt ea que de perpetuitate & irreuo-
 cabilitate privilegiorum ad de vice-regia dignitate capite
 minantia dicta sunt.

idcirco
 in aland...
 Justitia debet
 esse in consilio seu
 cabildo populi

Quoad 3^a capitul petitionis. 4^a capituloru quod habet fol.
 in memoriali conqueritur almirans quod non permittit
 rectoribus urbium & locorum quod iusticie id est alcaldes et locum
 tenentes ipsius almirantis ingrediuntur ad concilio populi
 et quod non dimitunt intrare in cabildo cum tamen nullibi fiat
 capitulum per populum quum ipse corregidor vel ipse locum tenens
 gubernatoris seu correctoris non assistat cum illis eis in
 absque eis non potest alicubi in tota hispania fieri concilio et ca-
 uetur in ill. toleti que sunt prima & 2^a p. 11. l. 7. ordinatio

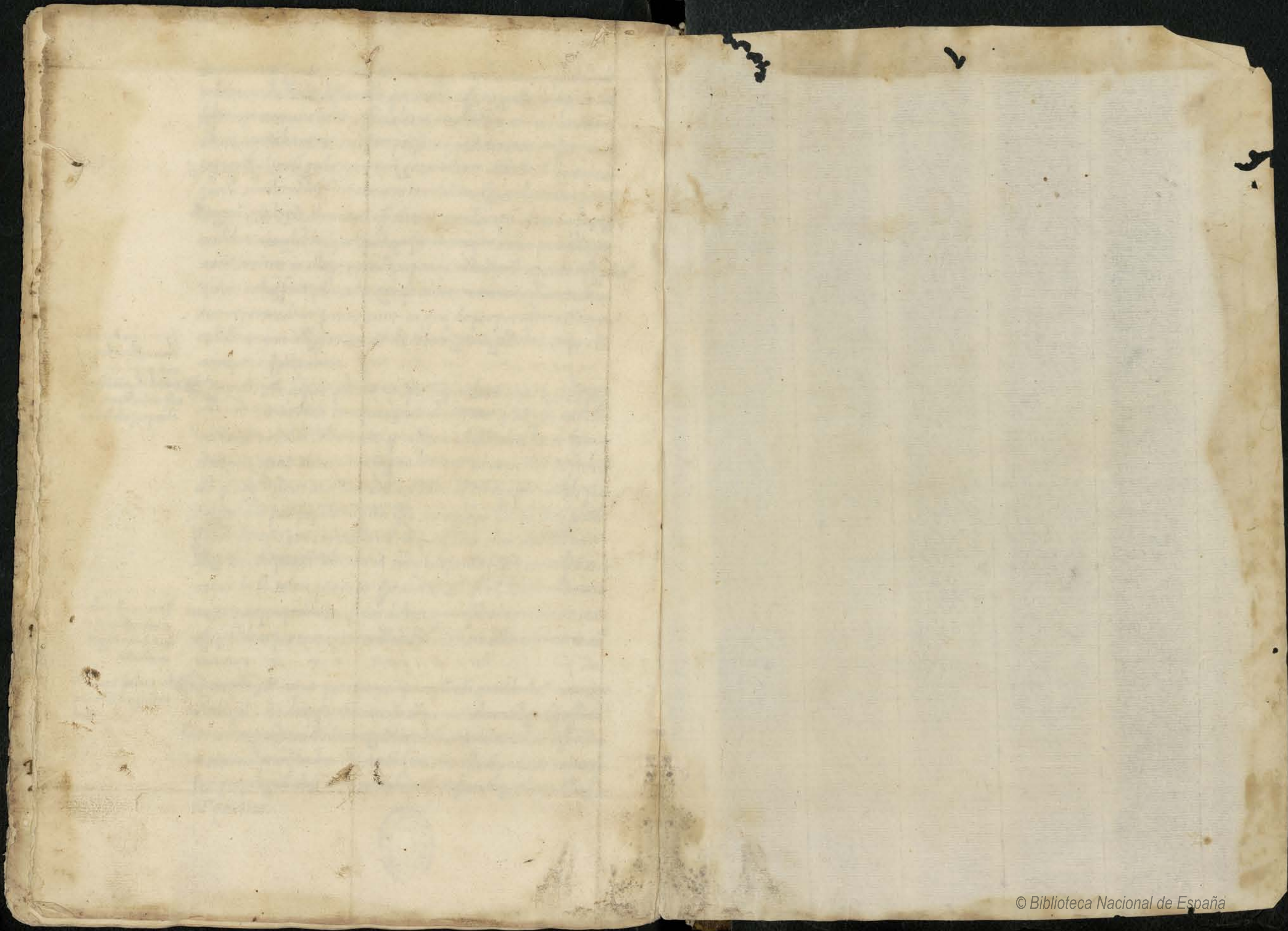
idcirco
 in aland...
 p. 11. l. 7.

in quapropter idem fieri debet cum ipse almirans et cum
 officialibus per eum creatis ad dicta iusticie administratione.

Naves solus al-
 mirans registra-
 bit

Quoad 3^a capitul petitionis. 4^a capituloru quod habet in memo-
 riali fol. 10. dicitur quod conqueritur almirans quod alij officia
 que se intramittunt in administratione marium cum sit officium
 marium et omnia ad mare spectantia sint illi commissa et concessa
 per privilegium alijs almirantibus et adsum. l. 1. p. 11. l. 7. in
 2^a partita.

[Faint handwritten text, possibly a signature or date]